

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

61. vuosikerta

13. helmikuuta 2018

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

125. täysistunto, 9.–11. lokakuuta 2017

2018/C 054/01	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma eurooppalaisesta ohjausjaksosta 2017 ja vuotuista kasvuselvitystä 2018 silmällä pitäen	1
2018/C 054/02	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma suosituksista Brysselissä 24. marraskuuta 2017 pidettävälle viidennelle itäistä kumppanuutta käsittelevälle valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokoukselle	5

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

125. täysistunto, 9.–11. lokakuuta 2017

2018/C 054/03	Euroopan alueiden komitean lausunto – Ilmastorahoitus: keskeinen väline Pariisin sopimuksen täytäntöönpanossa	9
2018/C 054/04	Euroopan alueiden komitean lausunto – Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion tulevaisuus . . .	14
2018/C 054/05	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointi” . . .	21
2018/C 054/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Eurooppalainen strategia vuorovaikutteisia älykkäitä liikennejärjestelmiä varten”	27
2018/C 054/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisen sopeutumiskyvyn vahvistaminen: alueiden ja kaupunkien voimaannuttaminen globalisaation kohtaamiseksi”	32
2018/C 054/08	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Strateginen lähestymistapa selviytymiskykyyn EU:n ulkoisessa toiminnassa”	38

2018/C 054/09	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Euroopan datavetoisen talouden rakentaminen" . . .	43
2018/C 054/10	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja pohdinta-asiakirja Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta"	48
2018/C 054/11	Euroopan alueiden komitean lausunto – Unionin politiikka rakennusten ja infrastruktuurin maanjärjestyskestävyyden parantamiseksi	62
2018/C 054/12	Euroopan alueiden komitean lausunto – Avaruusstrategia Euroopalle	66
2018/C 054/13	Euroopan alueiden komitean lausunto – EU:n omien varojen uudistus seuraavan, vuoden 2020 jälkeisen monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä	72
2018/C 054/14	Euroopan alueiden komitean lausunto – Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä	76

III *Valmistelevat säädökset*

ALUEIDEN KOMITEA

125. täysistunto, 9.–11. lokakuuta 2017

2018/C 054/15	Euroopan alueiden komitean lausunto – Palvelupaketti: "Toimiva palvelutalous EU:n kansalaisille" . .	81
---------------	--	----

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

ALUEIDEN KOMITEA

125. TÄYSISTUNTO, 9.–11. LOKAKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma eurooppalaisesta ohjausjaksosta 2017 ja vuotuista kasvuselvitystä 2018 silmällä pitäen

(2018/C 054/01)

EPP-, PES-, ALDE-, EA- ja ECR-ryhmien esittämä

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

- ottaa huomioon eurooppalaiseen ohjausjaksoon 2017 liittyvät asiakirjat eli vuotuisen kasvuselvityksen, maaraportit, kansalliset uudistusohjelmat ja maakohtaiset suositukset,
- ottaa huomioon aiheesta "Euroopan komission vuotuinen kasvuselvitys 2017" antamansa päätöslauselman RESOL-VI/019, joka hyväksyttiin 8. helmikuuta 2017,
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin antaman mietinnön vuotuisesta kasvuselvityksestä 2017 (2016/2306(INI)),

Investointien elvyttäminen

1. tähdentää, että 55 prosenttia kaikista vuonna 2017 annetuista maakohtaisista suosituksista liittyy investointiesteisiin, joiden poistamisessa paikallis- ja alueviranomaiset voivat olla avuksi ⁽¹⁾. Komitea muistuttaa tarpeesta puuttua paikallis- ja aluehallintotohjojen tehtävien ja talousresurssien epäsuhtaan.
2. painottaa, että koheesiopolitiikan olisi jatkossakin oltava EU:n tärkein investointiväline. Komitea katsoo kuitenkin, että sen hallinnointia ja vuorovaikutusta eurooppalaisen ohjausjakson kanssa olisi parannettava, jotta voidaan lisätä edelleen koheesiorahoituksen kerrannaisvaikutusta ja sen panosta kestäväan ja osallistavaan kasvuun.
3. pitää tervetulleena tammikuussa 2015 vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa käyttöön otettua joustonvaraa, mutta toivoo lisätoimia erityisesti infrastruktuuriin ja sosiaaliseen osallisuuteen tarkoitettujen julkisten investointien lisäämiseksi jättämällä soveltamatta vakaus- ja kasvusopimuksen tilinpitomekanismia valtiollisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten rakenne- ja koheesiorahastojen yhteydessä suorittamiin osarahoituksiin. Sama koskee ESIR-rahaston yhteisrahoitusta. Lisäksi tätä tarkoitusta varten tulisi vahvistaa EU:n tason typologia julkisten menojen kirjanpitoon sisältyvien julkisen investointien laadulle niiden pitkäaikaisten vaikutusten mukaan, tarkistaa "rakenteellisen alijäämän"

⁽¹⁾ AK, 2016 European Semester, Territorial analysis of the Country-specific Recommendations, Eurooppa 2020 -seurantafoorumin ohjauskomitean raportti.

laskutapaa siten, että otetaan huomioon kansallisen talouden ominaispiirteet ja julkisten menojen rakenteellinen erilaisuus, sekä ehdottaa investointiastetta kuvaavan indikaattorin lisäämistä makrotalouden tulostauluun.

4. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat noin 25 prosenttiin EIP:n rahoittamista Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) hankkeista mutta, kuten AK:n äskettäin teettämä tutkimus osoittaa, niiden osallistumiseen liittyy edelleen huomattavia haasteita, jotka johtuvat hallinnollisista valmiuksista, ESIR-rahastolle ominaisesta monimutkaisuudesta sekä ESIR-rahastoa koskevan tiedon puutteesta kuntien ja alueiden keskuudessa ⁽²⁾. Komitea korostaa, että on lisättävä tiedottamista, teknistä tukea, neuvontaa ja yhteisvaikutuksia muiden EU-rahoituksen lähteiden kanssa, jotta vahvistetaan paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista ESIR-rahaston toteutukseen ja varmistetaan ESIR-hankkeiden nykyistä parempi maantieteellinen tasapaino.

5. yhtyy komission arvioon, jonka mukaan ESIR-rahastoa "voitaisiin kuitenkin hyödyntää vielä paljon enemmän inhimillisen pääoman kehittämisessä. Tälle alalle on kehitettävä lisää välineitä, ja on varmistettava, että sosiaali- ja rahoitusalojen toimijat tekevät läheisempää yhteistyötä" ⁽³⁾.

6. pitää erityisen tärkeänä jatkaa rakenneuudistuksia kaikilla hallitustasoilla ja poistaa käynnissä oleviin investointeihin liittyvää byrokratiaa, ja näin parantaa liiketoimintaympäristöämme ja talouksiemme houkuttelevuutta sijoittajien silmissä.

7. huomauttaa, että rahoituksen saanti on edelleen merkittävä haaste pk-yrityksille sekä start-up- ja scale-up-yrityksille EU:ssa. Komitea pitää tervetulleina Euroopan laajuisten riskipääomarahastojen rahaston kaltaisia toimenpiteitä. Se kehottaa komissiota yhteistyössä paikallisten, alueellisten ja valtiollisten viranomaisten kanssa ryhtymään lisätoimenpiteisiin yksityisten investointien mobilisoimiseksi ja rahoituslähteiden monipuolistamisen edistämiseksi.

Rakenneuudistusten toteuttaminen ja vastuullinen finanssipolitiikka

8. toistaa kehotuksensa vahvistaa kaikkien EU:n valmiuksien kehittämistoimenpiteiden koordinoitua ja yksinkertaistaa EU:n rahastoja. Komitea korostaa, että 53 prosenttia vuoden 2017 maakohtaisista suosituksista käsittelee hallinnollisiin valmiuksiin liittyviä kysymyksiä erityisesti valtiotasoa alemmilla tasoilla.

9. katsoo, että EU:n talousarviosta olisi tuettava jäsenvaltioiden pyrkimyksiä toteuttaa rakenneuudistuksia ja poistaa käynnissä oleviin investointeihin liittyvää byrokratiaa, ja kannattaa näin ollen toukokuussa 2017 tehtyä päätöstä perustaa rakenneuudistusten tukiohjelma (2017–2020), johon osoitetaan 142,8 miljoonaa euroa. Ohjelmalla edistetään institutionaalisia, hallinnollisia ja rakenteellisia uudistuksia, joissa pyritään rahoittamaan eurooppalaista lisäarvoa tuottavia toimia kilpailukyvyyn, tuottavuuden, kasvun, työllisyyden, yhteenkuuluvuuden ja investointien lisäämiseksi.

10. toistaa kehotuksensa siitä, että komission olisi harkittava yhteisen rahoituskapasiteetin ehdottamista euroalueelle, sillä se voisi auttaa euroalueen vakauttamisessa, jos ja kun se on tarpeen.

11. kehottaa komissiota arvioimaan ongelmia, joita alue- ja paikallisviranomaiset voivat kohdata julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisessa, ja painottaa, että paikallis- ja aluetasolla tarvitaan osaamiskeskusten kaltaisia välineitä, joiden avulla voidaan osaltaan parantaa hallinnollisia valmiuksia hallinnon kaikilla tasoilla julkisten hankintojen ja valtiontuen alalla teknistä apua ja ohjausta antamalla.

12. korostaa, että tarvitaan osallistavaa kasvua ja että on parannettava EU:n sosiaalista ulottuvuutta panemalla täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ⁽⁴⁾ Euroopan vahvan sosiaalisen toimintaohjelman avulla, jossa kilpailukyky ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus täydentävät toisiaan ja jolla mm. vahvistettaisiin sosiaalisten indikaattoreiden roolia eurooppalaisessa ohjausjaksossa sekä lähennettäisiin reaali-palkkoja tuottavuuden mukaisesti.

⁽²⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

⁽³⁾ Ks. komission tiedonanto aiheesta "Talouspolitiikan EU-ohjausjakso 2017: kasvua koskevien haasteiden arviointi, makrotalouden epätasapainojen ehkäisy ja korjaaminen sekä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 nojalla tehtyjen perusteellisten tarkastelujen tulokset", COM(2017) 90 final.

⁽⁴⁾ AK:n 11. lokakuuta 2017 antama lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja pohdinta-asiakirja Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta", esittelijä: Mauro D'Attis (EPP, IT) (asiakokonaisuus SEDEC-VI/027).

13. painottaa globalisaation hallintaa käsittelevään komission pohdinta-asiakirjaan ⁽⁵⁾ liittyen tarvetta edesauttaa sitä, että globalisaation edut hyödyttäisivät yhä laajempaa joukkoa, kehittää edelleen alueellisen sopeutumiskyvyn käsitettä, lakata edistämästä rakenteellisia uudistuksia, joiden alueelliset vaikutukset jakautuvat epätasaisesti alueellisten erojen johdosta, ja kehittää EU:n toimia, jotta globalisaatiota voidaan hallita kolmen päälinjan pohjalta: *proaktiivinen strategia* osaamisen, tietämyksen ja infrastruktuurin parantamiseksi, *lievittävä strategia*, johon sisältyy Euroopan globalisaatiorahasto (EGR) ja muita toimintapoliittisia välineitä, sekä *osallistava strategia* kansalaisten ottamiseksi paremmin mukaan EU:n toimintalinjojen laatimiseen. Komitea kehottaa myös saattamaan Euroopan globalisaatiorahasto ajan tasalle lisäämällä sen määrärahoja, sisällyttämällä se monivuotiseen rahoituskehykseen, lieventämällä huomattavasti rahaston varojen käyttöön-saamisen kriteerejä ja aikaansaamalla yhteisvaikutuksia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen kanssa.

14. tähdentää, että nykyiset maailmanlaajuiset paineet edellyttävät kattavaa ja paikallalohtöistä EU:n teollista strategiaa ⁽⁶⁾, joka käsittää strategisen koordinoiminnin asiaankuuluvien EU:n toimintapoliittikköjen ja välineiden välillä.

Eurooppalainen ohjausjakso 2017 ja kohti vuotuista kasvuselvitystä 2018

15. korostaa, että 76 prosenttia vuoden 2017 maakohtaisista suosituksista on alueellisia, sillä ne liittyvät haasteisiin, jotka koskevat joitakin alueita tai kuntia muita enemmän, ja niiden täytäntöönpano riippuu valtiotasoa alemmista hallintotasoista. Komitea toteaa, että 62 prosenttia näistä suosituksista on osoitettu suoraan paikallis- ja alueviranomaisille, mikä korostaa paikallis- ja alueviranomaisten roolia rakenteellisten uudistusten toteuttamisessa.

16. tähdentää, että kahdessa kolmasosassa vuoden 2017 kansallisista uudistusohjelmista tunnustetaan alueellisten erojen olemassaolo, niissä kaikissa mainitaan paikallis- ja alueviranomaistahöjen osallistuminen kansallisten uudistusohjelmien toteuttamiseen ja 70 prosentissa niistä mainitaan kyseisten viranomaisten osallistuminen kansallisten uudistusohjelmien valmisteluun, vaikkakin edelleen pääasiassa pelkän kuulemisen kautta.

17. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen varhaisessa vaiheessa kumppaneina kansallisten uudistusohjelmien yhteiseen suunnitteluun ja monitasoisen hallinnon periaatteen järjestelmällinen soveltaminen parantaisivat huomattavasti suositusten täytäntöönpanoastetta, auttaisivat puuttumaan alueellisiin eroihin, edistäisivät sitoutumista ruohonjuuritasolla ja vahvistaisivat luottamusta jäsenvaltioissa ja niiden kesken.

18. kehottaa EU:n toimielimiä panemaan täytäntöön AK:n ehdotuksen käytäntönsäännöistä paikallis- ja alueviranomaisten ottamiseksi mukaan eurooppalaiseen ohjausjaksoon ⁽⁷⁾ ja pitää tervetulleena Euroopan parlamentin tälle ehdotukselle ilmaisemaa tukea ⁽⁸⁾.

19. suositaa, että vuotuisen kasvuselvitukseen 2018 sisällytetään erityinen luku alueiden tilasta ja että siinä käsitellään paikallis- ja alueviranomaisten roolia, ja kehottaa jäsenvaltioita tekemään samoin kansallisissa uudistusohjelmissaan. Komitea on tyytyväinen tukeen, jota on osoitettu kehotukselle sisällyttää alueellinen ulottuvuus maakohtaisiin suosituksiin. Se kehottaa Euroopan komissiota tapaamaan paikallis- ja alueviranomaistahöjen edustajia jäsenvaltioihin ohjausjakson alussa suuntautuvien vierailujen yhteydessä. Tukiessaan alueellisen ulottuvuuden sisällyttämistä eurooppalaiseen ohjausjaksoon komitea korostaa, että yhtenä sisällytettävistä tekijöistä voisi olla väestörakenteen muutokset, jotka saataisiin näin kytkettyä eurooppalaiseen ohjausjaksoon, kuten AK:n lausunnossa "EU:n vastaus väestönkehityksen haasteeseen" esitetään.

20. toistaa ⁽⁹⁾ uskovansa, että – kun otetaan huomioon nykyinen epäsuhta maakohtaisten suositusten vuosittaisen menettelyn sekä ERI-rahastöjen keskipitkän ja pitkän aikavälin ohjelmasuunnittelun tarpeiden välillä – koheesiopoliittikan sisällyttäminen kansallisiin uudistusohjelmiin on toteutettava uudella tavalla niin, että alueellinen ulottuvuus sekä kumppanuuteen perustuva ja hajautettu lähestymistapa säilyvät.

⁽⁵⁾ AK:n 10. lokakuuta 2017 antama lausunto globalisaation hallintaa käsittelevästä komission pohdinta-asiakirjasta, esittelijä: Micaela Fanelli (PES, IT) (asiakokonaisuus ECON-VI/024).

⁽⁶⁾ Heinz Lehmann (EPP, DE) laatii parhaillaan AK:n oma-aloitteista lausuntoa aiheesta "EU:n teollisuusstrategia: paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja näkökulma".

⁽⁷⁾ AK:n 11. toukokuuta 2017 antama lausunto aiheesta "EU-ohjausjakson hallinnoinnin parantaminen: paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista koskevat käytäntönsäännöt", esittelijä: Rob Jonkman (ECR, NL).

⁽⁸⁾ Ks. EP:n 26. lokakuuta 2016 antama päätöslauselma eurooppalaisesta ohjausjaksosta 2016.

⁽⁹⁾ AK:n 11. toukokuuta 2017 antama lausunto koheesiopoliittikan tulevaisuudesta vuoden 2020 jälkeen "Tavoitteena vahva ja vaikuttava eurooppalainen koheesiopoliittikka vuoden 2020 jälkeen", esittelijä: Michael Schneider (EPP, DE).

21. panee merkille, että monia maakohtaisia suosituksia toistetaan useiden vuosien ajan, koska monimutkaisten uudistusten toteuttaminen vie aikaa. Komitea toteaa tyytyväisenä, että Euroopan komissio yhtyy AK:n tekemään ehdotukseen, jonka mukaan edistymistä näiden suositusten täytäntöönpanossa olisi mitattava monivuotisella ennemminkin kuin vuosittaisella tasolla. Komitea huomauttaa komission todenneen tähän liittyen, että "[n]oin kahdessa kolmesta maakohtaisesta suosituksesta, jotka on annettu ennen vuotta 2016, on saatu aikaan vähintään jonkinasteista edistystä" ⁽¹⁰⁾ (verrattuna 43 prosenttiin kaikista vuonna 2016 annetuista maakohtaisista suosituksista). Komitea kehottaa komissiota julkaisemaan avoimella tavalla kaikki tämän arvion tulokset.

22. korostaa, että eurooppalainen ohjausjakso tarvitsee pitkän aikavälin poliittisen kehyksen. Komitea panee tässä yhteydessä merkille komission pyrkimykset kytkeä YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelma ja kestävä kehityksen tavoitteet Eurooppa 2020 -strategiaan ja näin ollen Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin. Kun otetaan huomioon erilaisten viitekehysten monimutkaisuus ja monilukuisuus, komitea kuitenkin korostaa, että tarvitaan johdonmukaisia politiikkoja, valtavirtaistamista ja yhdenmukaista hallintokehystä, ja odottaa, että komissio esittää pian tähän liittyviä asiaankuuluvia ehdotuksia.

23. painottaa, että vuonna 2015 alkanut Euroopan pakolais- ja muuttajakriisi on edelleen erittäin vakava ongelma monilla alueilla ja paikallisyhteisöissä. Komitea kehottaaakin reagoimaan siihen unionitasolla merkittävällä ja konkreettisella tavalla myös uusien varojen muodossa.

24. panee huolestuneena merkille etenkin nuorten korkean pitkäaikaistyöttömyyden, joka vaikuttaa EU:n eri jäsenvaltioiden kansantalouksiin, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vauhdittamaan kaikkia työmarkkinoiden tukemiseksi tarvittavia toimia.

25. antaa puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle ja EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle Virolle.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁰⁾ Vuoden 2017 maakohtaisiin suosituksiin liittyvä komission tiedonanto COM(2017) 500 final) (https://ec.europa.eu/info/files/2017-european-semester-communication-country-specific-recommendations_en).

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma suosituksista Brysselissä 24. marraskuuta 2017 pidettävälle viidennelle itäistä kumppanuutta käsittelevälle valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokoukselle

(2018/C 054/02)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

- ottaa huomioon yhteisen sitoutumisen kansainväliseen oikeuteen ja perusarvoihin, joita ovat demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, perusvapaudet ja sukupuolten tasa-arvo, sekä markkinatalouteen, kestäväan kehitykseen ja hyvään hallintotapaan, joihin itäinen kumppanuus perustuu.
- ottaa huomioon, että aseelliset konfliktit ja epävakaus monissa maissa ja monilla alueilla EU:n naapurustossa estävät kestävien kumppanuuksien kehittämisen ⁽¹⁾.
- ottaa huomioon EU:n vuodesta 2016 noudattaman oikeuksiin perustuvan ja kaikki ihmisoikeudet – niin taloudelliset ja poliittiset oikeudet, kansalaisoikeudet kuin sivistykselliset ja sosiaaliset oikeudet – kattavan toimintatavan, joka on yksi Euroopan naapuruuspolitiikan rahoitusvälineen (ENI) rahoitustuen peruseriaatteista, sekä paikallis- ja alueviranomaisten merkittävän roolin puolustettaessa keskeisiä oikeuksia, mm. huolehdittaessa vähemmistöjen suojelusta, paikallis- ja aluetasolla.
- ottaa huomioon paikallisen itsehallinnon peruseriaatteet eurooppalaisena arvona, joka on vahvistettu Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjassa.
- ottaa huomioon, että on tärkeää kutsua kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, nuoret ja paikallisviranomaiset mukaan toimiin etenkin pantaessa täytäntöön uusia maakohtaisia kehyksiä ajanmukaistettujen assosiaatio-ohjelmien ja kumppanuuden painopisteiden muodossa toteutettavaa kahdenvälistä yhteistyötä varten. Näin pyritään antamaan panos kumppanimaiden demokraattiseen ja taloudelliseen muutokseen ⁽²⁾ ja vahvistamaan niiden suhteita EU:hun.
- ottaa huomioon paikallis- ja alueviranomaisten roolin vahvistettaessa elinvoimaisuutta, joka on määritelty laajaksi käsitteeksi, jonka piiriin kuuluu koko yhteiskunta, muun muassa demokratia, luottamus instituutioihin, kestävä kehitys ja uusiutumiskyky ⁽³⁾.
- ottaa huomioon EU:n ja itäisten kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten konferenssin (CORLEAP) roolin, joka on tunnustettu Kertomuksessa tarkistetun Euroopan naapuruuspolitiikan täytäntöönpanosta sekä itäisen kumppanuuden virstanpylväitä vuoteen 2020 käsittelevässä yhteisessä valmisteluasiakirjassa.
- ottaa huomioon CORLEAPin sitoumuksen pyrkiä itäisen kumppanuuden tavoitteisiin tarkistetun Euroopan naapuruuspolitiikan ja EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian mukaisesti, edistää ja toteuttaa paikallistasolla yleismaailmallisia arvoja, joihin EU perustuu, sekä syventää alue- ja paikallisyhteisöjen, niitä edustavien järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden yhteistyötä kaikkien kansalaisten hyödyksi.
- ottaa huomioon CORLEAPin raportin *Kansalaisvaikuttamisen kehittäminen keinona vahvistaa paikallisdemokratiaa itäisen kumppanuuden maissa* ja siinä esitetyt suositukset.
- ottaa huomioon CORLEAPin raportin *Energiatohokkuus: paikallis- ja alueviranomaisten rooli* ja siinä esitetyt suositukset.
- ottaa huomioon uusien aloitteiden käynnistämisen kestäväan kuntakehityksen alalla, kuten ”Kaupunginjohtajat talouskasvun edistäjinä” ja kaupunginjohtajien Covenant of Mayors East -energia- ja ilmastositomuksen toinen vaihe. Ne ovat alhaalta ylöspäin suuntautuvia hallintomalleja ja kykenevät edistämään paikallisviranomaisten toimia kansalaisten sekä paikallisten ja kansainvälisten instituutioiden kanssa.

⁽¹⁾ AK:n lausunto aiheesta *Euroopan naapuruuspolitiikan tarkistus*, lokakuu 2016.

⁽²⁾ Neuvoston päätelmät itäisestä kumppanuudesta, marraskuu 2016.

⁽³⁾ Yhteinen tiedonanto *Strateginen lähestymistapa selviytymiskykyyn EU:n ulkoisessa toiminnassa*.

- ottaa huomioon Euroopan naapuruuspolitiikan rahoitusvälineen (ENI) rahoitustuen väliarvioinnin 2014–2017.
- ottaa huomioon tehostetun yhteistyön CORLEAPin pysyvien tarkkailijoiden⁽⁴⁾ ja muiden institutionaalisten kumppanien kanssa.

Strateginen toimintaympäristö

1. korostaa, että paikallis- ja alueyhteisöt kehittyvät edelleen toimijoina ja politiikan muotoilijoina itäisen kumppanuuden yhteydessä. Monet keskeiset itäisen kumppanuuden tulokset perustuvat valtiotasoa alemman tason saavutuksiin ja jatkuviin ponnisteluihin, ja tarvitaankin lisätukea, jotta ne voivat paneutua tehtäviinsä entistä paremmin.
2. on tyytyväinen paikallis- ja alueviranomaisten roolin vahvistamiseen pantaessa täytäntöön itäisen kumppanuuden politiikkoja, strategioita ja lippulaivahankkeita, mukaan luettuna niiden yhä aktiivisempi osallistuminen monenvälisiin foorumeihin ja näiden työryhmiin.
3. panee erityisen tyytyväisenä merkille keskustelut, joita paikallis- ja aluedemokratian vahvistamisesta käydään demokratiaa, hyvää hallintotapaa ja vakautta käsittelevällä itäisen kumppanuuden foorumilla 1.
4. suosittaa, että itäisen kumppanuuden kaikilla neljällä painopistealalla pyritään läpileikkaavana tekijänä ottamaan järjestelmällisesti paikallis- ja alueviranomaiset ja näitä edustavat järjestöt mukaan toimiin, ja painottaa, että ihmisten väliset yhteydet ovat aivan yhtä tärkeitä kuin talous- ja energiayhteydet.
5. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen itäisen kumppanuuden tehokkaamman ja vaikuttavamman monenvälisen rakenteen yhteydessä on keskeisen tärkeää, ja kehottaa tehostamaan yhdenmukaisuutta CORLEAPin tekemän työn kanssa.
6. kehottaa painokkaasti itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvia paikallis- ja alueviranomaisia ottamaan osaa poliittisten suositusten ja lainsäädännön laatimiseen ja osallistumaan aktiivisesti keskushallintoviranomaisten kanssa käytäviin neuvotteluihin paikallis- ja aluetason kannalta merkityksellisistä hankkeista ja päätöksistä.
7. pitää komission ehdotusta 20:stä vuoteen 2020 mennessä saavutettavasta tavoitteesta tärkeänä askeleena pyrittäessä tarjoamaan itäisten kumppanimaiden kansalaisille konkreettisia tuloksia ja sitoutuu osallistumaan aktiivisesti näiden tavoitteiden toteuttamiseen.
8. kehottaa antamaan asianmukaista poliittista, taloudellista ja teknistä tukea kaikille itäisille kumppanimaille EU:n kanssa toteutettavien kohdennettujen ja tehokkaampien kumppanuuksien puitteissa, jotta voidaan ohjata entistä paremmin niiden uudistusprosessia ja vakiinnuttaa paikallisdemokratiaa ja alueellista kehitystä.

Paikallisdemokratia ja hyvä hallintotapa

9. vahvistaa, että paikallisdemokratian ja julkishallinnon uudistuksen yleistavoitteet, joihin pyritään myös hallinnonhajaamisprosessin avulla, ovat edelleen ytimenä CORLEAPin antamassa panoksessa Euroopan naapuruuspolitiikan täytäntöönpanoon paikallis- ja aluetasolla, riippumatta tarkistetun politiikan puitteissa valitusta kumppanuuden asteesta EU:n kanssa.
10. toteaa, että EU:n tehokas osallistuminen itäisissä kumppanimaisissa edellyttää yhä aktiivisemmin toimimaan pyrkivien paikallisyhteisöjen erittäin vahvaa mukanaoloa.
11. korostaa, että paikallisvaalit ovat keskeisessä asemassa kansalaisten osallistamisessa ja että niihin tulisi liittyä pohdintaprosessi sen tarkastelemiseksi, miten voidaan työskennellä tehokkaammin suuren yleisön hyväksi.
12. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on hyvät mahdollisuudet tukea vahvan kansalaisyhteiskunnan kehittymistä ja auttaa varmistamaan paikallisyhteisöjen demokratisoituminen ja ajanmukaistaminen.
13. kehottaa mukauttamaan nykyisiä EU:n rahoitusjärjestelmiä, etenkin TAIEX-ohjelmaa ja Twinning-toimintaa, jotta voidaan vastata paikallisten ja alueellisten sidosryhmien tarpeisiin.
14. kannustaa soveltamaan itäisten kumppanimaiden paikalliseen ja alueelliseen kehittämiseen monisidosryhmäistä toimintamallia, joka perustuu paikallis- ja alueviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja kansalaisten tiiviiseen yhteistyöhön erilaisilla toiminta-aloilla, kuten urheilun tukeminen, nuoriso- ja seniorijärjestöt ja kansalaiskeskukset.

⁽⁴⁾ Kansalaisyhteiskuntafoorumi, Euronestin parlamentaarinen edustajakokous ja Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressi.

15. kehottaa tehokkaaseen hallinnon hajauttamiseen tähtäävien uudistusten ohella toteuttamaan kaikilla hallintotasoilla tuloksellisia korruptiontorjuntatoimia, jotta voidaan varmistaa, että vahvempi hallinto vaikuttaa myönteisesti kansalaisten arkielämään.
16. kehottaa antamaan merkittävemmän roolin ja asianmukaiset resurssit paikallis- ja alueviranomaisia edustaville järjestöille, jotta ne voivat avustaa paikallis- ja alueviranomaisia, kun nämä osallistuvat näihin vaikuttavien valtiollisten/ alakohtaisten/alueellisten strategioiden ja politiikkojen laadintaan ja täytäntöönpanoon ja tarjoavat palveluita.
17. korostaa, että osallistavan julkishallinnon ja paikallishallinnon uudistuksissa tarvitaan avointa vuoropuhelua, samoin kuin alueellisissa uudistuksissa sekä edistettäessä paikallis- ja keskushallintotason viranomaisten kumppanuuskulttuuria.
18. kehottaa soveltamaan dynaamista lähestymistapaa avoimuuteen, korruption torjuntaan ja lahjomattomuuteen kaikilla hallintotasoilla, myös paikallistasolla, ja auttamaan näin rakentamaan kansalaisten luottamusta viranomaisiin ja parantamaan talouskehityksen edellytyksiä.
19. puoltaa räättälöityä ja useita maita käsittävää lähestymistapaa, jotta voidaan puuttua kunkin maan todellisiin tarpeisiin paikallisyhteisöjen parhaan intressin mukaisesti ja elinvoimaisuuden vahvistamiseksi paikallistasolla.
20. kaipaava kestävää ja avointa sääntelykehystä, jotta paikallis- ja alueviranomaiset voivat parantaa organisatorisia ja institutionaalisia valmiuksiaan.
21. toistaa kehotuksensa yksinkertaistaa EU:n rahoituksen saatavuutta paikallis- ja alueviranomaisten keskuudessa sekä valtiotasoa alempien hallintotahojen kanssa yhteistyössä toimivien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden keskuudessa.
22. kaipaava valmiuksien parantamiseen tähtääviä strategioita, ohjelmia ja koulutusohjelmia niin paikallisesti vaaleilla valittuja edustajia kuin paikallishallintotahoja varten, jotta alue- ja paikallisyhteisöt voivat ottaa täyden vastuun tarjoamiensa palvelujen hallinnoinnista.
23. kehottaa ottamaan sukupuolinäkökohdat huomioon kaikissa meneillään olevissa paikallisissa ja alueellisissa uudistuksissa, jotta estetään kaikenlainen sukupuoleen perustuva syrjintä.
24. kehottaa itäisiä kumppanimaita kunnioittamaan kansallisten vähemmistöjen oikeutta omakieliseen koulutukseen kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen määräysten mukaisesti.
25. toistaa kehotuksensa, että itäisiä kumppanimaita koskevista EU:n vuosikertomuksissa olisi arvioitava edistymistä alueellisessa talouskehityksessä, hallinnonhajauttamisprosessissa, paikallisessa itsehallinnossa ja alueellisessa yhteistyössä, jotta EU-tukea voidaan mukauttaa ja kohdentaa.
26. kiinnittää huomiota Euroopan alueiden komitean ylläpitämiin ja kehittämiin toimivaltajaon verkkosivuihin ⁽⁵⁾, jotka antavat yleiskuvan institutionaalisesta ja julkistalouden hajauttamisesta EU:ssa ja sen naapurimaissa ja jotka voivat tukea tällaisten säännöllisten analyysien laatimista.
27. kiinnittää huomiota AK:n myönteiseen rooliin U-LEAD-ohjelmassa ja Ukraina-erityistyöryhmässä. Ne edistävät asiantuntemuksen ja tietämyksen vaihtoa EU:n ja Ukrainan paikallis- ja alueviranomaisten välillä.

Energiatohokkuus ja paikallinen talouskehitys

28. suhtautuu myönteisesti siihen, että yksi itäisen kumppanuuden pääpainopisteistä on avun tarjoaminen kumppanimaille energiatohokkuuteen tähtääviä toimintapolitiikkoja varten.
29. kehottaa kansallisia hallituksia lisäämään yhteisöille antamaansa taloudellista tukea ja toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä paikallisten energiatrategioiden laatimiseksi.
30. kannattaa Euroopan komission erityisohjelmia itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvia paikallis- ja alueyhteisöjä varten.
31. kehottaa komissiota toimimaan yhteistyössä EU:n edustustojen kanssa, jotta voidaan lisätä huomattavasti yhteistyöohjelmien tunnettua alue- ja paikallistasolla sekä vahvistaa valmiuksien parantamista valtiotasoa alemmilla hallintotasoilla.

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/divisionofpowers

32. suosittaa, että edistetään ja vahvistetaan alueellisia ja paikallisia aloitteita, joilla pyritään parantamaan investointiedellytyksiä itäisissä kumppanimaissa, kuten EU:n ja itäisten kumppanimaiden alueiden ja kuntien, yrittäjäjärjestöjen ja verkostojen välisiä poliittisia ja taloudellisia kumppanuuksia.
33. suosittaa, että sovitaan alakohtaisista kokeiluhankkeista vuoteen 2020 mennessä tavoiteltavien tulosten puitteissa. Hankkeiden täytäntöönpano olisi paikallis- ja alueviranomaisien vastuulla, jotta voidaan saada kokemuksia hallinnonhajauttamisprosesseista.
34. katsoo, että on tärkeää saada käyttöön enemmän resursseja rajatylittävää yhteistyötä varten. Tässä yhteydessä on keskityttävä etenkin ihmisten välisiin yhteyksiin, paikallisyhteisöjen kumppanuuksiin sekä tiede-, kulttuuri- ja nuorisovaihtoon. Pienhankerahaston ulottaminen naapurimaihin voisi edistää yhteistyötä ruohonjuuritasolla.
35. kehottaa valtiovaltaa helpottamaan hankkeiden rekisteröintiä ja tarvittaessa eurooppalaisten alueellisten yhteistyön yhtymien (EAYY) ja omien alueidensa tai kuntiensä osallistumista rajatylittäviin yhteistyöohjelmiin, joiden tavoitteena on toteuttaa alueellisten tarpeiden mukaisia hankkeita.
36. painottaa tarvetta ottaa paikallis- ja alueviranomaiset mukaan ohjelmasuunnitteluun, joka koskee Euroopan naapuruusvälineen puitteissa vuosina 2017–2020 toteutettavia uusia kahdenvälisiä tukiohjelmiä.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

125. TÄYSISTUNTO, 9.–11. LOKAKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto – Ilmastorahoitus: keskeinen väline Pariisin sopimuksen täytäntöönpanossa

(2018/C 054/03)

Esittelijä: Marco Dus (IT, PES), Vittorio Veneton (Treviso) kunnanvaltuutettu**Viiteasiakirja:** Omaaloitteinen lausunto**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. muistuttaa, että käynnissä olevasta maapallon lämpenemisestä on kiistattomia tieteellisiä todisteita ja että tällä muutoksella on merkittäviä ja yhä suurempia vaikutuksia talouteen ja koko yhteiskuntaan. Ilmastomuutoksella on erityisesti huomattavia vaikutuksia paikallis- ja alueviranomaisten hallinnoimiin alueisiin, ja kyseiset viranomaiset ovat usein etulinjassa aina vain äärimmäisemmiksi käyvien luonnonilmiöiden aiheuttamien vahinkojen lieventämisessä ja sopeutumistoimenpiteisiin investoimisessa.
2. on huolissaan ilmastomuutoksen vaikutuksista myös EU:n rajojen ulkopuolella, missä valmiudet selviytyä äärimmäisistä ympäristöilmiöistä ja mukauttaa aluetta käynnissä oleviin muutoksiin ovat rajallisia. Komitea muistuttaa, että tällä voi olla välittömiä vaikutuksia myös muuttovirtoihin.
3. katsoo, että EU:n paikallis- ja alueviranomaisilla tulee olla hyvä marginaali parantaa kykyään tehdä investointeja (ja houkutella niitä ulkopuolelta) ilmastomuutoksen alalla huolimatta budjettirajoituksiin, pitkän aikavälin suunnitteluvaikeuksiin ja monitahoisten hankkeiden hallinnointiin liittyvistä ongelmista. Tämä sitoumus on perustavan tärkeä, jotta kyetään edelleen parantamaan EU:n hyvää yleissuoritusta. Unioni on nykyisin vastuussa 9,6 prosentista kaikista CO₂-päästöistä.
4. toteaa, että ilmastomuutoksen haasteista selviämiseksi tarvitaan suunnaton määrä investointeja, eikä niitä voida kattaa paikallisilla ja alueellisilla varoilla eikä yksinomaan julkisilla varoilla. Komitea suhtautuu myönteisesti kansainvälisiin, eurooppalaisiin ja kansallisiin aloitteisiin, joiden tarkoituksena on saada liikkeelle yksityisiä investointeja.

Kansainväliset toimet

5. korostaa jälleen, että ilmastomuutos on maailmanlaajuinen ongelma, ja jotta siihen voitaisiin vastata mahdollisimman tehokkaasti, on sovellettava monitasoisen ja monen sidosryhmän yhteisen hallinnon mallia (*multi-level and multi-stakeholders governance*). Tässä valossa komitea kehottaa Euroopan komissiota suosittamaan, myös ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) yhteydessä, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli tunnustettaisiin ja sille annettaisiin arvoa, jotta voitaisiin tehostaa toimia Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

6. katsoo, että joidenkin kehitysmaiden suhteellisen korkeasta kunnianhimon ja sitoutumisen tasosta huolimatta ei voida enää hyväksyä sitä, että eräät maat panevat Pariisin sopimusta täytäntöön hyvin hitaasti ja että Yhdysvallat haluaa vetäytyä tekemistään sitoumuksista. Alueiden komitea toteaa painokkaasti, että sopimuksen noudattaminen on välttämätöntä, ei vaihtoehtoista. Se kehottaakin Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta EU voisi ottaa todellisen kansainvälisen johtoaseman ilmastomuutoksen torjumisessa ja hyödyntää täysimääräisesti innovoinnin ja kehittämisen mahdollisuuksia, jotka ovat yhteydessä asteittaiseen siirtymiseen kohti uutta talous- ja rahoitusmallia.

7. pitää välttämättömänä, että Bonnissa pidettävässä seuraavassa COP23-kokouksessa ei rajoituta vain asiantuntijoiden väliseen tapaamiseen, vaan että se johtaa huomattavaan edistymiseen Pariisin sopimuksen kattavassa täytäntöönpanossa erityisesti ilmastorahoituksen osalta (tarve vauhdittaa ilmastorahoitusta pitkällä tähtäimellä, rahoitusmekanismin tarkistaminen jne.).

8. ehdottaa, että Katowicessa järjestettävän, tulossa olevan COP24-konferenssin alla UNFCCC:n piirissä käynnistetään kansainvälinen keskustelu siitä, mitä indikaattoreita voitaisiin mahdollisesti kytkeä käsitteeseen ”kasvihuonekaasupäästöt”, jotta pystytään ehdottamaan tehokkaampia toimenpiteitä ilmastomuutosta vastaan.

9. katsoo, että kansainvälisessä tilanteessa, jossa eräät valtiot ovat jo osoittaneet kunnianhimon puutetta, paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli väestön osallistamisessa ja valveuttamisessa ilmastomuutoksen alalla, investointien hankkimisessa ja konkreettisten hankkeiden toteuttamisessa. Tämän toteuttamiseksi on kuitenkin välttämätöntä, että paikallis- ja alueviranomaisilla on tietoa, valmiutta ja kykyä suoraan taloushallintoon. Komitea korostaa tässä yhteydessä kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopopimuksesta saatuja erinomaisia tuloksia ja sopimuksen avaamista hiljattain EU:n rajojen ulkopuolelle. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota vahvistamaan aloitetta ja edistämään mahdollisimman hyvin kaupunginjohtajien maailmanlaajuisista energia- ja ilmastopopimusta tarjoamalla taloudellista ja teknistä tukea etenkin maissa, joiden kansalliset tavoitteet ovat selkeästi riittämättömiä.

10. myöntää, että ratkaisu on osittain kiinni kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden tehokkaasta toiminnasta. Tästä syystä komitea katsoo, että painopisteenä tulee olla se, että sijoittajat saadaan paremmin tietoisiksi ilmastomuutokseen liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista, jotta investointeja voidaan ohjata kestävämpään suuntaan. Komitea suhtautuukin myönteisesti finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän piirissä toimiva ilmastoon liittyvien taloudellisten tietojen julkistamista käsittelevän työryhmän loppusuosituksiin. Alueiden komitea kehottaa kuitenkin Euroopan komissiota arvioimaan ilmastoriskien julkistamisen vaikutuksia, jotta voidaan ottaa käyttöön väline paikallis- ja alueviranomaisille aiheutuvien kustannusten keventämiseksi siinä tapauksessa, että esimerkiksi vakuutuskustannukset nousevat nopeasti.

11. on tyytyväinen OECD:n aloitteeseen perustaa vihreään rahoitukseen ja investoimiseen keskittyvä keskus (*Centre on Green Finance and Investment*), jonka tavoitteena on tukea siirtymistä kohti vihreää, vähäpäästöistä ja ilmastomuutoksen kestävää taloutta, ja toivoo, että kansainvälisiä ja unionin aloitteita koordinoidaan.

Unionin toimet

12. Euroopan komissio on esimerkiksi perustanut kestävää rahoitusta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän, käynnistänyt Euroopan energiatehokkuusrahaston, ottanut käyttöön Euroopan investointipankin ilmastojoukkovelkakirjalainat ja käynnistänyt teknistä apua tarjoavan ELENA-ohjelman (*European Local Energy Assistance*) sekä luonut Life-ohjelmaan kuuluvat rahoitusvälineet. Komitea on erityisen tyytyväinen pääomamarkkinaunionia koskevassa Euroopan komission toimintaohjelmassa tehtyihin viittauksiin ekologiseen kestävytyteen. AK suhtautuu hyvin myönteisesti kaikkiin näihin aloitteisiin mutta suosittaa, että vältetään päällekkäisyyksiä ja että kiinnitetään mahdollisimman paljon huomiota kaikkien toimintalinjojen ja aloitteiden yhteensovittamiseen unionin tasolla.

13. suosittaa erityisesti, että Euroopan komissio arvioisi mahdollisia yhteisvaikutuksia yhtäältä kestävää rahoitusta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän ja toisaalta juuri perustetun, kiertotalouden rahoittamisen tukemista käsittelevän korkean tason työryhmän välillä, jotta voidaan parantaa käynnissä olevien aloitteiden koordinoitua ja varmistaa suurempi yhtenäisyys EU:n toimintalinjojen välillä.

14. ehdottaa EU:n uudesta, vuoden 2020 jälkeisestä monivuotisesta rahoituskehiksestä käytävän keskustelun valossa, että ilmastosta ja kestäväpohjaisuudesta tehdään hallitseva, monialainen tema kaikkiin rahoitusohjelmiin ja että asetetaan vähimmäistavoitetasot ilmastotarkoituksiin osoitettaville varoille sekä monivuotisessa rahoituskehiksessä että tärkeimmissä

rahoitusohjelmissa (alkaen rakennerahastoista ja tutkimuksen ja innovoinnin uudesta puiteohjelmasta). Lisäksi komitea pyytää huolehtimaan siitä, että nämä painopisteet ovat johdonmukaisia EU:n taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteiden kanssa.

15. ehdottaa, että EU:n lainsäädännöstä tehtävien vaikutusten ennakkoarviointien ohella tehdään aina myös arvio ilmastovaikutuksista ja panoksesta Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen. Tämän toiminnan tulee pohjustaa sellaisen pitkäkestoisen ilmastostrategian kehittämistä, joka on homogeeninen ja kestävyysperiaatteita noudattava ja joka mahdollistaa entistä mittavammat investoinnit ilmastomuutokseen sopeutumiseen, kuten myös Euroopan tilintarkastustuomioistuimien on hiljattain todennut ⁽¹⁾.

16. kehottaa Euroopan komissiota antamaan Euroopan pankkiviranomaisen tehtäväksi laatia mahdollisimman pian – mutta kuultuaan ensin asianmukaisesti asiaankuuluvia sidosryhmiä ja ottaen mukaan yksityissektorin – tarkka luokittelu kestävästä omaisuuseristä sekä selkeä ja sitova määritelmä ilmastorahoitukselle, vihreälle rahoitukselle, kestäväälle rahoitukselle ja kiertotalouden rahoitukselle olemassa olevien aloitteiden pohjalta (esimerkiksi EIP:n ilmastojoukkovelkakirjalainat). Yhteisen eurooppalaisen luokituksen lisäksi tulisi antaa suuntaviivat sijoittajille ja laatia oma merkintäjärjestelmä, joka perustuisi asianmukaisiin suorituskykyindikaattoreihin, jotta voitaisiin tehdä tiiviit ja yksinkertainen arvio omaisuuserien laadusta.

17. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita luomaan ennakoitavan ja vakaan sääntelyjärjestelmän yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa ilmastomuutokseen liittyviä investointeja varten. Tämä on äärimmäisen tärkeää, jotta voidaan edistää yksityisen sektorin osallistumista ilmastorahoitukseen.

18. kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa harkitsemaan pankkien vakavaraisuussääntelyn tarkistamisen yhteydessä vakavasti mahdollisuutta ottaa käyttöön vihreä tukikerroin Euroopan komission vakavaraisuusasetuksen käynnissä olevan tarkistuksen yhteydessä ehdottaman infrastruktuuritukikertoimen mallin mukaisesti, jotta voitaisiin vapauttaa varoja yksityisiin investointeihin ja alentaa niiden laitosten pääomavelvoitteita, jotka myöntävät lainoja kestäviin investointeihin ja ilmastoinvestointeihin.

19. toteaa, että ilmastomuutoksen ongelmaan voisi olla yhtenä osaratkaisuna tehokkaat kasvihuonekaasupäästölupien markkinat, joita säänneltäisiin EU:n päästökauppajärjestelmän puitteissa, mikäli ne toteutetaan rinnan energiatehokkuutta ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa koskevan kunnianhimoisen politiikan kanssa. Tästä syystä on valitettavaa, että Euroopan komission vuonna 2015 esittämä ehdotus päästökauppajärjestelmän muuttamisesta odottaa vieläkin lopullista hyväksymistä, kun päästölupien hinnat ovat edelleenkin liian matalat. Komitea toistaa, että paikallis- ja alueviranomaisten olisi hallinnoitava suoraan vähimmäisprosenttiosuutta päästökauppajärjestelmästä saatavista huutokauppatalustoista investoidakseen paikallisen selviytymiskyvyn parantamiseen. Komitea myös kehottaa komissiota harkitsemaan erityisiä toimenpiteitä, esimerkiksi vähimmäistason määrittämistä hiilidioksidipäästöjen hinnalle, tai harkitsemaan uudelleen unionin hiilidioksidiveroa.

20. kehottaa komissiota hälventämään biopolttoaineisiin kohdistettaviin investointeihin liittyvää epävarmuutta, joka johtuu siitä, että biopolttoaineille on myönnetty ainoastaan väliaikaisia poikkeuksia valtiontukisääntöjen soveltamisesta energiaverojen ja hiilidioksidipäästöverojen osalta. On myös tärkeää vähentää uusiutuvista lähteistä saatavaan energiaan liittyvää hallinnollista raskautta, jotta vältetään, että se on suurempi kuin fossiilisia polttoaineita koskeva.

21. kehottaa Euroopan komissiota lisäämään ilmastotoimia varten ja ympäristön kestävyttä edistäviin toimiin tarkoitettujen määrärahojen osuutta kolmansille maille suunnatuissa kehitysapuohjelmissa samaan tapaan kuin Euroopan parlamentin hyväksymässä Euroopan kestävän kehityksen rahaston perustamisesta annetussa asetuksessa, jossa asetetaan ilmastoinvestointien tavoitteeksi 28 prosenttia kokonaismäärärahoista. Lisäksi komitea kehottaa lisäämään EU:n paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista hankkeissa, jotta ne voisivat jakaa onnistuneita kokemuksiaan kolmansien maiden paikallis- ja alueviranomaisten kanssa ja lisätä samalla niiden osaamista. Ilmasto-oikeudenmukaisuuden periaatteiden tulisi olla keskeisellä sijalla kansainvälisissä sitoumuksissa sen varmistamiseksi, että investoinnit pohjautuvat ihmisoikeuksiin ja että niillä autetaan ilmastomuutoksen suhteen kaikkein haavoittuvimpia yhteisöjä, myös niin, että luodaan julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden välille yhteistyön ilmapiiiri Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteen nro 17 ⁽²⁾ mukaisesti.

⁽¹⁾ Yleiskatsaus: EU:n energia- ja ilmastotoimet 2017. Saatavilla osoitteessa: <http://www.eca.europa.eu/fi/Pages/DocItem.aspx?did=41824>

⁽²⁾ Tavoite 17: Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta – <http://www.un.org/sustainabledevelopment/globalpartnerships/>

22. korostaa, että valtiontukisäännöt ja/tai julkisille laitoksille asetetut eurooppalaiset kirjanpitosäännöt, jotka ovat usein tiukkoja, voivat toisinaan vaikeuttaa ympäristö- ja ilmastoinvestointeja. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota varmistamaan liikkumavaran, jotta nämä investoinnit olisivat kirjanpidollisesti edullisempia.

23. pitää hyödyllisenä sitä, että perustetaan erillinen väline parantamaan paikallis- ja alueviranomaisten kykyä ottaa selvää erilaisista olemassa olevista aloitteista sekä saada ilmastorahoitusta ja asianmukaista teknistä tukea. Komitea tarjoaakin apuaan Euroopan komissiolle, jotta voitaisiin laatia toimintaohjeet, joissa kartoitettaisiin yksikertaisesti ja kattavasti eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla paikallis- ja alueviranomaisille tarjolla olevia rahoitusvaihtoehtoja. Komitea ehdottaa lisäksi, että tiivistelmä ohjeista annettaisiin kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien käyttöön verkkoportaalisissa, jotta voitaisiin tarjota yksi, yhteinen tietolähde, joka kokoaisi yhteen kaikki ilmastotoimien rahoittamiseen tarkoitetut rahastot.

Valtakunnalliset ja paikalliset toimet

24. pyytää jäsenvaltioita osallistamaan paikallis- ja alueviranomaiset entistä paremmin kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien määrittelyyn, jotta voidaan edistää koordinoitua valtakunnallisten ja paikallisten ja alueellisten suunnitelmien välillä Pariisin sopimuksen 4 artiklan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa määrätään kansallisesti määritellyistä panoksista kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

25. muistuttaa paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisen parantamista koskevasta ehdotuksestaan, jonka komitea esitti lausunnossaan Euroopan komission tiedonannosta ”EU:n ympäristöpolitiikan hyötyjen varmistaminen säännöllisten täytäntöönpanon arviointien avulla” (COM(2016) 316)⁽³⁾. Komitea kehottaa lausunnossaan Euroopan komissiota tekemään tiivistä yhteistyötä toimivaltaisten valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten, Euroopan alueiden komitean, EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastonsopimuksen edustajien, maailmanlaajuisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastonsopimuksen edustajien ja kansainvälisen paikallisten ympäristöaloitteiden neuvoston (ICLEI) kanssa paikallisesti ja alueellisesti määritettävien panostusten käsitteen ja panostusten käyttöönottamiseksi tarvittavien menetelmien kehittämiseksi. Alussa mukaan tulisi muutamia paikallis- ja alueviranomaisia, jotka osallistuvat toimintaan edelläkävijöinä vapaaehtoiselta pohjalta konseptin toimivuuden testaamiseksi.

26. ehdottaa, että kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin sisällytetään keskipitkän aikavälin ympäristöinvestointien ohjelmia, jotka kattavat pääasiassa suunnitellut toimet, jotka on eritelty tason mukaan (valtiollinen taso tai valtiollista tasoa alemmat tasot) ja tarvittavan tuen mukaan rahoituksen aukkojen paikkaamiseksi. Tässä yhteydessä voidaan myös harkita innovatiivisten rahoitusvälineiden käyttöä.

27. muistuttaa kestävyysperiaatteiden mukaisen energiankäytön toimintasuunnitelmien merkityksestä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävien kansallisella ja EU:n tasolla määriteltyjen panosten saavuttamisessa ja ehdottaa, että pyritään alue- ja paikallisviranomaisten tehokkaaseen osallistamiseen yksinkertaistamalla kyseisiä suunnitelmia, niistä raportointia ja niiden seuranta. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä huomiota kansallisten strategioiden ja paikallisviranomaisten kestävä energia- ja ilmastoa koskevien toimintasuunnitelmien (SECAP) yhteensovittamiseen. Komission olisi edelleen edistettävä kaupunginjohtajien energia- ja ilmastonsopimuksen menettelytapojen mukaisesti näihin toimintasuunnitelmiin tarkoitettuja resursseja, joita kansallisten hallitusten olisi tuettava.

28. toteaa, että alue- ja paikallisviranomaisia tulee auttaa ymmärtämään selkeästi oman alueensa ilmastoriskit, jotta nämä voivat tehdä mahdollisimman hyviä päätöksiä. Sosioekonomisen arvioinnin, raportoinnin ja tiedottamisen parantaminen auttaisi tuomaan esiin ilmastotoimien vaikutukset yhteiskuntaan, mikä tukisi paikallista päätöksentekoa ja resurssien jakamista. Euroopan ilmastomuutosportaalissa⁽⁴⁾ saatavilla oleva ympäristöriskien kartoitus on myönteinen ja hyödyllinen aloite, mutta sitä ei vielä tunneta hyvin ja siihen sisältyvät alueelliset ja paikalliset tiedot ovat hajanaisia. On yleisesti tarpeen lisätä tietoisuutta paikallistasolla EU:n toimista ja välineistä ilmastomuutokseen sopeutumiseksi. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota lisäämään tukea portaalille tiedon keräämisen ja tulosten levittämisen parantamiseksi ja kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota alue- ja paikallistasoihin, sillä ne ovat ensimmäinen kriisiin reagoiva taho.

⁽³⁾ Lausuntoluonnos (ENVE-VI/021) ”Ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointi”, josta äänestetään lokakuun 2017 täysistunnossa.

⁽⁴⁾ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>

29. painottaa lisäksi, että on tärkeää luoda vihreiden joukkovelkakirjojen ja yhteisten takausten kaltaisia välineitä rahoittamisen helpottamiseksi. Paikallis- ja alueviranomaiset voivat kehittää niitä yhteistyössä kansallisten elinten ja EU:n toimielinten kanssa tai näiden tuella. Tästä on nykyisin useita hyviä esimerkkejä.

30. kehottaa jäsenvaltioita palkitsemaan ilmastorahoitustoimia, joita paikallisviranomaiset toteuttavat erityisten ohjelmien kautta (esimerkiksi Luxemburgin ilmastopimus⁽⁵⁾), jonka nojalla paikallisviranomaiset, jotka sitoutuvat toteuttamaan tiettyjä energiatehokkuustoimia, saavat lisävaroja) tai helpottamalla mahdollisia sisäisiä julkisen rahoituksen rajoituksia taikka antamalla jotain muuta tukea.

31. kehottaa kaikkia poliittisia päättäjiä ja erityisesti kansallisia hallituksia ehdottamaan ja toteuttamaan rohkeita toimia, joita ei ole suunnattu ensisijaisesti äänten kalastamiseen lyhyellä aikavälillä, vaan joissa otetaan huomioon toimien (tai toimimatta jättämisen) seuraukset seuraaville sukupolville sekä terveyden ja ympäristön laadun että talouden kannalta. Tästä syystä komitea ehdottaa, että tukia taloudelliseen toimintaan, jolla on huomattavia ympäristövaikutuksia (ja jotka siis tuottavat paljon päästöjä), vähennetään asteittain niin, että ne lakkautetaan kokonaan suhteellisen lyhyellä aikavälillä tai ainakin vuoteen 2035 mennessä ottaen kuitenkin hiilivuodon riski huomioon.

32. kehottaa toteuttamaan yleisiä, yhteisiä ja yhdenmukaisia toimenpidekokonaisuuksia sekä vanhojen että uusien rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi ja hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Lisäksi uusille rakennuksille tulee asettaa vaadittava energiatehokkuuden vähimmäistaso ja olemassa olevien rakennusten energiatehokkuuden parantamista varten tulee saada käyttöön tarvittava rahoitus.

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁵⁾ <http://www.pacteclimat.lu/fr>

Euroopan alueiden komitean lausunto – Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion tulevaisuus

(2018/C 054/04)

Esittelijä: Ximo Puig i Ferrer (ES, PES), Valencian aluehallituksen puheenjohtaja

POLIITTISET SUOSITUKSET**EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA****Verkkojen Eurooppa -väline ja alueellinen näkökulma**

1. muistuttaa, että Euroopan unionin (EU) yhdentymisprosessille on ollut alusta lähtien ominaista taloudellisten, poliittisten ja sosiaalisten yhteyksien ja kumppanuuksien jatkuva lisääntyminen EU:hun kuuluvien alueiden välillä. Liikenneala antaa huomattavan panoksen EU:n taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin edistämällä kauppaa ja talouskasvua sekä tarjoamalla miljoonia työpaikkoja. Ajanmukaisella eurooppalaisella liikenneinfrastruktuuripolitiikalla tuetaan niiden Euroopan unionin keskeisten tavoitteiden saavuttamista, jotka on määritelty Eurooppa 2020 -strategiassa, vuonna 2011 annetussa liikennepolitiikan valkoisessa kirjassa ja Junckerin komission kymmenessä painopisteessä. Tavoitteita ovat esimerkiksi sisämarkkinoiden kitkaton toiminta sekä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen.

2. toteaa, että vuonna 2013 käyttöön otettu Verkkojen Eurooppa -väline on yhteisenä oikeudellisenä kehyksenä ja liikennealan rahoitusvälineenä Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämisen ja näin ollen yhä määrätietoisempaan eurooppalaiseen näkemykseen perustuvan kokonaisvaltaisen etenemisen kulmakivi. Verkkojen Eurooppa -väline on suunniteltu yhteisrahoitusvälineeksi, joka on välttämätön Euroopan laajuisen liikenneverkon infrastruktuurin ja palvelujen toteuttamiseksi ja päätökseen saattamiseksi. Tästä syystä se liittyy sosiaaliseen hyvinvointiin, yhteenkuuluvuuteen, työllisyyden luomiseen⁽¹⁾, talouskasvuun ja ekologiseen kestävytyteen⁽²⁾. TEN-T-verkon ja Verkkojen Eurooppa -välineen puuttumisesta EU:lle aiheutuvat kustannukset olisivat niihin nykyisin osoitettavaa rahoitusta suuremmat⁽³⁾.

3. panee tyytyväisenä merkille meneillään olevan väliarvioinnin yhteydessä toteutetut toimet avoimuuden ja osallistumisen, sidosryhmien ehdotusten keräämisen ja alueiden komitean (AK) kuulemisen osalta⁽⁴⁾.

4. katsoo, että Verkkojen Eurooppa -välineen väliarvioinnin yhteydessä on edistettävä välineen perustan säilyttämistä ja syventämistä sekä sen merkitystä kilpailukyvyyn ja eurooppalaisen sosiaalisen pääoman ja unionin alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamisen kannalta sekä ottaen huomioon ajatus yhteisestä EU:n kansalaisuudesta, johon liittyy henkilöiden ja tavaroiden vapaa liikkuvuus Eurooppa-hankkeen olennaisena osana. Tämän syventämisen vuoksi välinettä on aiheellista tarkistaa määrärahojen, menettelyjen, hankkeiden valintakriteerien ja -prosessien, hallinnon, seurannan ja arvioinnin osalta.

⁽¹⁾ Balázs, P., Cox, P., Trautmann, C., Wojciechowski, P., Brinkhorst, L., Grosch, M. ja Peijs, K., *TEN- Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System*, 2016: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/116220/tent-issues-papers.pdf>

⁽²⁾ *TEN- Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System*, 2016.

⁽³⁾ *The cost of non-completion of the TEN-T*, Fraunhofer Institut für System und Innovationsforschung (ISI), 2016: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2015-06-fraunhofer-cost-of-non-completion-of-the-ten-t.pdf>

⁽⁴⁾ *Mid-term evaluation of the Connecting Europe Facility (CEF)*: <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/mid-term-evaluation-connecting-europe-facility-cef>

5. huomauttaa lisäksi, että Verkkojen Eurooppa -välineen käyttöönotosta vuonna 2013 lähtien eräät AK:n esittämät huomiot⁽⁵⁾ ovat edelleen perusteltuja. Muutamat parannettavista seikoista liittyvät riittämättömiin määrärahoihin, Verkkojen Eurooppa -välineen ja muiden rahastojen koordinoitua koskeviin epäilyksiin, välineen menettelyjen monimutkaisuuteen tai paikallis- ja aluehallinnon riittämättömään rooliin ja toissijaisuusperiaatteen puutteelliseen noudattamiseen yhteisrahoitettujen hankkeiden erilaisissa suunnittelu- ja täytäntöönpanoelimityksissä⁽⁶⁾.

6. toteaa, että Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämistä koskevista suuntaviivoistaan Euroopan unioni muistuttaa yhdenmukaisesti politiikkojen merkityksestä ja peräänkuuluttaa tarvetta varmistaa pääsy ja ”yhteydet kaikille unionin alueille, syrjäiset ja syrjäisimmät alueet sekä saarialueet mukaan lukien”. Näin ollen AK kehottaa saattamaan nämä alueet, jotka on valitettavasti suljettu ydinverkon ulkopuolelle, merten moottoriteihin liittyvien toimien piiriin.

7. tähdentää Euroopan komissiolle, että maailmassa on käynnissä syvällisiä muutoksia talouskehityksen ja alueiden välisessä suhteessa, ja syntymässä on globaalilla ja paikallisella tasolla samanaikaisesti toimiva uudenlainen kaupunki- ja makroalueellinen järjestelmä⁽⁷⁾. Tästä syystä Verkkojen Eurooppa -välineen kaikissa mahdollisissa uudistuksissa tulisi ottaa huomioon keskustelut seuraavista seikoista: miten eurooppalaisilla strategioilla liikenneinfrastruktuureilla voidaan osaltaan edistää teollisen toiminnan siirtämistä takaisin (*reshoring*) Eurooppaan⁽⁸⁾; miten globaali geopoliittinen riski vaikuttaa arvoketjujen lyhenemiseen; alueviranomaisten hallintorakenteiden laadun merkitys; teknologisen yhdistymisen prosessit ja valtioiden välisten alueellisten erojen kasvu (alueet ovat viime aikoina eriytyneet asukaskohtaisen bkt:n ja valtion sisäisen yhteenkuuluvuuden osalta, mikä on kulkenut käsi kädessä jäsenvaltioiden välisen lähentymiskehityksen kanssa⁽⁹⁾). Samanaikaisesti kielteisistä kehityskulkuista on todettava, että julkisen talouden sopeuttamisprosessit ovat pakottaneet alueet supistamaan investointejaan erityisesti liikenneinfrastruktuureihin liittyvillä aloilla⁽¹⁰⁾. Lisäksi samalla kun julkiset investoinnit elpyivät hieman vuonna 2014 valtionhallinnon tasolla muun muassa julkisen talouden alijäämän hyödyntämisen ansiosta⁽¹¹⁾, valtiotasoa alemmilla hallintotasoilla supistuminen jatkui, mikä on entisestään syventänyt alueiden välisiä eroja ja vahvistanut keskittymiskehitystä. Verkkojen Eurooppa -välineen tulevassa tarkistuksessa on otettava huomioon tämä uudenlainen ympäristö ja tarkasteltava toimenpiteitä, joissa hyödynnetään eurooppalaisten strategisten liikenneinfrastruktuurien mahdollisuuksia teollisuuden ja geopolitiikan alalla havaittujen riskien pienentämiseksi, alueellisten erojen jyrkentymisen estämiseksi ja julkisten investointien alalla havaittujen kielteisten kehityskulkujen suunnan kääntämiseksi.

Rahoitus

8. panee merkille komission aikomuksen rahoittaa Euroopan laajuisia liikenneverkkoja Verkkojen Eurooppa -välineen kautta. Alun perin osoitetut määrärahat, joiden suuruus oli 33,2 miljardia euroa, merkitsivät huomattavaa taloudellista sitoutumista. Lisäksi se, että mekanismissa on aikomus turvautua yksityiseen pääomaan ja yksityisiin aloitteisiin, on merkittävä näkökohta yhteisrahoituksen kannalta⁽¹²⁾.

⁽⁵⁾ Alueiden komitean aiheesta ”Verkkojen Eurooppa -väline” antama lausunto (CdR 648/2012), joka hyväksyttiin 96. täysistunnossa 18.–19. heinäkuuta 2012.

⁽⁶⁾ *Results of the OECD-CoR consultation of sub-national governments. Infrastructure planning and investment across levels of government: current challenges and possible solutions*, 2016: <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/Results%20of%20the%20OECD-CoR%20consultation%20of%20sub-national%20governments/2794-brochureLR.pdf>

⁽⁷⁾ *Macro-regional strategies in changing times* (2016) ja *The State of European Cities 2016: Cities leading the way to a better future* (2016).

⁽⁸⁾ Hurley, J., Storrie, D. ja Perruffo, E., Eurofound. *ERM annual report 2016: Globalisation slowdown? Recent evidence of offshoring and reshoring in Europe*, 2017: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/annual-report/2017/erm-annual-report-2016-globalisation-slowdown-recent-evidence-of-offshoring-and-reshoring-in-europe>

⁽⁹⁾ *OECD Regional Outlook 2016. Productive regions for inclusive societies*, 2016: <http://www.oecd.org/publications/oecd-regional-outlook-2016-9789264260245-en.htm>

⁽¹⁰⁾ *OECD Regions at a Glance 2016*, 2016: http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-regions-at-a-glance-2016_reg_glance-2016-en

⁽¹¹⁾ *Chapter 2 – Using the fiscal levers to escape the low-growth traps*, <https://www.oecd.org/eco/public-finance/Using-the-fiscal-levers-to-escape-the-low-growth-trap.pdf>

⁽¹²⁾ Papi, J., Sanz, M. ja Blomeyer, R., *Assessment of Connecting Europe Facility; in-depth analysis*, 2016: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA\(2016\)572677_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA(2016)572677_EN.pdf)

9. pitää kuitenkin valitettavana budjettirajoituksia, jotka ovat viime vuosikymmenellä harjoitettujen sopeuttamispoliittikkojen seuraus. Näiden politiikkojen ensimmäisten soveltamisvuosien aikana toteutetut vähennykset voivat merkitä, ettei vuosille 2020, 2030 (ydinverkko) ja 2050 (kattava verkko) asetettuja tavoitteita voida saavuttaa.

10. muistuttaa tähän ja monivuotisen ohjelman tarkistukseen liittyen, että asetuksissa (EU) N:o 1315/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 asetetut tavoitteet ovat unionin sitovia sitoumuksia.

11. kehottaa näin ollen tarkastelemaan perusteellisesti, kiinnittäen erityistä huomiota paikallisten, suurkaupunkialueilla vaikuttavien sekä alueellisten toimijoiden esille tuomiin ruohonjuuritason tarpeisiin, toissijaisuusperiaatteen puitteissa (alhaalta ylöspäin toimittaessa) tarjoutuvia mahdollisuuksia lisätä nykyisiä määrärahoja ja parantaa rahoituksen kannalta keskeisten rahastojen (ESIR-rahasto, Verkkojen Eurooppa -väline, koheesiorahastot) ja muiden EIP:n tarjoamien välineiden koordinoitua – varmistamalla, ettei Verkkojen Eurooppa -välinettä supisteta jälleen kerran ESIR-rahaston hyväksi. Olisi myös tarkasteltava mahdollisuuksia selkiyttää ehdotuspyyntöjä koskevaa aikataulua, joka voitaisiin julkaista rahoitusnäkymäjakson alussa, mikä mahdollistaisi entistä paremman suunnittelun ja näin ollen sidosryhmien valmistautumisen ehdotuspyyntöjen julkaisemiseen.

12. korostaa, että Verkkojen Eurooppa -välineen tarjoama rahoitus ja muut siihen liittyvät rakenteet eivät saisi kilpailla ESIR-rahaston tai sen markkinasuuntautuneisuuden kanssa, jolla tähdätään uusien varojen keräämiseen ja käyttämättömänä olevien pääomien saamiseen liikkeelle. Komitea katsoo siis, että ESIR-rahastolla ja Verkkojen Eurooppa -välineellä on erilaiset tavoitteet, minkä johdosta niitä ei pidä nähdä toistensa korvaajina. Silloin, kun näiden rahoituslähteiden avulla voidaan saada aikaan yhteisvaikutuksia, niitä olisi kuitenkin toivottavaa yhdistellä parhaalla mahdollisella tavalla investointien saamiseksi liikkeelle EU:ssa.

13. suosittelee lisäksi, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan (brexit) soveltamisen yhteydessä komissio ottaa käyttöön tarvittavat lainsäädännölliset ja poliittiset välineet, jotta varmistetaan riittävien määrärahojen osoittaminen TEN-T-liikennepoliittikkaan siten, että määrärahaosuudet ovat ohjeellisia ja joustavia ja niitä voidaan tarvittaessa korottaa.

14. toteaa, että viivästykset TEN-T-verkon osa-alueiden toteuttamisessa rajoittavat hankkeeseen osallistuvien alueiden kasvumahdollisuuksia ja heikentävät verkon puitteissa tehtävän alueidenvälisen yhteistyön tuloksia ja vaikutuksia.

15. katsoo, että koheesiomaiden määrärahat tulee säilyttää ottaen huomioon tarve lisätä koheesiomaiden aktiivisuutta sekä varmistaa täydentävyys Verkkojen Eurooppa -välineen ja koheesiorahaston välillä.

Valintamenettely, hankkeiden hallinnointi ja hallinto

16. kehottaa komissiota toimimaan päättäväisesti, jotta parannetaan valintamenettelyä, hankkeiden hallinnointia, hallintoa sekä Verkkojen Eurooppa -välineeseen liittyvien toimien valvontaa muun muassa seuraavanlaisten toimien avulla:

- Parannetaan hanke-ehdotuspyyntöjen ennakoitavuutta.
- Muutetaan edellä mainittuun liitteen I osaan I sisältyvien ensisijaisten hankkeiden täytäntöönpanon ei-sitovaa luonnetta, josta säädetään asetuksen (EU) N:o 1315/2013 17 artiklan 3 kohdassa.
- Kehitetään edelleen ”eurooppalaisen lisäarvon” käsitettä hankkeiden myöntämisen kriteerinä unohtamatta kuitenkaan syrjäisimpien alueiden erityisiä olosuhteita.
- Yksinkertaistetaan hakemusmenettelyjä ja annetaan erityistä teknistä apua hankkeiden valmistelu- ja hallinnointivaiheessa.
- Kehitetään kaksi- tai kolmivaiheisia mekanismeja, jotka mahdollistavat yksinkertaistettujen ehdotusten esittämisen ensimmäisessä vaiheessa ja edellyttävät yksityiskohtaisempia ehdotuksia vasta toisessa tai kolmannessa vaiheessa, jolloin taloudellinen varmuus on suurempi.
- Kehitetään julkisia kriteerejä käyttämällä selkeä ja avoin menettely hankkeiden valitsemista ja hyväksymistä varten.
- Sisällytetään mukaan hankkeiden yhteistyössä toteutettavaa hallinnointia koskevia kriteerejä ja kuullaan alueita hankkeiden arviointivaiheessa.
- Selkiytetään yhteisrahoitettujen hankkeiden seuranta- ja valvontaprosesseja ja -kriteerejä.

- Laaditaan tiedotuspoliittiset periaatteet kaikkia hankkeiden valinta-, hyväksymis- ja toteuttamisvaiheita varten.
- Vahvistetaan Euroopan laajuisten liikennekäytävien foorumien roolia, jotta ne saavat enemmän päätösvaltaa sellaisen strategisen infrastruktuurin kehittämisessä, joka on ratkaisevan tärkeässä asemassa käytävien kitkattoman toiminnan ja liikennevirtojen kannalta. Tällaisia ovat muun muassa rajatylittävät osuudet, pullonkaulat, satamakaupunkien muodostamat solmukohdat ⁽¹³⁾ ja puuttuvat yhteydet ⁽¹⁴⁾.
- Pidennetään hanke-ehdotuspyyntöihin vastaamisen määräaika.

17. katsoo, että TEN-T-verkkojen rahoittaminen samasta välineestä energia- ja televiestintäverkkojen kanssa vaikuttaa keinotekoiselta. Koska liikennepolitiikka on selkeästi rajattu ala, AK kehottaa laatimaan sitä varten omat välineet.

18. huomauttaa, että etenkin koheesiorahastosta tukea saavien jäsenvaltioiden on hyödynnettävä nykyistä tehokkaammin toimenpideohjelmia varten saatavilla olevaa teknistä apua, jotta voidaan parantaa paikallisten ja alueellisten elinten ja muiden osanottajien valmiuksia hyödyntää EU-rahoitusta. Verkkojen Eurooppa -välineen puitteissa on erityisen tärkeää varmistaa, että myös heikommin kehittyneet jäsenvaltiot laativat teknistä apua hyödyntäen laadukkaita hankkeita ja voivat siten hakea tasaväkisesti muiden jäsenvaltioiden kanssa EU-rahoitusta ehdotuspyyntöjen yhteydessä.

19. toteaa, että liikennehankkeiden rahoittamisen Verkkojen Eurooppa -välineestä tulee pohjautua pääasiassa tukiin, mutta myös lainat, takuut tai omat varat saattavat olla tarkoituksenmukaisia.

Alueiden ja kuntien rooli

20. korostaa alueiden ja paikallisviranomaisten suurta vastuuta yleisellä tasolla julkisten investointien täytäntöönpano- ja seurantavaiheessa. Vuonna 2014 OECD-maiden valtiotasoa alempien hallintotasojen osuus julkisista menoista oli 40 prosenttia, julkisista hankinnoista 50 prosenttia, julkisista investoinneista 59 prosenttia ja julkisen sektorin henkilöstökuluista 63 prosenttia ⁽¹⁵⁾.

21. pitää aiheellisena muistuttaa tässä yhteydessä, että Euroopan unionissa luottamus instituutioihin vaihtelee hallintotason mukaan (tavallisesti sitä suurempi, mitä lähempänä kansalaisia instituutio on) ⁽¹⁶⁾. Nykyisin kansalaiset luottavat valtiotasoa alempiin hallintotahoihin enemmän kuin ylemmän tason viranomaisiin ⁽¹⁷⁾. Alueet ja paikallisviranomaiset ovat lisäksi taso, jolla tarpeiden ja resurssien kartoitus onnistuu parhaiten, jolla julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö on helpointa ja jolla hallinnoinnissa noudatetaan todennäköisemmin vastuuvollisuutta ja avoimuutta. Siksi Verkkojen Eurooppa -välineen seuraavaa tarkistamista olisi lähestyttävä näkökulmasta, jonka mukaan Euroopan laajuisissa liikenneverkoissa on kyse eri hallintotasojen välisestä ”yhteistuotannosta” ⁽¹⁸⁾.

22. toteaa, että komission olisikin huolehdittava siitä, että jäsenvaltioiden infrastruktuurisuunnitelmiin sisällytetään TEN-T-verkkojen tavoitteet ja että etusijalle asetetaan jäsenvaltioiden hankkeet, jotka ovat sopusoinnussa Euroopan laajuisten liikenneverkkojen kanssa.

23. kehottaa näin ollen komissiota hajauttamaan sekä hankkeiden valintaprosessin että hankkeiden hallinnoinnin, seurannan ja valvonnan ottamalla alueet entistä tiiviimmin mukaan Verkkojen Eurooppa -välineeseen. Tämä edellyttää seuraavia toimenpiteitä:

⁽¹³⁾ Aiheesta ”Satamakaupunkien ja satama-alueiden elvyttäminen” laadittu alueiden komitean lausunto, joka hyväksyttiin 8.–9. helmikuuta 2017 pidetyssä 121. täysistunnossa.

⁽¹⁴⁾ Aiheesta ”Raja-alueiden puuttuvat liikenneyhteydet” laadittu alueiden komitean lausunto (CdR 4294/2016), joka hyväksyttiin 8.–9. helmikuuta 2017 pidetyssä 121. täysistunnossa.

⁽¹⁵⁾ Ks. alaviite 10.

⁽¹⁶⁾ Muñoz M. J., ”Political trust and multilevel government”, Zmerli, S. & van der Meer, T. W. G. (toim.), *Handbook on Political Trust*, 2017: <http://doi.org/10.4337/9781782545118>

⁽¹⁷⁾ Kysymys ”QA8a”, *Standard Eurobarometer* 86, marraskuu 2016: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2137>

⁽¹⁸⁾ Keating, M., ”Europe as a multilevel federation”, *Journal of European Public Policy*, 24 (4), 2017; Subirats, J., *El poder de lo próximo: las virtudes del municipalismo*, 2016; Pascual, J. M. ja Subirats, J., *Las ciudades ante el cambio de era: la nueva gobernanza urbana: actores e instrumentos*, 2016.

- Luovutaan siitä, että hankkeiden allekirjoittaminen edellyttää valtion antamaa lopullista hyväksyntää (enemmän toissijaisuusperiaatteeseen perustuvan kriteerin hyväksi), ja edistetään näin sitä, että alueet voivat hyväksyä hankkeita.
- Sisällytetään näin ollen paikallisviranomaiset ja alueet niiden osapuolten joukkoon, joilla on asetuksen (EU) N:o 1316/2013 9 artiklan nojalla mahdollisuus tehdä ehdotuksia ja sopia ehdotusten tekemisestä.
- Koska alueilla on moninaiset toimivaltuudet riippuen kunkin jäsenvaltion perustuslaillisesta järjestelmästä, niiden tulisi voida osallistua rajoituksetta TEN-verkkojen liikennekäyttävien eurooppalaisiin foorumeihin. Foorumeissa tulisi edistää välineitä sekä hallitustasojen välistä vertikaalista koordinointia että valtiotasoa alempien hallintotasojen välistä horisontaalista koordinointia silmällä pitäen.
- Ryhdytään tekemään yhteistyötä Verkkojen Eurooppa -välineen ja Euroopan laajuisten liikenneverkkojen välillä sellaisten uusien aluestrategioiden avulla kuin esimerkiksi EU:n makroaluestrategiat (Itämeren alue [2009], Tonavan alue [2010], Adrian- ja Joonianmeren alue [2014] ja Alppien alue [2015]) ja muut maantieteellisiin kriteereihin perustuvat aloitteet koordinoimalla toimia eurooppalaisten alueellisen yhteistyön yhtymien (EAYY) kaltaisten välineiden ja esimerkiksi Nordregion ja Itämeren alueen kehittämisvision (VASAB) kaltaisten foorumien kanssa. Lisäksi on suositeltavaa, että makroalueiksi kehittyvillä alueilla otetaan huomioon mahdollisesti käytössä olevat liikenteeseen ja logistiikkapalveluihin liittyvät strategiat ja tekniset asiakirjat.
- Otetaan alueet mukaan ehdotuspyyntöjä edeltävään työohjelmien määrittelyyn ja laadintaan.

Maailmanlaajuisiin kysymyksiin liittyvät paikalliset ja alueelliset kysymykset

24. korostaa TEN-T-verkkojen loppuun saattamiseen liittyviä yleisiä etuja EU:n kansalaisten päivittäisen elämän kannalta. Koko hankkeen tunnettuuden parantamiseksi EU:n tasolla ja eurooppalaisten liikennestrategioiden edistämiseksi komitea suosittaakin, että viranomaiset huolehtivat koko TEN-T-verkon merkitsemisestä Euroopan unionin hyväksymillä viitoilla merkitsemällä ydin- ja yleisverkkojen infrastruktuurit, solmukohdat ja käytävät. Komitea suosittelee, että viranomaiset käsittelevät erityisellä tavalla verkon solmukohtia liityntäpisteinä, joista on selkeät ja hyvin määritellyt yhteydet sekundäärisiin ja tertiäärisiin liikenneverkkoihin. Komitea ehdottaakin, että jäsenvaltiot ja alueet ottavat Euroopan laajuiset liikenneverkot huomioon paikallisen tieliikenteensä ja alueellisen rautatieliikenteensä suunnittelussa ja toteuttamisessa, jotta voidaan varmistaa yhdenmukainen näkemys, joka johtaa kaikkien kansalaisten entistä suurempaan ja parempaan liikkuvuuteen. Tämä on ratkaisevan tärkeä tekijä sosiaalisen osallisuuden ja ympäristönsuojelun kannalta. Komitea suosittelee niin ikään, että erityistä huomiota kiinnitetään saarialueisiin, jotta luodaan asianmukaisella tavalla tarvittavat lento- ja meriyhteydet, joilla taataan kansalaisten ja tavaroiden mahdollisimman vaivaton pääsy ydinverkkoon.

25. pitää tarpeellisenä tarvittavien infrastruktuurien toteuttamista sekä paikallisella että alueellisella tasolla alueilla, joilla on rautatieliikenteeseen liittyviä ongelmia, jotta niillä voidaan käyttää rautatieliikennettä samoin ehdoin kuin muissa jäsenvaltioissa.

26. suosittelee tähän liittyen, että tarkastellaan yksityiskohtaisesti kysymyksiä, jotka liittyvät saavutuksista tiedottamiseen sekä tavoitteiden ja tulosten avoimuuteen. Verkkojen Eurooppa -väline ja Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevat kartat on tuotava lähemmäs kansalaisia tiedotuspisteiden, infografiikan ja asiakirjojen avulla.

27. toteaa, että tällä hetkellä on puutteita koordinoinnissa ja EU-, jäsenvaltio- ja aluetason strategia-asiakirjoissa määritettyjen keskeisten liikenneinvestointien yhteensovittamisessa. Aluehallintoa ei ole sisällytetty Verkkojen Eurooppa -välineen hallinnointi- ja täytäntöönpanorakenteeseen, ja tämä rajoittaa mahdollisuuksia arvioida suunniteltujen, eri rahoituslähteitä käyttävien investointien lisäarvoa, johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä. Koordinointia voitaisiin edistää EU:n makroaluestrategioiden kautta.

28. painottaa, että käytettävissä oleva rahoitus olisi kohdennettava ennen kaikkea ensisijaiseen ensimmäiseen ydinverkkoon ottaen huomioon mahdollisuus vahvistaa liikennemuotojen liityntäyhteyksiä (satama, rautatie). Mahdollisesti jäljelle jäävillä varoilla voitaisiin tukea toissijaisesti mutta määrätietoisesti teknisesti ja budjetiltaan pienempiä hankkeita, joilla on heikommat mahdollisuudet saada yksityistä lisärahoitusta (johtuen alhaisemmasta taloudellisesta tuotosta lyhyellä aikavälillä) edellyttäen, että ne tarjoavat vahvaa "eurooppalaista lisäarvoa". Esimerkkinä voidaan mainita luonnolliset yhteydet ydinverkkoon tai yhteydet, jotka täydentävät sitä alueellisesti ja alueidenvälisesti merkittävillä osuuksilla,

edellyttäen, että ne ovat strategisia, rakenteellisia ja lyhyellä aikavälillä toteutettavia. Tätä tukea olisi kehitettävä tulevaisuudessa tehtävän tarkistuksen yhteydessä kahtalaisesti: hankkeet, joilla edistetään entistä saumattomampaa tavara- ja matkustajaliikennettä ensisijaisia käytäviä pitkin, ja hankkeet, jotka tuovat selkeää lisäarvoa saavutettavuuden, yhteyksien ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta.

29. toteaa, että olisi ryhdyttävä pohtimaan TEN-T-verkkojen ”ulkoista” ulottuvuutta erityisesti suhteessa kolmansiiin maihin ja Välimeren ja Itämeren alueen, itäisten naapurimaiden ja nykyisen ja tulevan Euroopan talousalueen kaltaisiin strategisiin eurooppalaisen yhteistyön alueisiin sekä muihin alueisiin, joihin liittyy erityisiä geopoliittisia ja taloudellisia intressejä.

Painopisteet

30. vahvistaa liitteessä I (IV osa) mainitut Verkkojen Eurooppa -välineelle asetetut liikennealan kolme erityistavoitetta ja niiden ohjeelliset prosenttiosuudet. Komitea kehottaa kuitenkin muuttamaan asetuksen 10 artiklaa, jossa käsitellään rahoitusosuuksia, ja esittää niitä korotettaviksi, kun kyse on ensisijaisia kaupunkisolmukohtia koskevista tai satamissa toteutettavista toimista, meriliikenteestä sekä multimodaalisista (esimerkiksi yhdistetyt rautatie- ja maantieliikenteen verkot) ja ”viimeisen kilometrin” keskuksista ja yhteyksistä.

31. ehdottaa, että edetään Verkkojen Eurooppa -välineestä tuettavissa olevia hankkeita koskevan yhteisen teknisen standardin määrittelyssä, jotta EU:ssa kyettäisiin yhdenmukaistamaan TEN-T-verkkojen käytävien nopeus, suorituskyky, luotettavuus, UIC-raideleveys sekä vaatimukset, joita sovelletaan käytävissä vaihtoehtoisia voimanlähteitä tarjoaviin latausasemiin.

32. katsoo, että rajatylittävien osuuksien tulee olla ensisijaisia, sillä kyse on niistä verkon osista, jotka kiinnostavat vähiten jäsenvaltioita ja joilla on kiistaton eurooppalainen lisäarvo.

33. ehdottaa, että Euroopan unionin kaupunkiagendan yhteydessä otetaan käyttöön uusi kumppanuus, joka koskee liikenteen solmukohtia ja joka täydentää jo olemassa olevaa kaupunkiliikenteen kumppanuutta. Näin voitaisiin analysoida TEN-T-verkkojen kulkemista kaupunki- ja suurkaupunkisolmukohtien läpi ja niiden sisällyttämistä kaupunkien dynamiikkaan, kaupunkilogistiikkaa sekä etenkin ”ensimmäisen ja viimeisen kilometrin” osuutta koskevia hankkeita, kuten todetaan Euroopan parlamentin 19. tammikuuta 2017 antamassa päätöslauselmassa logistiikasta ja eri liikennemuotojen yhdistämisestä Euroopan laajuisten liikenneverkkojen käytävissä⁽¹⁹⁾. Kuten kyseisessä päätöslauselmassa todetaan, suuri osa kuljetustavoista kohtaa nimenomaan kaupunkisolmukohdissa, joissa siirtokuormaukset ja jakelu tapahtuvat ja jotka ovat erittäin tärkeitä logistiikkaketjulle, ja edellytykset energia- ja liikenneverkkojen yhteenliittämislle digitaalisen ympäristön kanssa kannattaa luoda juuri näihin paikkoihin.

34. toteaa, että olisi myös harkittava alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamista ottamalla käyttöön UIC-raideleveys koko EU:n rautatieverkossa kiinnittäen huomiota etenkin rajatylittävien osuuksien merkitykseen – mikä lisäisi esimerkiksi rautateiden liikkuvan kaluston sisämarkkinoiden kilpailukykyä. Olisi harkittava myös alueellisen tasapainon vahvistamista ottamalla käyttöön kaikkia EU:n alueita koskevat ”saavutettavuuden” ja ”liitettävyyden” kriteerit vuoden 2020 jälkeen.

Liikenteen ekologinen kestävyys

35. muistuttaa, että ekologinen kestävyys on keskeisen tärkeä näkökohta Verkkojen Eurooppa -välineessä, ja kehottaa näin ollen lisäämään tälle alalle osoitettavia varoja ilmastomuutoksen vaikutusten lieventämiseksi. Komitea kehottaa tähän liittyen soveltamaan palkkioihin perustuvia mekanismeja hankkeita myönnettäessä ja lisäämään siten tukea merten moottoriteiden kaltaisille välineille, jotka liittyvät liikenteen multimodaalisuuteen ja joilla on merkittäviä vaikutuksia hiilidioksidipäästöjen vähentämisen kannalta. Tämä koskee myös muita samantyyppisiä hankkeita, jotka edistävät ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyttä ja ilmastomuutoksen vaikutuksen lieventämistä: sähköistettyjen rautatieverkkojen, maanteiden vaihtoehtoisten voimanlähteiden latausverkostojen ja digitaaliteknologian liikenteelle tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisen laajentaminen sekä toimenpiteet satamarakenteiden mukauttamiseksi. Tässä yhteydessä voidaan viitata myös lausuntoon aiheesta ”Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva eurooppalainen strategia”⁽²⁰⁾.

36. toteaa, että Verkkojen Eurooppa -välinettä tarkistettaessa liikkuvuus- ja tuotantomalleissa olisi otettava huomioon kiertotalouteen liittyvät uudet kulutussuuntaukset.

⁽¹⁹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0384+0+DOC+XML+V0//FI>

⁽²⁰⁾ COTER-VI/021.

37. kehottaa vauhdittamaan kestävyysperiaatteiden mukaisen liikenteen tukitoimenpiteitä ja tutkimaan tarvittaessa, minkälaisia mahdollisuuksia tarjoavat sellaiset toimenpiteet kuin eurooppalainen ympäristöbonus, mahdollinen infrastruktuurivero ja eurovinjettidirektiivin tarkistaminen. Erilaisista maksuista kerätyillä varoilla voitaisiin kartuttaa Verkkojen Eurooppa -välineen määrärahoja.

38. toteaa, että analysoitaessa TEN-T-verkkoon liittyviä yksityiskohtaisia ratkaisuja on otettava huomioon kestävä kehitys sekä sosiaalisella että taloudellisella ja ekologisella tasolla. Tässä yhteydessä ei pidä unohtaa niiden alueiden yhteyksiä, jotka kärsivät erilaisista ongelmista, kuten syrjäisestä sijainnista, saariasemasta, talouden tai väestörakenteen epätasapainosta taikka muuttovirtojen aiheuttamasta epätasapainosta.

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointi”

(2018/C 054/05)

Esittelijä: Andrew Varah Cooper (UK, EA), Kirkleesin valtuuston jäsen**Viiteasiakirja:** Euroopan komission tiedonanto aiheesta ”EU:n ympäristöpolitiikan hyötyjen varmistaminen säännöllisten täytäntöönpanon arviointien avulla”

COM(2016) 316 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

A. Yleistä

1. kannattaa ajatusta, että ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnin tavoitteena on parantaa yhteistä tietämystä EU:n ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön täytäntöönpanon puutteista kussakin jäsenvaltiossa, tarjota uusia ratkaisuja tukemaan lainsäädännön täytäntöönpanon valvontaa, korjata puutteiden perussyitä, jotka usein ovat monialaisia, ja edistää hyvien käytäntöjen vaihtoa.

2. toteaa, että helmikuussa 2017 julkaistu ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointipaketti⁽¹⁾ tarjoaa 28 maa-kohtaisen raportin ansiosta ensimmäisen kerran kattavan käsityksen siitä, miten EU:n ympäristöpolitiikkaa ja -lainsäädäntöä sovelletaan käytännössä eri jäsenvaltioissa. Se osoittaa, että ympäristöpolitiikka toimii mutta sääntöjen ja linjausten käytännön soveltamisen yhdenmukaisuudessa on suuria puutteita Euroopan laajuisesti.

3. korostaa, että EU:n ympäristöpolitiikan menestyksekkäs täytäntöönpano edellyttää tiivistä yhteistyötä kaikkien hallintotasojen välillä – paikallisesta tasosta EU-tasoon asti. Komitea onkin tyytyväinen siihen, että komission tiedonannossa viitataan selkeästi yhteistyöhön alueiden komitean kanssa, mutta muistuttaa, että monissa jäsenvaltioissa tarvitaan lisäparannuksia, jotta voidaan varmistaa paikallis- ja alueviranomaisten tehokas osallistuminen täytäntöönpanon arviointiin ja parantamiseen.

4. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään mahdollisimman hyvin ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointia tukena sille, että ympäristönäkökohdat otetaan huomioon EU-ohjausjaksoprosessin makrotaloudellisissa painopisteissä ja että kestävä kehitys Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetetut kestävä kehityksen tavoitteet saavutetaan.

5. painottaa tarvetta käydä järjestelmällistä täytäntöönpanovuoropuhelua kunkin jäsenvaltion kanssa vuosina 2017–2018 ja ottaa siihen paikallis- ja alueviranomaiset asianmukaisesti mukaan, jotta voidaan pohtia, miten puuttua yksittäisen jäsenvaltion rakenteellisiin ongelmiin ja tarpeisiin.

6. suosittaa, että Euroopan komissio tekisi tiukemman analyysin ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnista ja parantaisi vertailukelpoisuutta jäsenvaltioiden välillä. Euroopan komission tulisi esittää avoin, helppotajuinen kuvaus yksittäisten jäsenvaltioiden edistymisestä keskeisissä täytäntöönpanohaasteissa seuraavan arviointisyklin aikana, eikä sen pitäisi edellyttää lisäraportointia jäsenvaltioilta, alueilta tai kunnilta.

7. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan IMPEL-verkoston⁽²⁾ roolin vahvistamista ja kehittämään edelleen kansallisia IMPEL-verkostoja, joissa alue- ja paikallishallinnon asiantuntijat jakavat parhaita käytänteitä.

⁽¹⁾ Kaikki asiakirjat ovat saatavilla seuraavassa osoitteessa: http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

⁽²⁾ IMPEL on Euroopan unionin verkko ympäristölainsäädännön voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi. Se toimii kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

8. katsoo, että aina kun se on mahdollista ja järkevää, pitäisi EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointiprosessi kytkeä jo olemassa oleviin arviointimekanismeihin, joissa on samaten kyse EU:n säännösten täytäntöönpanon edistymisen arvioimisesta, esimerkkeinä Make it Work -hanke, IMPEL-verkoston toiminnot ja REFIT-ohjelma.

9. pitää tervetulleena Euroopan komission tiedonantoa muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa ⁽³⁾ ja odottaa Euroopan komissiolta vuonna 2017 vielä erityistä aloitetta ympäristölainsäädännön paremman täytäntöönpanon tukemiseksi ohjeistuksena ympäristövaatimusten noudattamisesta ⁽⁴⁾.

10. kannattaa Euroopan komission kertomusta toimista ympäristöraportoinnin virtaviivaistamiseksi ⁽⁵⁾. Kertomus pohjautuu komission toteuttamaan EU:n ympäristöpolitiikan seurannan ja raportoinnin toimivuustarkastukseen ⁽⁶⁾, johon AK antoi panoksensa suuntaa-antavalla lausunnolla COR-2015-05660-00-00-AC-TRA. AK toistaa Euroopan komissiolle esittämänsä vaatimuksen soveltaa seurannassa ja raportoinnissa horisontaalista lähestymistapaa ja odottaa siksi, että komissio soveltaa johdonmukaisesti raportin toimia 1 ja 2 ja ehdottaa lainsäädäntömuutoksia voimassa olevassa tai uudessa lainsäädännössä määriteltyihin raportointivelvoitteisiin tarkoituksena yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa näitä velvoitteita entisestään.

B. AK:n rooli ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointisyklissä toimielinkehyksen puitteissa

11. tarjoaa Euroopan komissiolle tiivistä ja järjestelmällistä yhteistyötä koko arviointisyklin ajan. Tämä käsittää ympäristöyhteistyön yhteisen teknisen foorumin ⁽⁷⁾ toimet, joissa keskitytään paikallis- ja alueviranomaisien erilaisiin rakenteellisiin täytäntöönpanohaasteisiin ja niiden ratkaisemiseen, kuten lausunnon tekstijaksossa D korostetaan. Lisäksi se merkitsee, että AK tutkii keinoja antaa osaltaan aineksia maakohtaisiin arviointiraportteihin ja opastusta jäsenvaltioille alueellisen ulottuvuuden kautta hyödyntämällä kokemuksia, joita komitea on saanut osallistumisesta Eurooppa 2020 -hallinnointisykliin arvioimalla säännöllisesti EU-ohjausjaksoa paikallisesta/alueellisesta näkökulmasta.

12. on hyvillään siitä, että Euroopan komissio toteaa tiedonannossaan ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnin täydentävän käynnissä olevaa täytäntöönpanotyötä, kuten noudattamisen valvontaa ja rikkomismenettelyjä.

13. pitää tärkeänä, että ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointijärjestelyä arvioidaan kahden toimintakierroksen (neljä vuotta) jälkeen mekanismin tehokkuuden kontrolloimiseksi.

14. katsoo, että ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointi tarjoaa tilaisuuden kohdennettuun yhteistyöhön AK:n ja Euroopan parlamentin välillä ja sen puitteissa näkemystenvaihtoon EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoon liittyvistä haasteista ja ratkaisuista. Näin voidaan yhdistää lainsäätäjän kiinnostuksenkohteet ja täytäntöönpanoviranomaisia edustavien päättäjien kokemukset. Komitea kehottaa Euroopan parlamenttia tekemään tiivistä yhteistyötä sekä ENVI-valiokunnan käsittelemien aiheiden – ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointi sekä keskeiset täytäntöönpanon haasteet ja havaitut perussyyt – osalta että käsiteltäessä asiaan liittyviä tulevia Euroopan parlamentin täytäntöönpanokertomuksia, muun muassa järjestämällä AK:n ENVE-valiokunnan ja parlamentin ENVI-valiokunnan yhteiskokouksia näistä aiheista.

15. korostaa valmiuttaan osallistua neuvoston järjestämiin ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointia käsitteleviin tuleviin keskusteluihin, ympäristöministerien epävirallisiin kokouksiin ja muuhun ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointiin liittyvään neuvoston puheenjohtajan toimintaan. Komitea tarjoaa apua näiden keskustelujen ja toimintojen valmistelussa erityisesti antamalla kohdennettuja AK:n lausuntoja neuvoston puheenjohtajavaltioiden pyynnöstä ja järjestämällä AK:n ja Euroopan komission ympäristöyhteistyön teknisen foorumin kokouksia.

16. ehdottaa, että tarkastellaan mahdollisuutta järjestää aihekohtaisia kokouksia tiiviissä yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisien sekä komission ja Euroopan parlamentin eri puolella EU:ta sijaitsevien jäsenvaltiokohtaisten edustustojen kanssa. Tällaisissa tapahtumissa tarkoituksena olisi keskustella erityisistä paikallisista täytäntöönpanohaasteista ja antaa näin panos maakohtaisiin raportteihin.

⁽³⁾ C(2017) 2616 final.

⁽⁴⁾ CDR 5660/2015.

⁽⁵⁾ COM(2017) 312 final.

⁽⁶⁾ SWD(2017) 230 final.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/environment/legal/platform_en.htm

C. Useampien alojen kattaminen

17. pitää valitettavana, että Euroopan komissio on rajannut ensimmäisen arvioinnin kohteeksi jätehuollon, luonnon ja biologisen monimuotoisuuden suojelun, ilmanlaadun ja melun sekä vedenlaadun ja vesihuollon⁽⁸⁾.

18. kehottaa Euroopan komissiota tekemään ilmastomuutoksesta keskeisen osa-alueen seuraavassa ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnissa ja sisällyttämään siihen ilmastomuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen sekä varmistamaan samalla energiaunionin hallintojärjestelmän säännösten noudattamisen. Komitea muistuttaa paikallis- ja alueviranomaisten ratkaisevasta roolista ilmastomuutoksen torjumisessa ja kannustaa tätä ajatellen alueellisten ja paikallisten ilmastomuutostavoitteiden laatimiseen ja asettamiseen kansallisesti päätettävien panosten lisäksi tärkeänä osana Pariisin sopimukseen liittyvien ilmastomuutossitoumusten noudattamista.

19. korostaa tarvetta sisällyttää teollisuuden päästöistä annetun direktiivin täytäntöönpano seuraavaan arviointiin. IMPEL-verkostolle tulisi tätä varten antaa suurempi rooli prosessissa, jotta voidaan tukea hyvien käytänteiden keräämistä vuotta 2019 varten.

20. suositaa myös, että katetaan EU:n kemikaalipolitiikka, joka on EU:n ympäristöpolitiikan kulmakivi. Ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnissa tulisi nostaa esiin puutteita ja myönteisiä kokemuksia, jotka liittyvät kemikaalien rekisteröintiin, arviointiin ja lupamenettelyihin.

D. Huonon täytäntöönpanon perimmäiset syyt

21. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aikomukseen parantaa maakohtaista tietoa julkishallinnon laadusta ja hallintotavasta sekä toimivallan jaosta valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kesken EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa.

22. toteaa, että ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointi tarjoaa perinteisillä ympäristöaloilla ilmenevien täytäntöönpanon puutteiden kattavampien analyysien rinnalla – ensimmäistä kertaa ympäristöalalla – alustavia havaintoja huonon täytäntöönpanon mahdollisista perimmäisistä syistä.

23. suositaa, että ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinneissa keskitytään tehottomaan koordinointiin paikallisten, alueellisten ja valtiollisten viranomaisten välillä, jotta voidaan puuttua toimivallan ja vastuun epäselvään jakautumiseen, hallinnollisten valmiuksien heikkouteen, riittämättömään rahoitukseen ja markkinapohjaisten välineiden hyödyntämiseen, toimintapolitiikkojen yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden puutteeseen, tietämyksen ja tiedon puuttumiseen ja riittämättömiin vaatimustenmukaisuuden varmistamismekanismeihin⁽⁹⁾.

Paikallisten, alueellisten ja valtiollisten viranomaisten välisen koordinoinnin tehostaminen

24. kehottaa Euroopan komissiota laatimaan yhteiset menettelytavat ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointiin liittyvää kansallista vuoropuhelua varten ja antamaan suuntaviivoja paikallis- ja alueviranomaisten täysimääräisen osallistumisen varmistamiseksi prosessin kaikissa vaiheissa.

25. kiinnittää huomiota täytäntöönpanon parantamisen ja sääntelyn parantamisen vuorovaikutukseen: myös sovellettava EU:n välineistö, EU:n säännösten yhtenäisyys ja johdonmukaisuus ja hallinnolliset rasitteet tulisi ottaa tarkastelun kohteeksi, mikäli osoittautuu, että ympäristöpolitiikan tavoitteet jäävät saavuttamatta.

26. pyytää jäsenvaltioita helpottamaan kansallisten arviointien kaltaisten paikallisten ja alueellisten ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointien laatimista.

27. suositaa, että jäsenvaltiot ovat tiiviimmin yhteydessä paikallis- ja alueviranomaisiin jo heti politiikkaa kehiteltäessä ja saatettaessa sitä osaksi lainsäädäntöä, kuten seitsemännessä ympäristöalan toimintaohjelmassa suositetaan, esimerkiksi hallintotasojen välisten vertikaalisten temaattisten työryhmien kautta.

⁽⁸⁾ Yksityiskohtainen yhteenveto tuloksista: ks. Euroopan parlamentin tutkimuspalvelun muistio 03/2017 *Environmental Implementation Review*. Se on laadittu AK:n pyynnöstä parlamentin ja AK:n välisen yhteistyösopimuksen nojalla.

⁽⁹⁾ Ks. myös AK:n tutkimusraportti *Effective multi-level environmental governance for a better implementation of EU environment legislation*, Milieu Ltd, syyskuu 2017: <http://cor.europa.eu/fi/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

28. painottaa, että jäsenvaltioiden tulisi kehittää edelleen mekanismeja, joilla tehostetaan vertikaalista koordinaointia ja joissa tehdään selvä vastuujaako eri hallintotasojen välillä.

29. kehottaa jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia edelleen vähentämään hajanaisuutta ja toteuttamaan enemmän toimenpiteitä eli muun muassa ottamaan käyttöön yhdenmukaisia ympäristölupia, joissa yhdistyvät erilaiset alakohtaiset ympäristöluvut, sekä sujuvoittamalla ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä ja strategisen ympäristöarvioinnin menettelyjä ⁽¹⁰⁾.

Hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon alalla

30. korostaa – minkä myös ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointi osoitti –, että monien paikallis- ja alueviranomaisten taloudelliset, inhimilliset ja tekniset resurssit ovat riittämättömät EU:n ympäristölainsäädännön panemiseksi täytäntöön asianmukaisesti ja että erityisesti pienemmillä kunnilla on usein rajalliset resurssit oman teknisen asiantuntemuksen kehittämiseksi sääntelyvaatimusten alalla. Komitea korostaakin, että EU-tasolta tarvitaan lisää apua joko suoraan tai kannustamalla jäsenvaltioita tukemaan alue- ja paikallisviranomaisten horisontaalista yhteistyötä (jäsenvaltioiden sisällä ja rajat ylittävästi), jotta voidaan koota hankkeita yhteen, vaihtaa parhaita käytänteitä ja kehittää yhteisiä prosesseja ja menettelyitä.

31. kehottaa jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia varmistamaan, että paikalliselle ja alueelliselle ympäristöhallinnolle osoitetut talous- ja henkilöresurssit ovat oikeasuhteiset verrattuna niille kuuluviin (tai niille siirrettyihin) tehtäviin.

32. kehottaa Euroopan komissiota asettamaan EU:n suuntaviivat saataville useammalla kielellä sekä jäsenvaltioita laatimaan yhteisiä standardeja, malleja, tarkistuslistoja ja koulutusohjelmia yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa täytäntöönpanon ja raportoinnin yhtenäisyyden varmistamiseksi.

33. pyytää paikallis- ja alueviranomaisia arvioimaan menettelyjen laatua, sujuvoittamaan ympäristölupamenettelyjä ja yhdistämään voimavarat muiden osastojen kanssa, jotta voidaan saavuttaa mittakaavaetuja ja ratkaista ympäristöongelmia ylittäen hallinnolliset rajat sekä hyödyntäen EU:n välineitä laadukasta julkishallintoa varten ⁽¹¹⁾.

34. pyytää Euroopan komissiota, jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia tukemaan paikallisten ja alueellisten asiantuntijoiden osallistumista IMPEL-verkostoon ja tulevaan ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnin vertaisvälineeseen.

35. kehottaa Euroopan komissiota ja erityisesti jäsenvaltioita ottamaan alueelliset ja paikalliset asiantuntijat mukaan laatimaan EU:n suuntaviivoja sekä kansallisia suuntaviivoja, jotta niiden täytäntöönpano olisi selkeämpää ja joustavampaa.

36. kehottaa Euroopan komissiota osoittamaan riittävät määrärahat uudelle vertaisvälineelle. Komission tulisi myös varmistaa sen täydentävyys IMPEL-verkoston vertaistoiminnan ja hallintoviranomaisten TAIEX REGIO PEER 2 PEER -välineen kautta harjoittaman ympäristökysymyksiä käsittelevän vaihdon kanssa.

Ympäristösäännösten täytäntöönpanoon tarkoitetun EU-rahoituksen käytön parantaminen

37. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia jäsenvaltioiden tuella hyödyntämään Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI) temaattisen tavoitteen 11 puitteissa käytettävissä olevaa teknistä apua kehittääkseen ympäristöosastojensa institutionaalisia ja hallinnollisia valmiuksia ja parantaakseen niiden kykyä käyttää ERI-rahoitusta erityisesti laajamittaisiin ympäristöalan infrastruktuurihankkeisiin (tavoite 6). Komitea kannustaa niitä myös hyödyntämään EU:n rakenneuudistusten tukiohjelmaa ympäristöhallintonsa parantamiseen.

38. kannattaa ajatusta siitä, että yhä useammat jäsenvaltiot muodostavat koheesiopolitiikan hallinnointiviranomaisista asiantuntijaverkostoja, joiden tehtävänä on edistää ympäristöinvestointeja.

39. pyytää EU:ta seuraavaa monivuotista rahoituskehystä valmisteltaessa tutkimaan kaikki mahdollisuudet lisätä ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoon kohdistuvaa EU:n rahoitusta, myös mahdollisuutta kohdentaa tietty prosenttiosuus tähän tarkoitukseen.

⁽¹⁰⁾ Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja strateginen ympäristöarviointi SYA.

⁽¹¹⁾ Euroopan komissio, 2015: *Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners*.

Politiikan yhtenäisyys ja johdonmukaisuus

40. toteaa, että ympäristöasioiden riittämätön sisällyttäminen muihin toimintapolitiikkoihin on yksi perussyistä ympäristölainsäädännön puutteelliseen täytäntöönpanoon, ja muistuttaa siksi tarpeesta ottaa keskeiset ympäristö- ja ilmastomuutospolitiikan tavoitteet huomioon kaikissa EU:n toimissa.

41. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia varmistamaan asianmukaisen koordinaation poliittisella ja strategisella tasolla hyväksymällä paikallis- ja aluetason kestävä kehityksen strategioita sekä huolehtimalla ympäristönäkökohtien sisällyttämisestä aluesuunnitteluunsa jo varhaisessa vaiheessa ristiriitojen vähentämiseksi. Komitea kehottaa myös huolehtimaan ympäristöasioiden huomioon ottamisesta jo varhaisessa vaiheessa soveltamalla strategisia ympäristöarviointeja.

42. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia edistämään vapaaehtoisia alakohtaisia sopimuksia keskeisten teollisuudenalojen kanssa sekä viranomaisten ja yhteiskunnallisten sidosryhmien välisiä "sopimuksia" tiedon jakamiseksi, ongelmien havaitsemiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi.

43. korostaa, että EU:n on toteutettava vahvempaa ja tehokkaampaa lähteisiin perustuvaa politiikkaa monilla ympäristöpolitiikan aloilla, koska muuten ei ole mahdollista noudattaa erilaisia ympäristöalan laatuvaatimuksista annettuja EU:n säädöksiä paikallis- ja aluetasolla.

44. pyytää Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita avustamaan toimivaltaisia paikallis- ja alueviranomaisia paremmin näiden vaatimusten ja tavoitteiden täyttämisessä.

45. pyytää, että Euroopan komissio kehittää yhteistyössä asianomaisten kansallisten viranomaisten, Euroopan alueiden komitean, EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopolitiikan edustajien, maailmanlaajuisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopolitiikan edustajien ja ICLEI-verkoston kanssa paikallisesti ja alueellisesti määritettävien panosten käsitettä ja menetelmiä sen ottamiseksi käyttöön, jotta voidaan edistää Pariisin COP21-ilmastopolitiikassa sovittujen ilmastomuutostavoitteiden toteutumista. Alussa mukaan tulisi muutamia paikallis- ja alueviranomaisia, jotka osallistuvat toimintaan edelläkävijinä vapaaehtoiselta pohjalta konseptin toimivuuden testaamiseksi.

Tietämyksen ja tiedon saannin parantaminen

46. toteaa, että tiedonsaannin rajoitukset aiheuttavat edelleen täytäntöönpano-ongelmia monissa jäsenvaltioissa eri hallintotasoilla ja että paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla keskeinen rooli tiedon ja datan keräämisessä ja yleisölle tiedottamisessa ja sitä kautta myös kansalaisten tietoisuuden lisäämisessä.

47. pitää tervetulleena, että ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnin on tarkoitus pohjautua olemassa oleviin tietoihin ja että sen tulisi johtaa kyseisten tietojen käytön ja vertailun parantamiseen ja parantaa niiden saatavuutta erityisesti paikallis- ja alueviranomaisten kannalta.

48. kannattaa järjestelmällistä keskustelua vastuualueiden ja resurssien jakamisesta asianmukaisesti jäsenvaltioissa kuntien, alueiden ja valtiotason välillä, jotta voidaan varmistaa, että ympäristön tilaa koskevat raportit ja indikaattorit ovat johdonmukaisia, toimivia ja luotettavia.

49. kehottaa jäsenvaltioita kehittämään yhteistyössä toimivaltaisten paikallis- ja alueviranomaisten kanssa edelleen jäsenneiltyä täytäntöönpano- ja tietokehyksiä kaikille keskeisille EU:n ympäristösäädöksille.

50. kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan, että jäsenvaltiot ja niiden paikallis- ja alueviranomaiset panevat asianmukaisesti täytäntöön direktiiviin sisältyvät vähimmäisvaatimukset tiedonsaannista.

51. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia toteuttamaan aktiivista tiedotuspolitiikkaa. Sen pitäisi olla kaksisuuntaista (sisältää myös palautemekanismin) ja tarjota enemmän kansalaissuuntautunutta tietoa, kuten karttapohjaisia verkkovälineitä, sovelluksia ja valistuskampanjoita.

52. kannattaa kansalaisjärjestöjen osallistumista ympäristötietojen keruuseen ja levittämiseen kansalaisille sekä nk. tieteellisen kansalaistoiminnan hyödyntämistä ympäristötiedon keräämiseksi.

53. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita auttamaan viranomaisia sähköisten ratkaisujen ja sähköisen hallinnon palvelujen käyttöönotossa ympäristöalan seurannan ja raportoinnin kehittämiseksi. Apuna voidaan käyttää esim. sähköisen hallinnon toimintaohjelmaa 2016–2020, LIFE-ohjelmaa, Verkkojen Eurooppa -välinettä ja Horisontti 2020 -puiteohjelmaa. Apua tulisi tarjota myös Euroopan ympäristökeskuksen Reportnet 2.0 -järjestelmän käyttöönoton ⁽¹²⁾ yhteydessä.

54. pyytää toteuttamaan kaikilla tasoilla toimia sähköisen ympäristötietojen jakelun toteuttamiseksi ja INSPIRE-paikkatietoinfrastruktuurin kehittämiseksi ⁽¹³⁾. Alue- ja paikallisviranomaisten osuutta INSPIRE-prosessissa olisi myös lisättävä.

Riittävä säännösten noudattamisen varmistamismekanismi

55. on huolissaan siitä, että ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arvioinnin tarkastelu osoittaa säännösten noudattamisen seurannan ja valvonnan olevan usein ongelmallista tehottomien seuraamusten sekä tarkastajien ja syyttäjien välisen puutteellisen vuorovaikutuksen vuoksi. Paikallis- ja alueviranomaiset saattavat kohdata ongelmia epäjohtonmu-kaisten EU-säännösten tulkitsemisessa ja soveltamisessa, kun ne toteuttavat toimia noudattamisen varmistamiseksi. Monet paikallishallintotahot ovat liian pieniä hoitamaan ammattimaista ympäristölainsäädännön noudattamisen valvontaa.

56. pyytää paikallis- ja alueviranomaisia huolehtimaan valtuuksien selkeästä osoittamisesta ja jakamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten ammattimaisuudesta sekä tehokkaasta koordinoinnista kansallisten viranomaisten (poliisin, tullin, syyttäjänviraston) kanssa ja tutkimaan mahdollisuutta perustaa yhteisiä alueellisia ympäristölainsäädännön noudattamisen valvontavirastoja tapauksissa, joissa niiden omat tarkastusvaltuudet ovat rajalliset.

57. kehottaa valtiotasoa sekä alue- ja paikallisviranomaisia noudattamaan riskiperusteista lähestymistapaa noudattami-sen varmistamiseen yhdistelemällä seuranta-, edistämis- ja valvontatoimia parhaalla mahdollisella tavalla ja priorisoimalla rajalliset resurssit nykyistä paremmin.

58. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia yrityksiä ja kansalaisia lähellä olevina tahoina toteuttamaan säännösten noudattamista edistäviä toimia yhteistyössä säänneltyjen yrittäjäyhteisöjen, asianomaisten kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten kanssa.

59. pyytää jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia toteuttamaan ripeitä täytäntöönpanotoimia ja ottamaan käyttöön suhteellisia ja varoittavia seuraamuksia EU:n ympäristölainsäädännön rikkomisesta sekä soveltamaan johdonmukaisesti direktiiviä 2008/99/EY ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin.

60. kehottaa valtiotasoa sekä alue- ja paikallisviranomaisia puuttumaan korruptioon ja varmistamaan oikeus-järjestelmien moitteettoman toiminnan ympäristöalalla sekä turvaamaan EU:n ympäristölainsäädännössä vahvistetut kansalaisten prosessuaaliset oikeudet ⁽¹⁴⁾.

61. tukee kaikkia valtiollisten ja alueellisten viranomaisten ja paikallisviranomaisten järjestöjen aloitteita, joilla lisätään niiden tietämystä jakamalla parhaita käytänteitä, joita on kehitetty eurooppalaisissa verkostoissa, kuten IMPEL-verkostossa, ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalaisessa verkostossa ja ympäristörikollisuutta käsittelevässä eurooppalaisessa verkostossa.

62. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan IMPEL-verkoston roolin vahvistamista ja kehittämään edelleen kansallisia IMPEL-verkostoja, joissa alue- ja paikallishallinnon asiantuntijat jakavat parhaita käytänteitä.

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹²⁾ Asiakirja COM(2017) 312 final, toimi 3.

⁽¹³⁾ Direktiivi 2007/2/EY.

⁽¹⁴⁾ Kansallisten oikeusjärjestelmien yleistä tehokkuutta käsitellään EU:n oikeusalan tulostaulussa ja eurooppalaisessa ohjausjaksossa (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester_thematic-factsheet_effective-justice-systems_en.pdf).

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Eurooppalainen strategia vuorovaikutteisia älykkäitä liikennejärjestelmiä varten”

(2018/C 054/06)

Esittelijä: Bouke Arends (NL, PES), Emmenin kunnanhallituksen jäsen

Viiteasiakirja: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Eurooppalainen strategia vuorovaikutteisia älykkäitä liikennejärjestelmiä varten – ensimmäinen virstanpylväs matkalla kohti vuorovaikutteista, verkkoon liitettyä ja automatisoitua liikkumista

COM(2016) 766 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

JOHDANTO

1. pitää eurooppalaista strategiaa vuorovaikutteisia älykkäitä liikennejärjestelmiä (C-ITS) varten tärkeänä virstanpylväänä matkalla kohti vuorovaikutteista, verkkoon liitettyä ja automatisoitua liikkumista. C-ITS:n integroitu toteuttaminen kaupunkien ja alueiden sisäisissä ja välisissä liikennejärjestelmissä voi tuoda suuria yhteiskunnallisia etuja: se voi esimerkiksi parantaa liikenneturvallisuutta ja ympäristön puhtautta sekä lisätä liikenneyhteyksiä, sosiaalista osallisuutta ja työpaikkoja.
2. vaatii tiedonannossa mainittujen toimenpiteiden ohella pitemmälle ulottuvia toimia C-ITS:n mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä ja pitkän aikavälin tavoitteiden (vähäpäästöinen täysin automatisoitu multimodaalinen liikenne, liikkumisen palvelukonsepti [*Mobility as a Service*, MaaS] ja ovelta ovelle ulottuvat liikennetkaisu) saavuttamista ajatellen, erityisesti myös sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi.
3. on tietoinen siitä, että lopullisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää muitakin osatekijöitä, joita komissio on kehittämässä eri toimenpidepaketeissa osittain rinnakkain ja osittain peräkkäin, esimerkiksi vähäpäästöistä liikennettä koskevat toimenpiteet. Lisäksi on määriteltävä tarvittavat infrastruktuurimuutokset.
4. pitää toivottavana, että EU:lla on koordinoiva rooli yhteentoimivan järjestelmän kehittämisessä liikenneviestintä-järjestelmien ja -tekniikoiden normien ja sääntöjen alalla.
5. katsoo, että matkalla kohti lopullisia tavoitteita tarvitaan välttämättä paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista välivaiheiden toteuttamiseen ja että komission tulisi siksi ottaa nämä entistä aktiivisemmin ja laajemmin mukaan.
6. kehottaa komissiota tiedottamaan paikallis- ja alueviranomaisille paremmin eri EU-toimenpiteiden välisistä yhteyksistä ja tavoitteista. Tämä edellyttää entistä johdonmukaisempaa ja kohdennettua viestintää paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tiiviisti toisiinsa liittyvistä komission eri toimenpidepaketeista. Vain tässä tapauksessa paikallis- ja alueviranomaiset voivat antaa tarvittavan panoksen tavoitteiden toteuttamiseksi ja alueiden ja kaupunkien välisen yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi.
7. kehottaa komissiota ryhtymään – myös paikallis- ja alueviranomaisten tuella – erityisiin toimenpiteisiin julkisen hyväksynnän hankkimiseksi, koska tämä on välttämätöntä lopullisena tavoitteena olevan automatisoidun vähäpäästöisen liikenteen toteuttamiseksi. Julkinen hyväksyntä on edellytys C-ITS:n tarvitsemalle tietojen vaihdolle ja etenkin myös yhä automatisoidumman liikenteen hyväksynnälle. Tekniikan tulisi palvella käyttäjiä.

EU:N TOIMET VUOROVAIKUTTEISEN, VERKKOON LIITETYN JA AUTOMATISOIDUN LIIKKUMISEN TOTEUTTAMISEN MAHDOLLISTAMISEKSI

8. toteaa, että valtaosa kuljetuksista koskee lyhyitä etäisyyksiä alueiden sisällä. Eurostatin tilastoihin perustuvien laskelmien mukaan yli puolet kaikista maantieliikenteessä kuljetettavista tavaroista (painona ilmaistuna) kuljetetaan alle 50 kilometrin päähän ja yli kolme neljäsosaa alle 150 kilometrin päähän. Henkilöliikenteessä etäisyydet ovat usein vielä lyhyempiä.

9. vaatii sen vuoksi erityisiä toimia ja rahoitusta C-ITS:n soveltamiseksi Euroopan laajuisten liikenneverkkojen ulkopuolella.

10. vaatii, että Euroopan komissio kehittää erityisen lähestymistavan C-ITS:n käyttöönotolle liikenteen ja kuljetusten intermodaalisissa solmukohdissa noudattaen Horisontti 2020 -puiteohjelman tutkimuspainopisteen hiljattaista siirtämistä kuljetusmuotojen integrointiin ja automatisaatioyhteyksiin. Lähestymistavan on oltava yhteensopiva liikennekäytävänkonseptin kanssa, jotta voidaan luoda integroitu liikennejärjestelmä.

11. korostaa, että solmukohdat sijaitsevat enimmäkseen kaupunkialueilla ja kaupungeissa ja että C-ITS ja multimodaalikuljetukset voivat antaa niissä suurimman panoksen liikenteen kielteisten vaikutusten, kuten ruuhkien, ilmansaastumisen, parkkipaikkojen puutteen ja liikenteen turvattomuuden, vähentämiseksi. Myös polkupyöräliikenne on osa multimodaalista liikennettä, ja polkupyörä onkin paras esimerkki paikallisesta ja alueellisesta kulkuvälineestä.

12. toteaa, että komissio on tähän mennessä kiinnittänyt paljon huomiota henkilöautoliikenteeseen, mutta automaattisia järjestelmiä käytetään ja kehitetään nyt myös julkisessa liikenteessä, sisävesiliikenteessä, lentoliikenteessä ja rautatieliikenteessä (esimerkiksi droonit ja Hyperloop).

13. vaatii siksi, että asianmukaisin toimenpitein edistetään alusta alkaen liitoksia ja yhteentoimivuutta julkisen liikenteen kanssa ja eri liikennemuotojen välillä.

14. toteaa, että komissio suunnittelee perustellusti myös kaikkein riskialteimmille liikkujille tarkoitettuja toimenpiteitä, mutta huomauttaa, että tässä asiassa paikallinen ja alueellinen tilanne on otettava paremmin huomioon.

15. vaatii konkreettisia toimenpiteitä kaikkien riskialttiiden tienkäyttäjien – eli jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden ohella myös sähköpyörien, skootterien, moottoripyörien ja vammaisille tarkoitettujen (sähköisten) kevyiden ajoneuvojen käyttäjien – hyväksi.

16. on tietoinen siitä, että kaupunkialueiden suuri liikennemäärä ja monisyinen infrastruktuuri luovat monitahoisien liikennetilanteen, joka asettaa C-ITS-järjestelmille erityisiä vaatimuksia. Siksi tämänkaltaisilla alueilla toteutetaan kokeiluja ja hankkeita, joilla pyritään varmistamaan C-ITS:n soveltamisen onnistuminen myös näissä ympäristöissä.

17. toteaa, että C-ITS:n käyttöönotto kaupunkialueilla ja erityisesti kaupungeissa on monitahoinen eikä siksi kovin houkutteleva tehtävä liiketoimintamahdollisuuksien kehittämistä ajatellen.

18. kehottaa komissiota ryhtymään toimenpiteisiin C-ITS:n käyttöönoton esteiden poistamiseksi kaupunkialueilla ja kaupungeissa.

19. vaatii lisäksi toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaupunkialueilla ja kaupungeissa kehitettyjä ja testattuja järjestelmiä pystytään liittämään ongelmitta pitempien etäisyyksien puitteisiin, eli maiden ja alueiden välisiin liikennejärjestelmiin.

20. katsoo, että C-ITS voi osana automatisoitua liikennettä, liikkumisen palvelukonseptia (MaaS) ja ovelta ovelle ulottuvia liikenneratkaisuja edistää osaltaan myös sosiaalista osallisuutta. Tämä koskee sekä työpaikkojen saavutettavuutta että sellaisten työntekijöiden liikkuvuutta, joille nykyisten liikennejärjestelmien käyttö on vaikeaa tai jopa mahdotonta, esimerkiksi ikääntyneet ja vammaiset ihmiset. Erityisesti maaseutualueilla, missä julkiseen liikenteeseen kohdistuu vähentämissuhteita tai missä julkinen liikenne on jo lopetettu kokonaan, C-ITS-järjestelmät voivat pitkällä aikavälillä parantaa osaltaan liikennepalveluja. Räätyä löydyt automaattiset liikenneratkaisut voivat tarjota ratkaisun harvempaan asutuilla alueilla.

21. korostaa, että myös harvempaan asuttujen maaseutualueiden kohdalla on vaikeampi kehittää liiketoimintamahdollisuuksia ilman alue- ja paikallisviranomaisten tukea.

22. kehottaa komissiota siksi kannustamaan paikallis- ja alueviranomaisia edistämään ja helpottamaan C-ITS:n käyttöönottoa myös syrjäisillä ja syrjäisimmillä alueilla, vähemmän kehittyneillä alueilla sekä saarilla ja muilla harvempaan asutuilla alueilla.

KOHTI C-ITS:N TÄYTÄNTÖÖNPANO VUONNA 2019

Painopistealueet C-ITS:n täytäntöönpanossa

23. toteaa, että C-ITS-strategia painottuu ensisijaisesti automatisoituun liikenteeseen johtavan kehityskulun keskipitkän aikavälin välivaiheisiin.

24. kehottaa komissiota kehittämään myös skenaarioita ja valmistelevaan automatisoituun liikenteeseen johtavaa pitkän aikavälin kehityskulkua ajatellen toimenpiteitä, jotka tuovat viime kädessä suurimmat taloudelliset ja yhteiskunnalliset edut.

25. vaatii siksi, että vuoden 2019 jälkeisellekin kaudelle varataan tarvittavat määrärahat.

26. kehottaa komissiota (tiedonannossa lueteltujen toimenpiteiden ohella, jotka kohdistuvat pelkästään maantieliikenteeseen ja lyhyelle aikavälille) ryhtymään myös toimenpiteisiin, jotka koskevat muita liikennemuotoja, intermodaalisuutta ja pitemmällä aikavälillä soveltamisalan laajentamista.

27. kehottaa komissiota kehittämään kattavamman ja yhdenmetyemmän pitkän aikavälin lähestymistavan, joka pohjautuu liikkumisen palvelukonseptiin (MaaS), ovelta ovelle ulottuviin liikennetarkoituksiin sekä myönteisiin vaikutuksiin, joita näillä on talouskehityksen, sosiaalisen osallisuuden sekä vähäpäästöisen liikenteen kannalta.

28. kehottaa komissiota esittämään konkreettisia tekoja ja toimenpiteitä, joihin eri skenaarioiden puitteissa on ryhdyttävä.

29. kehottaa komissiota laatimaan viestintäohjelman yleisen hyväksynnän hankkimiseksi.

30. kehottaa ottamaan kaupungit, alueet ja niiden edustajat sekä Euroopan alueiden komitean tiiviisti mukaan jokaiseen vaiheeseen eurooppalaisen C-ITS-politiikan jatkokehityksessä.

Yhteentoimivuus kaikilla tasoilla

31. katsoo, että eri liikennemuotojen yhteentoimivuus edellyttää lisätoimenpiteitä sekä tavara- että henkilöliikenteessä. Tietovirtoja on pystyttävä liittämään toisiinsa, mutta se vaatii muutakin kuin pelkästään viestintäjärjestelmien (5G jne.) yhteensovittamista. On myös pystyttävä kytkemään eri liikennemuotojen tietoja toisiinsa. Tässä yhteydessä tietoja kertyy sekä paikallis- ja alueviranomaisille että yksityistahoille (ajoneuvojen valmistajat, navigointijärjestelmien ylläpitäjät, liikkuvuuspalvelujen tarjoajat jne.), mutta viimeksi mainituilla ei ole velvollisuutta antaa tietoaan anonymisoidussa muodossa muiden käyttäjien, kuten infrastruktuurin haltijoiden, saataville. Infrastruktuurin haltijat, jotka usein ovat paikallis- ja alueyhteisöjä, tarvitsevat kuitenkin mahdollisimman kattavaa ja ajantasaista tietoa voidakseen huolehtia turvallisista ja tehokkaista liikennejärjestelyistä. Tämä tietojen vastavuoroista jakamista ja saatavuutta koskeva olennainen näkökohta, jonka osalta on toistaiseksi säädetty vain tietojen toimittamisesta julkisilta tahoilta yksityisille toimijoille (julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä annettu direktiivi 2003/98/EY), jää tiedonannossa huomiotta.

32. vaatii, että tiedonannossa mainittujen viestintäteknologia-alan toimenpiteiden ohella kehitetään lisätoimenpiteitä viestintäketjujen organisoimiseksi. Kyse ei ole pelkästään siitä, miten viestitään vaan etenkin myös viestinnän sisällöstä.

33. korostaa, että joitain viestintäketjujen näkökohtia voidaan viime kädessä säännellä vain kansainvälisellä tai eurooppalaisella tasolla. Tämä koskee esimerkiksi ajoneuvotietojen saatavuutta ja käytettävyyttä.

34. muistuttaa siitä, että paikallisten ja alueellisten liikenteen hallinnointijärjestelmien tietojen saatavuuden varmistamiseksi tarvitaan välttämättä myös paikallis- ja alueviranomaisten tukea ja osallistumista.

35. toteaa, että yhteentoimivuuden takaaminen edellyttää paitsi tieto- ja viestintätekniikan alan toimenpiteitä myös infrastruktuurin mukauttamista.

36. kehottaa komissiota siksi informoimaan asiasta hyvissä ajoin paikallis- ja alueviranomaisia. Paikalliseen ja alueelliseen infrastruktuuriin tehtävissä investoinneissa on otettava huomioon C-ITS:n vaatimukset. Yhteentoimivuus edellyttää entistä suurempaa yhdenmukaisuutta.

37. korostaa, että eri liikennemuotojen välisen yhteentoimivuuden edistämiseksi Euroopassa EU:n on kiinnitettävä enemmän huomiota C-ITS:n käyttöön intermodaalisissa solmukohdissa, erityisesti kaupunkialueilla sijaitsevilla rautatieasemilla ja terminaleilla.

38. kehottaa komissiota määrittelemään yhdessä paikallis- ja alueviranomaisten (edustajien) kanssa esteet C-ITS:n toteuttamiseksi liikenteen intermodaalisissa solmukohdissa ja kehittämään toimia niiden poistamiseksi.

Oikeudellinen kehys

39. yhtyy kantaan, jonka mukaan yhteentoimivan järjestelmän luomisen kannalta EU:n sääntely viestintäjärjestelmien ja -tekniikoiden normien ja sääntöjen alalla on toivottavaa.

40. kehottaa – paikallis- ja alueviranomaisten merkityksen C-ITS:n kehittämisen kannalta huomioon ottaen – komissiota ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset (niiden edustajat) tiiviisti mukaan oikeudellisen kehyksen laatimiseen.

41. korostaa, että sekä C-ITS:n käyttöönotto että lopullisten tavoitteiden (kestävä automatisoitu liikenne, liikkumisen palvelukonsepti [MaaS] ja ovelta ovelle ulottuvat liikennetarkaisut) saavuttaminen edellyttävät sääntelytoimenpiteiden ohella myös seuraavia EU-tason toimenpiteitä:

- Koordinointi: Tarvitaan lisää koordinoitua sekä toisiinsa liittyvien toimenpidepakettien välillä että Euroopan komission ja paikallis- ja alueviranomaisten välillä.
- Täytäntöönpanon ja testauksen helpottaminen: Nykyiset C-ITS:aan johtavat kehityssuuntaukset ovat vahvasti markkina- ja teknologiavetoisia, mutta ne vaativat kuitenkin myös kaiken tason viranomaisten lisätoimia, jotta C-ITS voidaan ottaa käyttöön erilaisissa liikennetilanteissa ja eri liikennemuotojen kohdalla.
- Tutkimus: Välttämättömien infrastruktuurimukautusten ja skenaarioiden laatimisen lisäksi tarvitaan suurista epävarmuustekijöistä huolimatta myös pitemmän aikavälin visioita.
- Seuranta ja arviointi: Vuoden 2019 jälkeisiä vaiheita ajatellen on jo nyt määriteltävä, miten on tarkoitus seurata ja arvioida ensimmäisen ja puolentoistapäivän C-ITS-palveluiden käyttöönottoimenpiteiden täytäntöönpanoa, hyväksyntää markkinoilla ja julkisuudessa, teknisiä kehityksiä sekä eri alueiden (kaupunki-/maaseutualueiden), (kansainvälisiä, kansallisia, alueellisia ja paikallisia) infrastruktuurityyppien, liikennemuotojen (maantie-, rautatie-, lentoliikenne) sekä tavaraliikenteen/henkilöliikenteen tilannetta.
- Seurannan on oltava pysyvää, jotta voidaan todeta, mikä mahdollisista skenaarioista lopulta toteutuu.
- Viestintä: Viestintä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa alueiden välisen yhteentoimivuuden saavuttamiseksi ja (paikallis- ja alueviranomaisten avulla) myös kansalaisten kanssa tarvittavan hyväksynnän hankkimiseksi edellyttää erityisiä viestintätoimenpiteitä, joihin sisältyy myös palautteenantamahdollisuuksia.

Kansainvälinen yhteistyö

42. korostaa, että komissio mainitsee tiedonannossaan perustellusti kansainvälisen yhteistyön; monet toimet C-ITS:n käyttöön ottamiseksi kuitenkin toteutetaan (tai on toteutettava) paikallisella ja alueellisella tasolla. Päätöksenteko tapahtuu siis useilla tasoilla ja siitä vastaavat useat eri tahot. Päätöksentekijöiden on toimittava yhdenmukaisesti ja tämä edellyttää jatkuvaa ja tehokasta viestintää Euroopan komission ja paikallis- ja alueviranomaisten välillä.

43. kehottaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla suojellaan asianmukaisesti käyttäjien henkilötietoja ja yksityisyyttä, mikä on ratkaiseva tekijä vuorovaikutteisten, verkkoon liitettyjen ja automatisoitujen ajoneuvojen onnistuneen käyttöönoton kannalta.
44. kehottaa komissiota siksi edistämään eri maiden paikallis- ja alueviranomaisten kansainvälistä yhteistyötä, jotta ne voivat vaihtaa tietoa ja jotta paikallisia ja alueellisia hankkeita, testejä ja kokeiluja voidaan mahdollisuuksien mukaan verkottaa keskenään.
45. vaatii kehittämään ja esittämään tätä varten erityisen toimintamallin (joka vastaisi esimerkiksi polttokenno- ja vety-yhteisyritystä, jossa yritykset ja asiaan aktiivisesti osallistuvat paikallis- ja alueviranomaiset tekevät yhteistyötä Euroopan komission tuella).

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisen sopeutumiskyvyn vahvistaminen: alueiden ja kaupunkien voimaannuttaminen globalisaation kohtaamiseksi”

(2018/C 054/07)

Yleisesittelijä: Micaela FANELLI (IT, PES), Riccian (CB) pormestari

Viiteasiakirja: Pohdinta-asiakirja globalisaation hallinnasta

COM(2017) 240 final

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

I. YLEISTÄ

1. on tyytyväinen siihen, että esittäessään pohdinta-asiakirjan globalisaation hallinnasta komissio tunnustaa globalisaation tärkeän merkityksen Euroopan unionin tulevaisuudesta käytävissä pohdinnoissa ⁽¹⁾. EU:n kyky ohjata globalisaatiota ja puuttua sen vaikutuksiin on avainasemassa julkisessa keskustelussa Euroopan tulevaisuudesta ja sen legitimeetistä, kun kyseessä ovat kansalaisten odotukset EU:ta kohtaan.
2. panee merkille, että komissio on tähän asti käsitellyt aihetta laaja-alaisesti ja tiedon pohjalta, esimerkiksi esittämällä 14. syyskuuta 2017 pohdinta-asiakirjaan pikaisia jatkotoimenpiteitä sellaisen kauppapaketin muodossa, jossa ehdotetaan eurooppalaisia puitteita suorien ulkomaisten investointien seuraamiseksi sekä pysyvän monenvälisen investointituomioisuuden luomista. AK antaa kauppapaketista erillisen lausunnon. Tästä huolimatta komitea pitää välttämättömänä, että komissio noudattaa globalisaatioon nähden kokonaisvaltaista lähestymistapaa, johon sisältyvät nimenomaan sosiaalipolitiikka, henkinen pääoma ja innovointi sekä muuttoliike ja väestörakenteen muutokset ja niiden alueelliset vaikutukset.
3. on niin ikään tyytyväinen siihen, että globalisaation hallintaa käsittelevässä pohdinta-asiakirjassa annetaan tasapainoinen kuva globalisaatioon liittyvistä mahdollisuuksista ja haasteista. Globalisaatio on edistänyt talouskasvua useilla maailman alueilla ja siten myös parantanut monien eurooppalaisten elintasoja, mutta kaikki alueet ja väestöryhmät eivät ole hyötynneet sen vaikutuksista samalla tavoin. Lisäksi syväliekkyvät muutokset aiheuttavat monissa ihmisissä epävarmuutta. EU:n on jatkossakin omaksuttava aktiivinen rooli globalisaatioprosessin muokkaamisessa ja hyödynnettävä siihen liittyviä mahdollisuuksia aktiivisesti. Tavoitteena on oltava globalisaation tarjoamien mahdollisuuksien oikeudenmukaisempi jakautuminen sekä EU:ssa että maailmanlaajuisesti.
4. korostaa rahoituksesta, sosiaalisesta pilarista ja koheesiopolitiikasta käytävien strategisten pohdintojen merkitystä vahvistettaessa valmiuksia vastata myönteisellä tavalla globalisaation haasteisiin ja tähdentää, että niiden koordinoitua on lisättävä ja parannettava kiireesti.
5. tukee komission pyrkimystä vahvistaa globaalihallintaa yhdessä kansainvälisten kumppaneiden kanssa, jotta globalisaation tarjoamat mahdollisuudet saadaan jakautumaan oikeudenmukaisemmin. Kansainvälisten toimintalinjojen hyväksyntää on parannettava lisäämällä demokraattista keskustelua. Tämä vie aikaa, ja keskustelut on järjestettävä asianmukaisesti. EU voi tässä yhteydessä tarjota käyttöön Euroopan yhdentymisestä saamia kokemuksia ja tällä tavoin toimia monenvälisen ja vankkoihin sääntöihin perustuvan rauhanomaisen maailmanjärjestyksen hyväksi.
6. on tyytyväinen siihen, että komissio myöntää globalisaatioon liittyvien politiikan alojen vahvan alueellisen ulottuvuuden ⁽²⁾, globalisaation epätasaisen vaikutuksen eri alueilla ja kaikkien hallintotason jaettua vastuuta siitä, että Euroopan taloudesta tulee entistä kilpailukykyisempi, kestäväpohjaisempi ja globalisaatioon sopeutuvampi ja että – kuten vuotuisessa kasvuselityksessä 2017 korostetaan – globalisaation tuomat hyödyt jakautuvat oikeudenmukaisesti ”eri yhteiskuntaryhmien ja varsinkin nuorten keskuudessa. Tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden ja osallistavuuden edistäminen edellyttää, että toimenpiteiden ja uudistusten vaikutus tulonjakoon tiedostetaan paremmin kaikilla tasoilla.” ⁽³⁾

⁽¹⁾ Annettuaan 12. toukokuuta 2017 päätöslauselman Euroopan tulevaisuutta käsittelevästä Euroopan komission valkoisesta kirjasta ”Pohdintaa ja skenaarioita: EU27 vuoteen 2025 mennessä” AK on käynnistänyt kuulemisen, jonka tulokset esitellään vuoden 2018 puolivälissä annettavassa lausunnossa.

⁽²⁾ Pohdinta-asiakirja EU:n rahoituksen tulevaisuudesta, s. 16.

⁽³⁾ COM(2016) 725 final – 16. marraskuuta 2016

7. painottaa kuitenkin, että käsiteltäessä globalisaation epätasaisia vaikutuksia työmarkkinoihin asiakirjassa ei pohdita asianmukaisesti kyseisten vaikutusten alueellista vaihtelevuutta Euroopan unionin sisällä, niiden vuorovaikutusta kriisin ja säästöpolitiikkojen kanssa, korkeasti koulutetun työvoiman – erityisesti nuorten – osaamisinflaation ja vajaatyöllisyyden ilmiöiden merkitystä eikä näiden tekijöiden yhteyttä tarjonnan vähentymiseen heikommin koulutetulle työvoimalle.

8. korostaa, että on olennaisen tärkeää turvata paikallis- ja alueviranomaisten investointikyky, sillä se vaikuttaa kykyyn sopeutua globalisaatioon. Komitea esittääkin jälleen kerran, ettei jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten julkisia menoja, jotka johtuvat ERI-rahastojen ja EIP:n edellyttämästä osarahoituksesta, sisällytetä vakaus- ja kasvusopimuksessa määriteltäisiin rakenteellisiin menoihin, koska nämä investoinnit ovat luonteeltaan EU:n yleisen edun mukaisia investointeja, jotka todistetusti tukevat talouskasvua⁽⁴⁾.

9. toteaa jälleen olevansa vakuuttunut, että kasvua ei voi syntyä eriarvoisuuden ja sosiaalisen syrjäytymisen oloissa ja muistuttaa, että EU:sta tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohta velvoittaa EU:n luomaan täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoittelevan erittäin kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden. Komitea tähdentää lisäksi, että EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 9 artiklassa eli horisontaalisessa sosiaalilausekkeessa kehoitetaan EU:ta ottamaan huomioon riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen liittyvät vaatimukset kaikissa politiikoissaan ja toiminnassaan.

10. korostaa, että tuoreiden tutkimusten mukaan hyvinvointipolitiikkojen kustannukset eivät haittaa kilpailukykyä ja että näin ollen kansallisia hyvinvointijärjestelmiä tulee pitää pikemminkin tuotannontekijänä eikä jarruna taloudelle. Komitea huomauttaa, että myös OECD⁽⁵⁾ lukee ensimmäistä kertaa osallistamisen ensisijaiseksi tavoitteeksi tuottavuuden ja työllisyyden rinnalla, ja painottaa, että hallitusten tulee kiinnittää enemmän huomiota yhteiskuntaryhmiin, joihin uudistusten kustannukset vaikuttavat eniten.

11. on edelleen huolissaan siitä, että unionin talousarviosäännöt tekevät ajoittain vaikeaksi jakaa globalisaation tuottamaa hyötyä heikossa asemassa oleville yhteiskuntaryhmille ja että tämän lisäksi ne vielä usein kärjistävät ongelmia sosiaalisen suojelun mekanismien heikkenemisen ja vaurauden uudelleenjaon takia. Komitea korostaa alue- ja paikallisviranomaisten tärkeää roolia julkisten palvelujen tarjoajana⁽⁶⁾ ja huomauttaa, että kyseisillä viranomaisilla on yhä enemmän vaikeuksia säilyttää julkisten palvelujen laatu ja varmistaa innovointi näiden samojen talousarviosääntöjen takia. Komitea odottaa siksi, että erityisesti eurooppalaisessa ohjausjaksossa tunnustetaan paremmin paikallis- ja alueviranomaisten rooli YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin kuuluvan, osallistavuutta, turvallisuutta, selviytymiskykyä ja kestävyyttä koskevan tavoitteen 11 täytäntöönpanossa.

12. on tyytyväinen komission pohdinta-asiakirjaan Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta⁽⁷⁾ ja komission ehdotukseen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista. Komitea pitää näitä molempia aloitteita ratkaisevina edistysaskeleina prosessissa, jossa pyritään elin- ja työolojen parantamiseen Euroopassa ja globalisaation hyötyjen parempaan jakautumiseen. Komitea kannattaa ajatusta sosiaali-indikaattorien tulostaulusta ja katsoo, että siihen tulee sisällyttää sitovia sosiaalisia tavoitteita.

13. ehdottaa, että lopetetaan ilman alueellista ulottuvuutta olevien (space-blind) rakenneuudistusten edistäminen ja määritellään sen sijaan globalisaation hallitsemista varten EU:n strategia, joka koostuu kolmesta päälinjasta: selkeä proaktiivinen strategia osaamisen, tietämyksen, infrastruktuurin ja siten alueellisen kilpailukyvyn parantamiseksi niin, että EU:n kaikkia alueita voidaan auttaa hyödyntämään globalisaation tarjoamia mahdollisuuksia; lievittävä strategia, johon sisältyy Euroopan globalisaatorahasto (EGR) ja muita sosiaalipoliittisia toimia; osallistava strategia, joka perustuu unionitason sekä valtiollisen, alueellisen ja paikallisen tason demokraattiseen vastuuseen ja jonka tarkoituksena on saada kansalaiset paremmin mukaan EU:n toimintalinjojen laatimiseen.

⁽⁴⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Julkisten menojen laadun parantaminen EU:n toimialoilla”, BUDG-V-009, COR-2014-04885, esittelijä: Catiuscia Marini (IT, PES); AK:n lausunto aiheesta ”Vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvän jouston mahdollisimman tehokas hyödyntäminen”, ECON-VI/002, COR-2015-01185, esittelijä: Olga Zrihen (BE, PES); AK:n lausunto aiheesta ”Investointivajeen umpeen kuominen: miten voittaa haasteet?”, ECON-VI/014, esittelijä: Markku Markkula (FI, EPP), 8.–9. helmikuuta 2017.

⁽⁵⁾ OECD, *Going for Growth*, 2017.

⁽⁶⁾ Euroopan komissio, Kuudes taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevä kertomus, 2014.

⁽⁷⁾ AK:n valmisteilla oleva lausunto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista ja EU:n sosiaalista ulottuvuutta käsittelevästä pohdinta-asiakirjasta (esittelijä: Mauro D'Attis, IT, EPP). Lausunto on tarkoitettu hyväksyä AK:n täysistunnossa 9.–11. lokakuuta 2017.

14. painottaa unionin politiikkojen uudistetun ja vahvistetun ”paikkalähtöisen” lähestymistavan keskeistä asemaa, sillä se mahdollistaa markkinoiden globaalien yhdentymisen aiheuttaman uudelleenorganisoinnin ja alueellisen keskittymisen tehokkaan hallinnoinnin. Tällainen uudelleensuuntaaminen, joka on jo merkittävässä asemassa koheesiopolitiikassa, on tarpeen, jotta voidaan vähentää kasvavia sosiaalisia ja alueellisia eroja metropolialueiden ja kaupunkien sisällä sekä niiden ja maaseudun välillä, sillä vaarana on, että näiden erojen kielteiset vaikutukset sosiaalisen hyvinvoinnin tasoon uhkaavat unionin poliittista ja institutionaalista tasapainoa.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

Kauppapolitiikka

15. korostaa, että kauppa ei ole tarkoitus itsessään, vaan sitä tulee pitää välineenä, jonka avulla voidaan saavuttaa EU:sta tehdyn sopimuksen 3 artiklassa vahvistetut Euroopan unionin yleiset tavoitteet ja toteuttaa Eurooppa 2020 -strategiaa, kestävän kehityksen toimintaohjelmaa Agenda 2030:tä ja kestävän kehityksen tavoitteita⁽⁸⁾.

16. on tyytyväinen siihen, että komissio sitoutuu lisäämään kauppaneuvotteluprosessien avoimuutta. Komitea toivoo, että kun Euroopan komissio käy neuvotteluja ja tekee päätöksiä kauppasopimuksista, se kuulee asianmukaisesti kaikkia hallintotasoja ja sidosryhmiä EU:n yhteistä kantaa muotoillessa sekä tiedottaa tehokkaasti neuvotteluiden tuloksista. Komitea kehottaa lisäksi jäsenvaltioita varmistamaan suuremman avoimuuden jo siinä vaiheessa, kun kauppapolitiikan tavoitteita määritellään tiettyjen kauppaneuvottelujen yhteydessä.

17. muistuttaa, että EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan yhteinen kauppapolitiikka kuuluu niihin aloihin, missä unionilla on yksinomainen toimivalta. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti on kuitenkin selvitetävä varhaisessa vaiheessa, miten toimivaltuudet kauppaneuvotteluissa jakautuvat silloin, kun kyseisten neuvottelujen piiriin kuuluu aloja, missä EU:lla ja jäsenvaltioilla on jaettu toimivalta.

18. katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden tulisi toteuttaa toimenpiteitä varmistaakseen paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisen kauppaneuvotteluprosesseihin.

19. muistuttaa, että vain muutama päivä komission pohdinta-asiakirjan julkaisemisen (10. toukokuuta) jälkeen 16. toukokuuta 2017 Euroopan unionin tuomioistuin antoi lausunnon 2/2015 vapaakauppasopimuksesta Singaporen kanssa. Tuomioistuin päätyi siihen, että tämäntyyppinen sopimus kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan lukuun ottamatta investointisuoja koskevia määräyksiä, jotka kuuluvat EU:n ja jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin. Näin ollen komissio saattaa tulevaisuudessa suuntautua yleisesti ehdottamaan kauppasopimuksia, jotka koskevat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia aloja. Tämän lähestymistavan ei kuitenkaan tulisi johtaa siihen, että komissio vähentää kunnianhimoaan avoimuuden ja kaikkien hallintotasojen osallistumisen suhteen AK odottaakin, että komissio mahdollistaa AK:n edustuksen EU:n kauppaneuvotteluja käsittelevässä neuvoo-antavassa ryhmässä, jonka perustamisesta komissio ilmoitti 13. syyskuuta 2017 antamassaan tiedonannossa ”Globalisaation hallinta tasapainoisen ja edistyksellisen kauppapolitiikan avulla”⁽⁹⁾.

20. kehottaa komissiota toteuttamaan kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteet uuden kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen avulla. Puuttuminen köyhyyden ja maailmanlaajuisen eriarvoisuuden kasvun rakenteellisiin syihin voi myös auttaa vähentämään syitä, joiden vuoksi ihmiset pakenevat.

21. toteaa, että tulevaisuudessa suurin osuus globaalista kasvusta tulee kolmansista maista. Samaan aikaan tulliesteitä on jo vähennetty huomattavasti kahden- ja monenvälisillä sopimuksilla. Odotettavissa on siis, että tullien ulkopuolisiin esteisiin ja sääntelykysymyksiin kohdistuu entistä suurempia paineita. Unionitason, valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten oikeutta harjoittaa sääntelyä yleisen edun nimissä sekä valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten roolia ja laajaa harkintavaltaa yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen järjestämisessä ja tarjoamisessa on kuitenkin kunnioitettava aina tinkimättömästi. Sääntely-yhteistyö ei saa haitata demokraattisia lainsäädäntäprosesseja.

22. suhtautuu myönteisesti komission lähestymistapaan, jonka mukaan tarkoituksena on tiivistää yksityissektorin kanssa tehtävää yhteistyötä, jotta kestävän kasvun ja työpaikkojen luontia kehityksessä voidaan edistää Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR) puitteissa ehdotetun ulkoisen investointiohjelman avulla. Tässä yhteydessä on luotava asianmukaisia välineitä sen varmistamiseksi, että yksityisillä investoineilla on kestäväpohjaisia ja oikeudenmukaisia vaikutuksia, jotka ovat myös kehitysmaiden etujen mukaisia eivätkä palvele vain voiton tavoittelua.

⁽⁸⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi – Kestävyttä edistävät EU:n toimet”, CIVEX-VI/020, esittelijä: Franco Iacop (IT, PES), 6. huhtikuuta 2017.

⁽⁹⁾ COM(2017) 492.

23. toteaa Euroopan unionin tuomioistuimen huomauttavan lausunnossaan 2/2015, että kaupan vapauttamisen edellytyksenä on se, että "osapuolet noudattavat työntekijöiden suojelua ja ympäristönsuojelua koskevia kansainvälisiä sitoumuksiaan" (kohta 166). Komitea katsookin, että vapaakauppasopimusten neuvotteluohjeissa tulisi säilyttää vaatimus etukäteen tehtävästä kestävästä kehityksestä kohdistuvien vaikutusten arvioinnista. Kauppasopimuksissa on noudatettava olemassa olevia sääntelystandardeja ja työlaissäädäntöä, josta olisi oltava oma lukunsa tulevissa vapaakauppasopimuksissa.

24. tukee komission pyrkimystä jatkaa toimintaa monenvälisen ja vankkoihin sääntöihin perustuvan rauhanomaisen maailmanjärjestyksen hyväksi. Tähän kuuluu kauppapoliittisten sopimusten noudattaminen, noudattamisen tehokas valvonta ja sopimusten avoin kehittäminen oikeudenmukaisten kilpailuedellytysten varmistamiseksi ja työntekijöiden perusoikeuksien vahvistamiseksi Kansainvälisen työjärjestön (ILO) kahdeksan keskeisen työelämän normin mukaisesti sekä tiukkojen eurooppalaisten suojelunormien turvaaminen etenkin eteläisen pallonpuoliskon maihin nähden.

25. kehottaa neuvostoa saamaan pikaisesti aikaan sopimuksen kaupan suojatoimien uudistuksesta ja erityisesti EU:n uudesta polkumyynnin vastaisesta menettelystä. Komitea kehottaa lisäksi GATT-sopimuksen XXI artiklan ja EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 65 ja 346 artiklan pohjalta yhdenmukaistamaan kriteerejä, joiden perusteella investoinnit määritellään strategisiksi sekä arvon kannalta (interventiokynnys) että aloittain, kun kyseessä on yleinen turvallisuus ja kun kauppakumppanit eivät takaa vastavuoroisuutta. Komitea suhtautuu tätä taustaa vasten myönteisesti komission 13. syyskuuta esittämän asetusehdotuksen ajatukseen, jonka mukaan ulkomaisten investointien seuraaminen EU:n strategisilla aloilla on tärkeä askel kohti tasapuolisia toimintaedellytyksiä Euroopassa ja parempaa suojelua, erityisesti mitä tulee valtion määräysvallassa olevien, kolmansien maiden yritysten tekemiin eurooppalaisten yritysten ostoihin.

26. toteaa, että uusia vapaakauppasopimuksia tehtäessä on huolehdittava EU:ssa sovellettavien tiukkojen normien kunnioittamisesta esimerkiksi kuluttajansuojan, ympäristö- ja luonnonsuojelun ja tietosuojan alalla.

27. korostaa, että vientiin suuntautuneessa taloudessa EU:lla voi hyötyä siitä, että julkiset hankinnat sisällytetään kansainvälisiin kauppasopimuksiin. WTO:n puiteissa tehdyn julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vuoksi EU on jo nyt maailman avoimimpia talouksia tässä asiassa, eikä julkisten hankintojen markkinoiden epäsymmetristä avaamista ole tarkoituksenmukaista jatkaa. Koska EU:n julkisten hankintojen markkinoiden avoimuuden ja pääasiallisten kauppakumppanien rajoittavien käytäntöjen välillä on suuri kuilu eikä avoimuuden vastavuoroisuudesta ole takeita, tulisi kuitenkin harkita mahdollisuutta käynnistää EU:ssa vapaaehtoinen ei-sitova aloite eurooppalaisten tuotteiden ostamiseen kannustavan periaatteen (Buy from European Regions Charter) tapaan, jotta voitaisiin tukea korkeatasoista paikallista ja alueellista tuotantoa Euroopassa. Tällaisen aloitteen yhteydessä voitaisiin muun muassa tehdä selkoa siitä, miten Euroopan alueilla valmistettuja tuotteita voidaan edistää. AK toistaa lisäksi jälleen kerran komissiolle esittämänsä kehotuksen antaa lainsäädäntöehdotus Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen suojelun laajentamisesta koskemaan myös muita kuin maataloustuotteita.

28. korostaa, että kansainvälisellä tasolla toimivien pk-yritysten osuus on edelleen hyvin pieni. Komitea tunnustaa EU:n talousdiplomatian merkityksen tämän käyttämättömän potentiaalin täysimääräisen hyödyntämisen kannalta ja pitää erittäin tarpeellisena parantaa EU:n, jäsenvaltioiden, paikallis- ja alueviranomaisten sekä Euroopan investointipankin kaltaisten rahoituslaitosten välistä koordinointia, jotta voidaan poistaa sitkeitä markkinoille pääsyn esteitä ja hyödyntää paremmin EU-edustustojen verkostoa maailmalla sekä eurooppalaisia kauppa- ja teollisuuskamareita.

29. katsoo, että EU:n tulisi asettaa verotuksen avoimuus, oikeudenmukaisuus ja tehokkuus yhdeksi kappapolitiikkansa painopisteistä sekä varmistaa yhteisten sääntöjen – esimerkiksi OECD:n veropohjan rapautumista ja voitonsiirtoja (BEPS) koskevan aloitteen yhteydessä ehdottamien sääntöjen – täytäntöönpanon harmonisointi globaalilla tasolla.

30. kannattaa myös verotuspolitiikkaan liittyvää vaatimusta, jonka mukaan komission tulisi jatkona ehdotuksilleen direktiiveiksi yhteisestä yhdistetystä yhteisöveropohjasta ehdottaa ns. tasoitusveron luomista, joka asetettaisiin digitaalisten yritysten EU:ssa kerryttämälle liikevaihdolle EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 116 artiklan nojalla, jotta voidaan estää kilpailun edellytysten vääristyminen sisämarkkinoilla.

31. on Eurofoundin etenkin European Reshoring Monitor -välineen avulla tekemistä syvällisistä analyyseistä huolimatta huolissaan siitä, ettei käytössä ole asianmukaisia välineitä mittaamaan konkreettisten tietojen pohjalta globalisaation mahdollisia epäsymmetrisiä vaikutuksia aluetasolla. Komitea kehottaakin jälleen komissiota arvioimaan ennen kauppaneuvottelujen käynnistämistä alueellisia vaikutuksia systemaattisesti yhteistyössä AK:n ja yhteisen tutkimuskeskuksen Knowledge Centre for Territorial Policies -tietokeskuksen kanssa.

Sisäiset toimintapolitiikat

32. olisi odottanut, että pohdinta-asiakirjassa olisi ehdotettu konkreettisia toimenpiteitä Euroopan globalisaatorahaston mukauttamiseksi niin, että voitaisiin korjata eräitä sen puutteita, joista esimerkkeinä voidaan mainita rajalliset määrärahat (150 miljoonaa euroa vuodessa kaudella 2014–2020); pitkälliset menettelyt, jotka johtuvat siitä, ettei se kuulu EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen; jäsenvaltioilta edellytettävä korkea yhteisrahoitusosuus (vähintään 40 %). Komitea esittääkin seuraavaa: täydennetään Euroopan globalisaatorahastoa ennaltaehkäisevällä osiolla; lisätään sen määrärahoja ainakin 500 miljoonaan euroon vuodessa; sisällytetään rahasto monivuotiseen rahoituskehykseen; lasketaan huomattavasti kriteerejä rahaston varojen käyttöönottamiseksi⁽¹⁰⁾; luodaan yhteisvaikutuksia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastojen) kanssa; varmistetaan suurempi joustavuus, jotta voidaan täyttää alueiden erityistarpeet.

33. tähdentää, että nykyiset maailmanlaajuiset paineet edellyttävät kattavaa ja paikallälähtöistä EU:n teollista strategiaa⁽¹¹⁾, joka käsittää strategisen koordinoinnin asiaankuuluvien EU:n toimintapolitiikkojen ja välineiden välillä.

34. korostaa, että komission asiakirjan mukaan perustavanlaatuiset taloudelliset muutokset tapahtuvat paikallistasolla, jossa teollisuus ja ihmiset ovat vuorovaikutuksessa. Onkin kiinnitettävä ensisijaisesti huomiota paikallis- ja aluetason investointitarpeisiin, jotta kaikki alueet voisivat hyötyä sisämarkkinoista ja valmistautua paremmin globalisaation haasteiden kohtaamiseen. Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, erityisesti Euroopan strategisten investointien rahastoa, tulee koordinoida, jotta voidaan auttaa alueita älykkään erikoistumisen strategioissa, ja niiden tulee olla tehokkaasti kaikkien alueiden saatavilla asteittaisen, kaikki alueelliset toimijat kattavan innovointiprosessin välityksellä.

35. korostaa, että EU:n, joka on tällä hetkellä elintarviketuotteiden suurin tuoja ja viejä, riippuvuus kolmansista maista on lisääntynyt. Maataloustuotteiden hinnat Euroopassa ovat yhä enemmän sidoksissa maailmanmarkkinoiden edullisimpiin hintoihin, ja eurooppalaiset viljelijät joutuvat siten vastaamaan yhä kovempaan kilpailuun, vaikka heidän täytyy noudattaa tiukempia ympäristö-, sosiaali- ja terveysnormeja. Se, että EU:n riippuvuus tuonnista on lisääntynyt, on myös ristiriidassa unionin itsensä asettaman kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteen kanssa. Lisäksi EU:n ylijäämien vienti Euroopan tuotantokustannuksia alemmilla hinnoilla vaarantaa kehitysmaiden maataloustuottajien toimeentulon ja kannustaa maaseutuväestöä muuttamaan. Tämä on vastoin EU:n sitoutumista YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Komitea toistaakin kehoituksensa uudistaa yhteistä maatalouspolitiikkaa oikeudenmukaisempaan ja kestäväpohjaisempaan suuntaan⁽¹²⁾.

36. on huolissaan työpaikkojen menetyksistä eurooppalaisten yritysten siirtyessä Euroopan ulkopuolelle sinne, missä sosiaali-, vero- ja ympäristöalan vaatimukset ovat vähäisempiä.

37. toistaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari voi osaltaan edistää elin- ja työolosuhteiden ja -ehtojen parantamista ja köyhyyden torjuntaa, jos se konkretisoituu lainsäädännöllisiksi jatkotoimiksi ja jos sosiaali-indikaattoreiden roolia ja näkyvyyttä vahvistetaan EU-ohjausjakson yhteydessä.

38. korostaa kansainvälisen muuttoliikkeen keskeistä asemaa unionin globaalistrategian määrittelyssä ja toistaa⁽¹³⁾ tukevasa Euroopan muuttoliikeagendaa 2015. Komitea toteaa erityisesti, että on tarpeen toteuttaa jatkotoimenpiteitä niiden sitoumusten osalta, jotka koskevat vahvan yhteisen turvapaikkapolitiikan ja laillista muuttoliikettä koskevan politiikan hyväksymistä, kumppanuuksien solmimista kolmansien maiden kanssa siten, että tunnustetaan alue- ja paikallisviranomaisten rooli, ja kansainvälisen investointisuunnitelman laatimista YK:n kehitystavoitteiden toteuttamiseksi.

⁽¹⁰⁾ Erityisesti kun otetaan huomioon, että Yhdysvaltojen vastaavassa ohjelmassa (Trade Adjustment Assistance – TAA) ei aseteta mitään vähimmäistasoa irtisanomisille.

⁽¹¹⁾ AK:n valmisteilla oleva oma-aloitteinen lausunto aiheesta "EU:n teollisuusstrategia: paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja näkökulma" (esittelijä: Heinz Lehmann, DE, EPP).

⁽¹²⁾ Ks. AK:n lausunto aiheesta "YMP vuoden 2020 jälkeen", esittelijä: Guillaume Cros (FR, PES), hyväksytty 12. heinäkuuta 2017, NAT-VI/21 (EUVL C 342, 12.10.2017, s. 10).

⁽¹³⁾ Ks. AK:n lausunto aiheesta "Muuttoliikettä koskeva kumppanuuskehys kolmansien maiden kanssa", esittelijä: Peter Bossman (SI, PES), hyväksytty 9. helmikuuta 2017, COR-2016-04555-00-00-AC.

39. toteaa, että vaikka koulutettujen työntekijöiden laillinen maahanmuutto kolmansista maista edistää EU:n talouden kestäväpohjaista kasvua, on tärkeä panna merkille kielteiset vaikutukset, jotka tällaisella aivovuodolla on kumppanimaiden tulevaan talouskehitykseen.

40. vahvistaa, että on tarpeen tehdä koheesiopolitiikasta sellainen, että sen avulla voidaan lieventää globalisaation kielteisiä vaikutuksia alue- ja paikallistasolla niin, että voidaan sen sijaan vahvistaa myönteisiä vaikutuksia laatimalla ja toteuttamalla paikallisia kehitysstrategioita, jotka auttavat tekemään Euroopan taloudesta kilpailukykyisemmän, kestäväpohjaisemman ja selviytymiskykyisemmän. Tätä varten on investoitava paikallisyhteisöihin ja niiden mahdollisuuksiin saada käyttöönsä tarvittavat resurssit – tietoa, osaamista ja legitimitettä – näiden strategioiden laatimista varten. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueisiin, jotka ovat alttiimpia kansainvälisen kilpailun haasteille (alueellinen ja paikallinen oikeus globalisaatioon).

41. korostaa muuttajien panosta vastaanottavien maiden talouteen. Komitea kehottaa kiinnittämään entistä enemmän huomiota heidän tehokkaaseen kotouttamiseensa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen avulla.

42. pahoittelee, ettei asiakirjassa viitata asianmukaisesti tarpeeseen parantaa kaikkien hallintotasojen institutionaalisia valmiuksia perustavaa laatua olevana ennakkoehtona kaikkien alueellisen kehityksen edistämiseen tähtävien välineiden tehokkaalle käytölle: Komitea huomauttaa, että sen oman analyysin mukaan 53 % vuoden 2017 maakohtaisista suosituksista koskee tätä alaa ja että nimenomaan tässä asiassa edistys on ollut heikkoa. Komitea toistaa kehoituksensa laatia käytäntösäännöt, joiden avulla voidaan antaa alueellinen ulottuvuus EU-ohjausjaksolle, joka on tärkein talous- ja finanssipolitiikan koordinoinnin väline EU:n tasolla, mutta ei ole täyttänyt lupauksiaan, koska maakohtaisten suositusten täytäntöönpano on heikkoa ja sitoutuminen vähäistä.

43. korostaa EU:n kaupunkiagendan – Amsterdamin julkilausuman – panosta aluekehityspolitiikan kehittämiseen. Komitea ehdottaa, että täytäntöönpanovälineitä (Urbact, kaupunkialueiden innovatiiviset toimenpiteet, kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjat, älykkäät kaupungit ja kunnat) vahvistetaan entisestään, ja kehottaa komissiota varmistamaan, että koheesiopolitiikan perusvälineitä käytetään entistä enemmän. Esimerkkinä voidaan mainita yhdenmukaiset investoinnit ja paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet, joita käytetään toistaiseksi hyvin vähän.

44. pyytää komissiota kiinnittämään Euroopan globalisaatiorahastoa kehitettäessä huomiota etenkin sellaisiin alueisiin ja kuntiin, joita globalisaation kielteiset vaikutukset koettelevat erityisen pahasti, jotta niitä ei jätetä globalisaatioprosessissa häviäjän asemaan. Globalisaatioon liittyvästä kehityksestä olisi oltava hyötyä kaikille EU:n kansalaisille.

45. toteaa jälleen koheesiopolitiikan uudistuksen linjausten mukaisesti ⁽¹⁴⁾, että tarvitaan eriytettyä lähestymistapaa ja paikallista uudistusta, joissa hyödynnetään muun muassa maaseutualueiden erityispiirteitä ja mahdollisuuksia, jotta voidaan vakiinnuttaa kestäväpohjaisempi kehitysmalli, joka perustuu ekologisen ja väestöllisen tasapainon säilyttämiseen Euroopan alueilla sekä niiden resurssien täysipainoiseen käyttöön ⁽¹⁵⁾.

46. kehottaa komissiota kehittämään edelleen ”alueellisen sopeutumiskyvyn” käsitettä ja viemään eteenpäin eurooppalaista ajattelutapaa, joka välittää asteittain tietoa unionin politiikkoihin. Tällaisen ajattelutavan kehittämisessä tulisi ottaa huomioon muun muassa seuraavat keskeiset teemat: alueellisen tuotanto- ja talouspohjan monipuolistaminen; tuotannollisten, sosiaalisten ja institutionaalisten yhteyksien kehittäminen kaupunkien, esikaupunkien ja maaseudun välillä; resurssikierron kestäväpohjainen muuttaminen; valmiudet reagoida sellaisiin riskeihin ja haasteisiin kuin ilmastomuutos; sekä sosiaalisen pääoman aloitteellinen kehittäminen paikallisella tasolla.

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁴⁾ Fabrizio Barca, ”Kannanotto: EU:n koheesiopolitiikka, pitkän aikavälin näkymät. Suuri tilaisuus EU:lle.” Seitsemäs koheesiofoorumi, Bryssel 26.–27. kesäkuuta 2017.

⁽¹⁵⁾ Ks. esimerkiksi Italian sisäalueiden kansallinen strategia (www.agenziacoesione.gov.it/it/arint/).

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Strateginen lähestymistapa selviytymiskykyyn EU:n ulkoisessa toiminnassa”

(2018/C 054/08)

Yleisesittelijä: Marcin Ociepa (PL, ECR), Opolen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Viiteasiakirja: Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Strateginen lähestymistapa selviytymiskykyyn EU:n ulkoisessa toiminnassa

JOIN(2017) 21 final

I POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon strategisesta lähestymistavasta selviytymiskykyyn nähden EU:n ulkoisessa toiminnassa (JOIN(2017)21 final) ja erityisesti siihen, että paikallis- ja alueviranomaisten roolia painotetaan yhtenä tärkeimmistä osatekijöistä rakennettaessa selviytymiskykyä EU:n naapurimaissa toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen. Komitea katsoo kuitenkin, että tärkeänä pidetyn roolin olisi johdettava konkreettisiin poliittisiin toimiin Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden taholta eli esimerkiksi EU:n kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten ja niiden järjestöjen ottamiseen mukaan EU:n ulkoiseen toimintaan, paikallis- ja alueviranomaisten valmiuksien kehittämiseen eri aloilla jne;

2. kannattaa EU:n globaalistrategiassa esitettyä selviytymiskyvyn määritelmää, mutta kehottaa komissiota myöntämään, että selviytymiskyvyn yhteiskunnan rakentavat paikallis- ja alueviranomaiset. Ne ovat yksi vakaan demokratian peruspilareista, jotka mahdollistavat maiden selviytymiskyvyn vahvistamisen. Komitea katsoo, että Euroopan unionin tulee strategisessa lähestymistavassaan noudattaa alhaalta ylöspäin suuntautuvan toiminnan periaatetta ja tukea ja helpottaa hyvien käytänteiden vaihtoa jäsenvaltioiden ja naapurimaiden paikallis- ja alueviranomaisten välillä;

3. tukee vahvasti selviytymiskykyä parantavan toiminnan tehostamista EU:n globaalistrategian mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota suhteisiin pääasiassa EU:n itäisten ja eteläisten naapurien kanssa, mutta kuitenkin myös niiden kolmansien maiden kanssa, joihin EU:n jäsenvaltioilla on erityiset yhteistyösuhteet;

4. korostaa tarvetta laatia tarkoituksenmukaisia, tehokkaita ja tapahtuvien muutosten suhteen joustavia rahoitustukivälineitä ja teknisen avun välineitä, joista mahdollisimman suuri osa käytetään selviytymiskykyä vahvistavaan konkreettiseen toimintaan eikä ohjelmien hallinnointikustannuksiin;

5. pitää tärkeänä, että Euroopan unioni tekee tehokasta yhteistyötä sellaisten kumppanijärjestöjen kanssa, jotka myös pitävät tavoitteenaan selviytymiskyvyn rakentamista, eli esimerkiksi Yhdistyneiden kansakuntien ja Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa;

6. kannattaa neljää peruskeinoa (paremmat analyysit riskeistä ja puutteellisen selviytymiskyvyn syistä, ulkoisten paineiden tehokkaampi seuranta asianmukaisen varhaisvaiheen toiminnan mahdollistamiseksi, selviytymiskyvyn sisällyttäminen osaksi ulkoisen toiminnan ohjelmasuunnittelua ja rahoitusta, selviytymiskykyyn liittyvien kansainvälisten toimintalinjojen ja käytäntöjen suunnittelu) sekä liitteeseen sisältyviä kymmentä, selviytymiskykyä koskevan strategisen lähestymistavan perusperiaatetta, joiden avulla selviytymiskykyä koskeva strateginen lähestymistapa viedään osaksi EU:n ulkoisia toimia ja joissa paikallis- ja alueviranomaiset mainitaan tahona, jota ilman on mahdotonta tehostaa strategioiden laadintaa, käydä poliittista vuoropuhelua, suunnitella apuohjelmia tai panna ratkaisuja täytäntöön;

7. kiinnittää huomiota siihen, että selviytymiskykyyn liittyviä kysymyksiä tulee tarkastella soveltuvassa asiayhteydessä: kehittämis-, investointi- ja koulutuspolitiikan yhteydessä ja myös kansainvälisten yhteistyösopimusten yhteydessä, sillä näin on mahdollista suunnitella paremmin selviytymiskyvyn vahvistamiseen tähtäävää toimintaa myös paikallisella, alueellisella ja rajatylittävällä tasolla;

8. on samaa mieltä siitä, että ulkoisen selviytymiskyvyn rakentaminen on keino, ei päämäärä. Tätä varten tulee toteuttaa pitkäkestoista toimintaa, joka kattaa valtiolliset, yhteiskunnalliset ja yhteisölliset instituutiot sekä EU:n jäsenvaltioissa että kumppanimaissa, jotta voidaan lisätä turvallisuutta ja saavuttaa kestävän vakauden tavoite;

9. korostaa, että selviytymiskyvyn rakentamiseksi tulee edistää valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten riskinhallintastrategioiden ja -suunnitelmien täytäntöönpanoa ja pyrkiä arvioimaan niiden yhdenmukaisuutta katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehyksen 2015–2030⁽¹⁾ kanssa. Komitea pitää tärkeänä myös yhteistyön kehittämistä kaupunkien ja alueiden välillä sekä Yhdistyneiden kansakuntien katastrofiriskin vähentämisen tukitoimiston ja sen kampanjan Making Cities Resilient roolia tässä yhteydessä;

10. katsoo, että muuttoliikettä koskevat toimet on käsitettävä kiinteänä osana EU:n poliittisia suhteita kumppanimaihin. Peruseriaatteina tässä on oltava kumppanien vastuullisuus, yhteistyö ja humanitaarisen oikeuden ja pakolaisoikeuden sekä ihmisoikeuksiin liittyvien velvoitteiden täysimääräinen kunnioitus, mukaan lukien oikeus suojeluun;

11. panee merkille Euroopan komission maininnat sukupuolinäkökulmasta ja aroista aloista, mutta korostaa tarvetta käsitellä laajemmin muita heikommassa asemassa olevien selviytymiskykyä. Haavoittuvimmat alat ja ihmisryhmät saattavat vaihdella paikasta riippuen ja olla vaihtelevassa määrin vaarassa. Tästä syystä nämä alat ja yhteiskuntaryhmät tarvitsevat usein enemmän huomiota selviytymiskyvyn rakentamisprosessissa;

12. toivoo, että toteutetaan tehokkaampia toimenpiteitä EU:n globaalistrategiaan sisältyvien toimenpiteiden nopeuttamiseksi, ja pitää tärkeänä konkreettisiin alueisiin kohdennettua, paikkalähtöistä lähestymistapaa, jossa paikallis- ja alueviranomaiset otetaan mukaan toteuttamaan globaalistrategian tavoitteita, jotka liittyvät kestävän kehityksen toimintaohjelmassa 2030 asetettuihin kestävän kehityksen tavoitteisiin;

PAIKALLIS- JA ALUEVIRANOMAISET KESKEISINÄ KUMPPANEINA RAKENTAMASSA SELVIITYMISKYKYÄ EU:N ULKOISESSA TOIMINNASSA

13. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten keskeistä roolia selviytymiskyvyn rakentamisessa, sillä ne ovat etulinjassa tekemässä päätöksiä ja vastaamassa riskeihin tai uhkiin ja ne ovat kansalaisia lähinnä oleva hallintotaso, jonka perustana täytyy olla hyvä hallinto ja demokratia. Paikallisviranomaiset, jotka huolehtivat pelastuspalveluista (poliisi, palontorjunta, terveydenhoito), tuntevat laajimmin ja parhaiten paikalliset olosuhteet ja paikallisyhteisöt, ja niillä on suuri vaikutus selviytymiskyvyn vahvuuteen ja laatuun;

14. toteaa, että kaikkien selviytymiskyvyn alalla toteutettavien toimien ja yhteistyön paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tulee olla toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaista;

15. pitää tärkeänä erityisesti paikallisyhteisön valmiuksia tiedotuksen, ennalta ehkäisevän toiminnan, uhkiin reagoimisen ja niiden toteuduttua elpymisen näkökulmasta. Tämä alkaa perheistä ja ulottuu yhdistysten ja kirkkojen kautta aina kaikkiin alue- ja paikallishallinnon tasoihin;

16. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten roolia uhkien havaitsemisessa ja riskien arvioimisessa. Alue- ja paikallisviranomaiset pystyvät tehokkaasti ja nopeasti havaitsemaan uhat ja arvioimaan niihin liittyvät riskit pitkälle kehitettyjen ja hyväksi havaittujen, kyseisen alueen olosuhteisiin ja paikallisyhteisön erityispiirteisiin sovitettujen kriisinhallintamekanismien ansiosta. Olisikin syytä ottaa nykyistä paremmin huomioon alueilta ja kunnilta peräisin olevat raportit ja analyysit kartoitettaessa uhkia ja arvioitaessa riskejä;

17. katsoo, että EU:n toimijoiden (poliittiset, humanitaariset, kehitysalan toimijat) välisen yhteistyön tiivistämiseksi on otettava nykyistä enemmän huomioon paikallis- ja alueviranomaisten kokemukset verkottumisen, hyvien käytänteiden, vuoropuhelusuhteiden rakentamisen ym. avulla, jotta pitkittyneet kriisit saataisiin ratkaistua EU:n ulkoisen toiminnan puitteissa. EU:lla on tässä valtavat mahdollisuudet, joita tulisi hyödyntää. Sillä on itäisten, eteläisten ja syrjäisimpien alueidensa kautta hankittua kokemusta, sillä geostrategisen sijaintinsa ansiosta ne ovat tehneet jo vuosia tiivistä yhteistyötä naapurimaidensa kanssa;

⁽¹⁾ CDR 05035/2016, esittelijä Adam Banaszak (ECR, PL); 2646/2014, esittelijä Harvey Siggs (ECR, UK).

18. korostaa, että on pyrittävä jatkuvasti kehittämään paikallistason valmiuksia riskinhallintaan ja varhaisempaan paikalliseen toimintaan;
19. kehottaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla autetaan paikallis- ja alueviranomaisia suoriutumaan velvollisuuksistaan suojata elintärkeää infrastruktuuria, kiinnittäen erityistä huomiota tämän suojaustyön rahoittamiseen ja soveltuvien välineiden ja resurssien osoittamiseen;
20. katsoo, että on annettava enemmän tukea erilaisten rajatylittävien rakenteiden ja Euroregio-alueiden – erityisesti EU:n rajoilla sijaitsevien Euroregio-alueiden – työlle selviytymiskyvyn parantamiseksi toteuttamalla alueellisia, rajatylittäviä hankkeita infrastruktuurin, turvallisuuspolitiikan sekä sosiaali-, koulutus-, talous- ja kulttuuripolitiikan aloilla;
21. katsoo, että on toteutettava tehokkaampia toimenpiteitä selviytymiskykyä mahdollisesti heikentäviä uhkia ja häiriöitä käsittelevän tiedotuspolitiikan tehostamiseksi. Paikallis- ja alueviranomaisten tulee aina olla mukana tämän alan tiedotuspolitiikassa;
22. korostaa, että on tarpeen ottaa valtakunnallisesti käyttöön hyviksi havaittuja ratkaisuja, mekanismeja ja hyvien käytänteiden malleja, joita paikallis- ja alueviranomaiset ovat omaksuneet ja luoneet alueilla, ja että on hyödyllistä laatia kartoituksia alue- ja paikallishallinnon hyvistä käytänteistä EU:n alueiden ja kuntien sekä Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien alueiden ja kuntien käyttöön;
23. kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota paikallis- ja aluehallinnon yhteistyöhön koulutuksen alalla, sillä sen merkitys on keskeinen yhteiskunnan selviytymiskyvyn rakentamisen kannalta. Komitea kehottaa Euroopan unionin toimielimiä tukemaan alue- ja paikallishallintoa tällä alalla kunnioittaen toissijaisuusperiaatetta;
24. kehottaa toteuttamaan toimia, joilla parannetaan paikallisyhteisöjen tietämystä mahdollisista uhista, erityisesti hybridiuhista ja energiaturvallisuushista, ja keinoista varautua niihin paikallisolosuhteissa. Tällaista toimintaa olisi toteutettava tiiviissä yhteistyössä alueen tiede- ja elinkeinoelämän, turvallisuuspalvelujen ja paikallis- ja alueviranomaisten kanssa;
25. korostaa kansalaisyhteiskunnan roolia yhtenä keskeisenä toimijana selviytymiskyvyn rakentamisessa. Komitea painottaa erityisesti kansalaisjärjestöjen tukemista ja yhteistyön tekemistä niiden kanssa. Kansalaisten ja kolmannen sektorin järjestöjen aktiivisuuden ansiosta on mahdollista suunnitella ja toteuttaa uudenlaisia, luovia kampanjoita ja menetelmiä, jotka liittyvät kasvatukseen, humanitaariseen apuun ja yhteisöllisempien asenteiden luomiseen kumppanimaisissa, erityisesti niissä, joissa on suuri hybridiuhkien riski;
26. korostaa, että on tärkeää tehostaa ponnisteluja vihamielisen propagandan torjumiseksi kolmansissa maissa, sillä se on yksi hybridisodankäynnin osa-alue. Komitea suhtautuu myönteisesti EastStratCom-ryhmän perustamiseen Euroopan ulkosuhdehallintoon ja kehottaa laajentamaan sen valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa tekemää yhteistyötä;
27. katsoo, että on tarpeen tehostaa paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyötä konfliktien ehkäisemisen ja rauhan rakentamisen alalla. Paikallis- ja aluehallinnon elimet ovat lähimpänä kansalaisia, ja ne tuntevat siksi parhaiten paikallisyhteisön ja hoitavat tärkeää tehtävää yhteisön johtajina ja edustajina;

KANSAINVÄLISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN ROOLI SELVIYTYMISKYVYN RAKENTAMISESSA

28. korostaa hankkimaansa kokemusta kansainvälisestä yhteistyöstä Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokouksen (ARLEM) ja itäisten kumppanimaiden ja EU:n paikallis- ja alueviranomaisten konferenssin (CORLEAP) puitteissa sekä neuvoa-antavissa seakomiteoissa ja työryhmissä ja suosittaa, että näitä tahoja ja niiden kokemusta hyödynnetään Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden selviytymiskyvyn vahvistamisprosessissa;
29. pitää erityisen tärkeänä, että EU:n ja kolmansien maiden paikallis- ja alueviranomaiset jakavat keskenään asiantuntemusta, osaamista ja parhaita käytänteitä sekä poliittisella että hallinnollisella tasolla. Tähän liittyen AK korostaa myönteistä roolia, jota se toteuttaa (Nikosian aloitteen avulla) Libyan ja (U-LEAD-ohjelman avulla) Ukrainan suhteen;

30. yhtyy komission tiedonannossa esitettyyn näkemykseen, että on edelleen kehitettävä ja syvennettävä yhteistyötä Etyjin kanssa väkivaltaisten konfliktien estämiseksi. Komitea pitää myös välttämättömänä yhteistyön tiivistämistä YK:n ja Afrikan unionin sekä muiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa selviytymiskyvyn rakentamistarkoituksessa;

31. kannattaa EU:n pyrkimyksiä varmistaa, että EU:n parhaat käytännöt ja normit, myös paikallis- ja alueviranomaisten työhön ja kokemuksiin perustuvat käytänteet, näkyvät asiaa koskevissa monenvälisissä asiakirjoissa ja politiikkakehyksissä esimerkiksi ILO:ssa, WHO:ssa ja G20-ryhmässä;

32. on samaa mieltä siitä, että selviytymiskyvyn rakentaminen on moniulotteinen tehtävä. Komitea pitää ensisijaisena infrastruktuuriin liittyvää, turvallisuuspoliittista, taloudellista, yhteiskunnallista ja koulutuspoliittista toimintaa, sillä näin mahdollistetaan osallistava, kestävä kehitys. Paikallis- ja alueviranomaisten rooli näillä aloilla on kiistaton. Komitea katsoo, että maantieteellistä laajuutta ajatellen ensisijaisiksi kohteiksi tulee ottaa Välimeren alueen ja itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvat kumppanimaat. Samaan aikaan tulee pitää mielessä Lähi-idän ja Keski-Aasian maiden rooli ja vaikutus EU:n selviytymiskykyyn;

33. on samaa mieltä siitä, että selviytymiskyvyn vahvistamiseksi tulee lisätä tutkimusta Horisontti 2020 -ohjelman puitteissa erityisesti turvallisuuden, talouden, yhteiskuntatieteiden, vesi- ja elintarviketurvan, muuttoliikkeen sekä pakkomuuton aloilla. Komitea huomauttaa, että tähän työhön olisi otettava nykyistä enemmän mukaan paikallisia korkea-asteen oppilaitoksia, jotka ovat alueellisia asiantuntemuskeskuksia. Tätä varten olisi toteutettava tehokkaampia tiedonlevittämiseen liittyviä, institutionaalisia ja yhteiskunnallisia toimia;

34. on samaa mieltä siitä, että strateginen tiedonanto on tehokas väline terrorismin ja ääriliikkeiden torjunnassa ja kyberrikollisuudelta suojaautumisessa. Komitea katsoo, että on tarpeen pikaisesti suojata EU ja sen kumppanimaat ulkoisen disinformaation vaikutuksilta. Disinformaation tarkoituksena on heikentää identiteetin, turvallisuuden ja vakauden kannalta keskeisten poliittisten ja yhteiskunnallisten järjestelmien uskottavuutta;

35. katsoo, että paikallisia ja alueellisia valmiuksia olisi hyödynnettävä enemmän selviytymiskyvyn yhteydessä ja analysoitaessa riskejä selviytymiskyvyn vahvistamiseksi. Tämä koskee erityisesti EU:n rajaseutualueita. Tällaisen toiminnan ansiosta sensitiivisyys EU:n välittömässä läheisyydessä tapahtuville konflikteille paranee ja voidaan laatia parempia mekanismeja kumppanimaiden riskien, paineiden ja haavoittuvuustekijöiden luonteen ja vaikutuksen arvioimiseksi;

SELVIYTUMISKYVYN RAKENTAMISEEN KONKREETTISESTI LIITTYVÄT ERITYISET ALAKOHTAISET TOIMINTAPOLITIIKAT

36. katsoo, että selviytymiskyvyn liittäminen oikeaan asiayhteyteen edellyttää, että se otetaan huomioon EU:n alakohtaisissa toimintapolitiikoissa kaikilla tasoilla: valtio-, alue- ja yhteisötasolla. Erityisen lähestymistavan ansiosta alakohtaisilla toimintapolitiikoilla voidaan tehokkaammin tukea selviytymiskyvyn rakentamista ja ottaa huomioon erilaiset tilanteet vaikutusalan ja täytöntöönpanoalueen mukaan;

37. korostaa, että puuttuminen sääntelemättömän muuttoliikkeen perimmäisiin syihin (köyhyys, epätasa-arvo, väestönkasvu, työttömyys, koulutuksen ja taloudellisten mahdollisuuksien puute, epävakaus, konfliktit, ihmiskauppa, järjestäytynyt rikollisuus, ilmastonmuutos ja ympäristön pilaantuminen sekä pakkomuuton pitkäaikaisvaikutukset) on yksi tehokkaimmista keinoista edistää selviytymiskyvyn rakentamista. Tästä syystä on myös otettava huomioon, että haavoittuvien ja vaarassa olevien yhteisöjen auttaminen on tehokkainta siellä, missä riskit ilmenevät;

38. kehottaa laatimaan erityiset puitteet, joissa käsitellään työllisyyttä ja ihmisarvoista työtä, ja ottamaan niissä huomioon paikallis- ja alueviranomaisten roolin ja aseman alakohtaisissa työllisyyspolitiikoissa ja sosiaalipolitiikassa ILO:n työkonferenssin tuella;

39. korostaa, että on huolehdittava erityisesti kriittisen liikenneinfrastruktuurin turvallisuudesta pitäen samaan aikaan mielessä, että tässä tehtävässä erityistä huomiota tulee kiinnittää paikallis- ja aluehallintoon, joka usein on suoraan vastuussa kyseisestä infrastruktuurista ja kantaa vastuun alueista, joilla kriittinen liikenneinfrastruktuuri sijaitsee;

40. on tyytyväinen siihen, että komissio sitoutuu tekemään yhteistyötä paikallisviranomaisten kanssa selviytymiskyvyn parantamiseksi nopeasti kasvavilla kaupunkialueilla, missä ilmatoriskien ja geofysikaalisten uhkien lievittämiseen tähtäävän suunnittelun ja investoinnin puute saattaa altistaa väestön huomattaville inhimillisille ja taloudellisille vahingoille katastrofin tai häiriön tapahtuessa. On kustannustehokkaampaa puuttua riskitekijöihin riskitietoisten julkisten ja yksityisten investointien avulla kuin toimia katastrofin jo tapahduttua. Komitea korostaa paikallis- ja aluehallinnon kanssa kestäväpohjaisesta kaupungistumisesta käytävän alakohtaisen vuoropuhelun tärkeyttä selviytymiskyvyn ja innovointivalmiuksien parantamiseksi uudessa kaupunkikehitysohjelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti;

41. korostaa erityisesti humanitaarisen avun merkitystä katastrofiriskien, luonnonkatastrofien ja muiden humanitaarista apua edellyttävien ilmiöiden lieventämisessä. Apua annettaessa täytyy kunnioittaa kaikilta osin humanitaarisia perusperiaatteita, puolueettomuutta, tasapuolisuutta ja riippumattomuutta sekä Geneven yleissopimukseen ja sen lisäpöytäkirjoihin perustuvia ihmisoikeuksia.

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan datavetoisen talouden rakentaminen”

(2018/C 054/09)

Esittelijä: Kieran McCarthy (IE, EA), Corkin kaupunginvaltuuston jäsen**Viiteasiakirja:** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan datavetoisen talouden rakentaminen,

COM(2017) 9 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Euroopan datavetoisen talouden rakentaminen ja sen haasteet

1. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli digitaalisiin sisämarkkinoihin liittyvien suositusten täytäntöönpanossa, sillä ne tarjoavat digitaalisia palveluja kansalaisille sekä luovat ja hallinnoivat digitaalista infrastruktuuria, kuten datan tuotantoa. Digitaaliset palvelut ovat myös paikallis- ja aluetason taloudellisen kasvun veturi, sillä ne antavat runsaasti mahdollisuuksia innovointiin, pk-yritysten perustamiseen ja yrittäjyyteen, työpaikkojen luomiseen ja yhteiskunnalliseen edistykseen.
2. jakaa Euroopan komission näkemyksen siitä, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden tulisi olla edelläkävijöitä ja johtaa toimia eurooppalaisella, kansallisella ja paikallisella tasolla tiiviissä yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa, jotta saataisiin aikaan suuri muutos julkisen hallinnon toimintatavoissa ja rakenteissa hyödyntämällä tieto- ja viestintätekniikkaa ja datan tuotantoa työn mielekkyyden, laadun ja tuottavuuden parantamiseksi, julkishallinnon tehostamiseksi sekä kansalaisten ja yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi.
3. pyytää Euroopan komissiota tukemaan paikallis- ja alueviranomaisten rahoitustoimintaa sallimalla edelleen Euroopan rakenne- ja investointirahastojen varojen osoittamisen ensisijaisesti digitaaliseen infrastruktuuriin, kuten datan ja osaamisen kehittämiseen kaikilla Euroopan alueilla, ja ottamalla huomioon maaseutu-, vuoristo-, saari- ja harvaan asuttujen alueiden digitaalisten kehittämissankkeiden teknologiset esteet. Nämä hankkeet tulisi nähdä yleisen taloudellisen edun mukaisina palveluina.
4. kiinnittää huomion siihen, että heikommassa asemassa olevilla alueilla ei ole tarvittavia perusrakenteita eikä tarvittavaa asiantuntemusta digitaalitalouden kehittämiseksi, ja kehottaakin tarjoamaan näille alueille sääntelyapua EU:n digitaalisille sisämarkkinoille pääsyn edistämiseksi.
5. toteaa, että datan kerääminen on tärkeä osa digitaalisia sisämarkkinoita. Tämä kasvava maailmanlaajuinen suuntaus tuo mukanaan valtavia mahdollisuuksia paikallis- ja alueviranomaisille ja yrityksille eri aloilla terveydenhuollosta, ympäristöalasta, elintarviketurvallisuudesta, ilmastosta ja luonnonvarojen tehokkaasta käytöstä energiaan, älykkäisiin liikennejärjestelmiin ja älykkäisiin kaupunkeihin ja alueisiin.
6. suhtautuu myönteisesti komission ilmoitukseen, jonka mukaan se puuttuu muista kuin henkilötietojen suojaan EU:ssa liittyvistä syistä aiheutuviin datan vapaata liikkuvuutta koskeviin esteisiin ja perusteettomiin sijaintirajoituksiin datan varastoinnin ja käsittelyn yhteydessä.
7. toteaa, että datan vaihto on yleisesti ottaen vielä vähäistä. Datamarkkinapaikkoja syntyy vähitellen, mutta ne eivät ole vielä julkisen tai yksityisen sektorin tai näiden välisten kumppanuuksien laajassa käytössä. Mahdollisilla käyttäjillä ei ehkä ole tarvittavia työkaluja ja taitoja voidakseen määrittää hallussaan olevan datan arvon, tai ne saattavat pelätä menettävänsä tai vaarantavansa kilpailuetunsa, jos data annetaan myös kilpailijoiden käyttöön. Datan jakamisessa sen omistaja ei menetä mitään, vaan päinvastoin datan jakaminen kasvattaa sen arvoa.

8. panee merkille koneiden ja prosessien tuottaman ja esineiden internetin kaltaisiin uusiin teknologioihin perustuvan datan lähteiden ja tyyppien moninaisuuden. Ne tarjoavat erilaisille markkinatoimijoille, kuten valmistajille, tutkijoille ja infrastruktuurin tarjoajille ja etenkin älykkäille kaupungeille ja alueille, joita kehitetään paikallis- ja alueviranomaisten toimivaltuuksien puitteissa, runsaasti mahdollisuuksia laajentaa esineiden internetin kehitystä vauhdittavia teknologioita, ideoita ja tuotteita.

9. painottaa, että koneellisesti luettavan datan avaaminen helpottaa datan jakamista ja vähentää kertaluontoisten ja usein kalliiden datapyyntöjen tarvetta. Kattavat indikaattorit vaikuttavat julkiseen keskusteluun, parantavat paikallistason päätöksentekoa ja voivat muuttaa myönteisesti tapaa, jolla politiikkaa kehitetään, toteutetaan, hallinnoidaan ja seurataan paikallis- ja aluetasolla.

10. korostaa, että kunnilla ja alueilla on keskeinen rooli julkista tietoa sisältävien tietokantojen luomisessa, tietoturvallisuuden varmistamisessa, tarvittavien digitaalisten taitojen kehittämisessä sekä laajakaistainfrastruktuurin ja -verkkojen rahoituksen varmistamisessa ja edistämässä. Oikeanlainen ympäristö verkkopalveluiden alueidenväliselle ja rajatylittävälle vaihdolle voi tukea merkittäväällä tavalla korkeatasoisten palvelujen ja datavetoisen talouden kehittämistä.

11. korostaa panosta, jonka paikallis- ja aluetaso voivat antaa myös datan keräämisen kaikissa vaiheissa ja palvelujen tarjoamisessa kansalaisille ja yrityksille. Tähän kuuluu digitaalisten ja yrittäjäystaitojen tukeminen uusien teknologioiden kattavaksi hyödyntämiseksi, massadatan analysoiminen, verkkoturvallisuuteen liittyvien kysymysten ymmärtäminen, työllistettävyyden lisääminen ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien luominen. Tämä näkyy käytännössä Euroopan kaupungeissa ja alueilla, joilla on hyviä esimerkkejä yhteistyöstä kansallisten viranomaisten ja tutkimuskeskusten kanssa julkisen sektorin innovoinnin ja yhteentoimivuuden alalla.

12. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission johtamaan ja Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitettavaan ”Kaupunkialueiden innovatiiviset toimenpiteet” -ohjelmaan, jossa kaupungit voivat kartoittaa ja kokeilla datan tuotannon kaltaisia innovatiivisia ratkaisuja kaupunkialueiden kestävä kehityksen edistämiseksi.

13. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla tulee olla kattavat ja tehokkaat mahdollisuudet vaikuttaa lainsäädäntöön, jolla on vaikutusta niiden toimivaltaan datavetoisen talouden alalla. Uudet säädökset voivat aiheuttaa kunnille ja alueille tarpeettomia hallinnollisia rasitteita ja lisäkustannuksia, jotka eivät komitean mielestä vastaa kansalaisille kertyvää hyötyä.

Avoimuuden ja rajoitusten tasapainottaminen

14. korostaa kansalaisten odottavan, että etenkin digitaalisilla sisämarkkinoilla sovelletaan vahvoja ja tehokkaita tietosuojanormeja. Tietosuoja ei pitäisi koskaan pitää haittatekijänä vaan erottamattomana osana digitaalisia sisämarkkinoita. Siksi on ratkaisevan tärkeää, että datavetoiselle taloudelle on olemassa selkeä ja tarkoitukseen soveltuva oikeudellinen tietosuojakehys.

15. korostaa, että on tärkeää erottaa, onko koneellisesti tuotettu data henkilötietoa (eli liittyykö se elävään henkilöön) ja siten yleisen tietosuoja-asetuksen alaista, muuta kuin henkilötietoa vai mahdollisesti niiden yhdistelmä.

16. kehottaa pitämään EU:n sääntelypuitteet tarkoituksenmukaisina digitaalisessa toimintaympäristössä, jotta voidaan tukea innovointia, hyödyntää täysipainoisesti sisämarkkinoiden potentiaalia ja tukea investointeja EU:n talouteen.

17. katsoo, että sekä käyttäjille että dataa tuottavien välineiden valmistajille on tarjottava varmuutta niiden mahdolliseen vastuuseen liittyen.

18. on samaa mieltä siitä, että EU:n on varmistettava, että data voi kulkea yli rajojen ja kaikilla aloilla ja että sitä voidaan hyödyntää ja käyttää uudelleen optimaalisella tavalla. Koordinoitu unionin toimintatapa on erittäin tärkeä datavetoisen talouden kehittämiselle osana digitaalisia sisämarkkinoita.

19. suhtautuu myönteisesti komission näkemykseen, jonka mukaan se aikoo hyödyntää EU:n vapaakauppasopimuksia asettaakseen sääntöjä digitaalista kauppaa ja rajatylittäviä datavirtoja varten ja torjuakseen uusia digitaalisen protektionismin muotoja noudattaen täysipainoisesti EU:n tietosuojasääntöjä ja rajoittamatta niiden soveltamista.

20. toteaa, että Euroopan datavetoisen talouden täyden potentiaalin hyödyntämiseksi jäsenvaltioiden pitäisi noudattaa kaikissa datan varastointiin tai käsittelyyn liittyvissä toimissaan "periaatetta tietojen vapaasta liikkuvuudesta unionissa" osana velvollisuuksiaan, jotka perustuvat perussopimuksen määräyksiin ja sovellettavan johdetun oikeuden säännöksiin palvelujen vapaasta liikkuvuudesta ja sijoittautumisvapaudesta.

Yleisen tietosuojasetuksen mahdollisuuksien edistäminen

21. suhtautuu myönteisesti yleiseen tietosuojasetukseen ja katsoo, että yksityisyyttä koskevat huolenaiheet ovat perusteltuja. Vahvoilla tietosuojasäännöillä luodaan luottamusta, joka mahdollistaa digitaalisen talouden kehittämisen sisämarkkinoilla, puuttumisen tieto- ja viestintätekniikan riskeihin ja mahdolliseen verkkorikollisuuteen sekä tehokkaiden ja johdonmukaisten ehkäisystrategioiden laatimisen.

22. kannattaa ehdotettua sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tarkistamista, jonka tavoitteena on varmistaa tietosuojan korkea taso siten, että se on täysin johdonmukainen yleisen tietosuojasetuksen kanssa.

23. suosittaa, että datan saatavuus sääntelyä tai valvontaa varten, mitä ei aseteta millään tavalla kyseenalaiseksi, voitaisiin varmistaa sijaintirajoitusten sijasta paremmin tiivistämällä kansallisten viranomaisten ja paikallis- ja alueviranomaisten välistä tai viranomaisten ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä.

24. katsoo, että datan varastoinnin ja käsittelyn turvallisuus riippuu siitä, käytetäänkö tieto- ja viestintätekniikan hallinnossa parhaita mahdollisia käytäntöjä yksittäisiä järjestelmiä laaja-alaisemmin.

25. korostaa, että uuden paketin tulisi auttaa tehostamaan tietoverkkopoikkeamien ennaltaehkäisyä, havaitsemista ja niihin reagointia sekä parantaa tietojenvaihtoa ja koordinoitua jäsenvaltioiden ja komission välillä, kun on kyse merkittävistä tietoverkkohäiriöistä. Tämä edellyttää aitoa kumppanuustyöskentelyä, johon osallistuvat jäsenvaltiot, EU:n toimielimet, paikallis- ja alueviranomaiset, yksityinen sektori ja kansalaisyhteiskunta.

26. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli verkkorikollisuuden torjunnassa, verkkorikollisuuteen liittyvän tiedon keräämisessä ja tietosuojan turvaamisessa, sillä turvallisuusloukkaukset ovat uhka yleishyödyllisille palveluille (esim. liikenneverkot, paikallinen vesihuolto, sähköverkko ja energia) ja paikallis- ja alueyhteisöt käyttävät ja omistavat monia digitaalisia tietotuotteita ja -palveluja.

27. korostaa, että verkkohyökkäyksissä pyritään hyödyntämään yhtä viidestä digitaalteknologioiden keskeisestä heikkoudesta, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä kuntien ja alueiden kannalta. Näihin kuuluvat heikko ohjelmistoturvallisuus ja tietojen salaus, epävarmojen vanhojen järjestelmien käyttö ja puutteellinen ylläpito, monet riippuvuudet sekä suuret ja monimutkaiset hyökkäyksille alttiit rajapinnat, ketjureaktiovaikutukset, joissa tiiviisti yhteenliitetyt kokonaisuudet välittävät haitallisia seurauksia nopeasti toisilleen, ja lukuisat inhimillisistä virheistä ja työntekijöiden väärinkäytöksistä johtuvat heikkoudet.

28. tähdentää, että datan tuotantoon liittyvät turvallisuuspuutteet ovat aiheuttaneet tärkeisiin kaupunki-infrastruktuureihin ja hallintajärjestelmiin kohdistuvien verkkohyökkäysten lisääntymisen, millä on vaikutuksia ihmisten turvallisuuteen. Tarvitaan laajoja järjestelmällisiä ja koordinoituja toimia, joihin kuuluu ongelmien hillitseminen ja ehkäiseminen ja joiden toteutus varmistetaan sekä markkinajohtoisilla aloitteilla että hallintoon kuuluvalla sääntelyllä ja täytäntöönpanolla.

29. korostaa, että esineiden internetin turvallisuustaso vaihtelee suuresti, koska eräissä järjestelmissä käyttäjätunnusten ja salasanojen salaus on puutteellinen, ja jotkut järjestelmät ovat alttiita haittaohjelmille ja kiinteän ohjelmiston muutoksille. Esineiden internetin monimutkaiset riippuvuudet tekevät siitä alttiin verkkohyökkäyksille ja aiheuttavat monia heikkouksia.

30. toteaa, että paikallis- ja aluehallinnolle ja julkisten palvelujen / infrastruktuurin tarjoajille olisi kehitettävä ja toteutettava korkeatasoista turvallisuuskoulutusta kaikissa organisaatioissa. Tämä koskee erityisesti älykkäisiin kaupunkeihin liittyvien teknologioiden sähköiseen hankintaan, toteuttamiseen ja päivittämiseen hallinnoimiseen osallistuvia tahoja.

31. kannattaa riskienvähentämisstrategioiden laajentamista ja syventämistä siten, että kaikissa tulevaisuuden älykkäiden kaupunkien ja alueiden hankinnoissa otetaan oletuksena huomioon sisäänrakennetun turvallisuuden periaate. Tällaisiin strategioihin olisi sisällyttävä olemassa olevan kaupunki-infrastruktuurin ja tietojärjestelmien kattava arviointi ja korjaava turvallisuuspuutteiden paikkaus tai korvaus, turvallisuus- ja tietotekniikan kriisiryhmien perustaminen kaupunkien hallintoihin (näillä ryhmillä olisi oltava erikoisosaamista ja niiden vastuun tulisi mennä yleistä IT-hallintoa pidemmälle) ja turvallisuuskoulutuksen vauhdittaminen sekä jatkuvan ammatillisen kehittymisen tukeminen sekä julkisella että kaupallisella sektorilla.

Datavirtojen tuotannon kehittäminen

32. korostaa, että henkilökohtaisen tiedon tuotanto herättää kysymyksiä kaikilla paikallis- ja aluehallinnon politiikanaloilla. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat datan kehittämisestä ja tietojenkäsittelystä vastaavia tahoja, ja tällainen tieto on monialaista ja liittyy niin turvallisuuspolitiikkaan ja oikeusasioihin kuin talouteen, viestintä-, koulutus- ja terveydenhoitoalaan, hallintoon, liikenteeseen, ympäristöön tai kuluttajansuojaan.

33. korostaa, että datalähteet on voitava jäljittää ja tunnistaa selvästi, jotta dataa voidaan todella valvoa markkinoilla. Luotettavien ja mahdollisesti standardoitujen käytäntöjen määrittäminen datalähteiden jatkuvaa tunnistamista varten voi olla tarpeen, jotta voidaan luoda luottamusta järjestelmään.

34. kannattaa ajatusta siitä, että paikallis- ja alueviranomaisille pitäisi antaa pääsy dataan, jos tämä tapahtuu ”yleisen edun nimissä” ja parantaa huomattavasti julkisen sektorin toimivuutta, esimerkiksi liikennesuunnittelujärjestelmien optimointia yksityisautoilua koskevan reaaliaikaisen datan perusteella.

35. on samaa mieltä painotuksesta, jonka mukaan kaikissa poliittisissa toimenpiteissä on huomioitava taloudelliset realiteetit ja henkilötietojen suojaa koskeva säädöskehys, ja samalla on kunnioitettava yksilöiden perusvapauksia.

36. korostaa, että toistaiseksi ei ole olemassa kattavaa paikallis-, valtio- tai EU-tason poliittista kehystä, jota sovellettaisiin sellaiseen koneellisesti tuotettuun raakadataan, jota ei voida pitää henkilötietona, tai jossa määritettäisiin ehdot tällaisen datan kaupallista käyttöä tai myyntiä varten.

37. varoittaa, etteivät pyrkimykset vahvistaa henkilötietojen suojaa saa johtaa siihen, että kansalaisten mahdollisuutta käyttää itsemääräämisoikeuttaan henkilötietoasioissa rajoitetaan kohtuuttomasti siten, että heiltä evätään mahdollisuus antaa erityisesti paikallis- ja alueviranomaisille suostumus itseään koskevien tietojen käyttöön.

38. panee merkille riippumattomien tietosuojaviranomaisten keskeisen vastuun henkilötietojen suojan kannalta ja tarpeen ottaa käyttöön lisäkannustimia, joilla voidaan palkita käsittelijöitä tietosuojatoimista, esimerkiksi helpottamalla vaativia itsesääntelystandardeja tai käytäntösääntöjä noudattavien käsittelijöiden todistustaakkaa.

39. kehottaa puuttumaan koneellisesti tuotettuun raakadataan liittyvään oikeudelliseen epävarmuuteen ja teollis- ja tekijänoikeuksien puuttumiseen. Sääntelykehelyksessä olevia puutteita tai edellä kuvattuja oikeudellisia epävarmuustekijöitä voidaan hyödyntää pakottamalla käyttäjät suostumaan epäoikeudenmukaisiin sopimusehtoihin tai turvautumalla teknisiin keinoihin, kuten sovelluskohtaisiin tiedostomuotoihin tai tietojen salaukseen.

Yhteentoimivuuden parantaminen

40. katsoo, että datavetoisessa taloudessa esiin nousevia kysymyksiä ovat muiden kuin henkilötietojen siirrettävyys, datan vaihdon mahdollistavien palvelujen yhteentoimivuus sekä asianmukaisten teknisten standardien laatiminen datan mielekästä siirrettävyyttä varten.

41. panee merkille pyrkimyksen tukea asianmukaisia standardeja, joilla parannetaan pilvipalvelujen yhteentoimivuutta, siirrettävyyttä ja turvallisuutta siten, että avoimen lähdekoodin yhteisöjen tekemä työ huomioidaan paremmin unionin laajuisia standardeja laadittaessa.

42. suhtautuu myönteisesti standardeihin perustuviin siirrettävyyssääntöihin liittyvään kestäväan lähestymistapaan. Toteaa, että olisi käynnistettävä alakohtaisia kokeiluja, ja kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia osallistumaan sidosryhmien väliseen yhteistyöhön, jossa on mukana standardien asettajia, toimialan edustajia ja tekniikan alan toimijoita.

43. korostaa, että yhteentoimivuuden käsittäminen laajemmin ei vain julkishallinnolle vaan kaikille aloille merkityksellisenä asiana on olennainen edellytys esineiden internetin käyttöönotolle ja datan saumattomalle virtaamiselle alueilta toisille. Selkeänä vaatimuksena on yhteisten formaattien, standardien ja eritelmien saatavuus. Alueet edistävät vaatimuksen täyttymistä sitoutumalla soveltamaan omassa hallinnossaan julkisen sektorin hallussa olevia tietoja koskevien direktiivien säännöksiä ja eritoten eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita (European Interoperability Framework), joista sovittiin hiljattain.

44. painottaa, että datan hyödyntämisen ja samanaikaisen käytön lisääntyminen, suuntaus kohti suuria nopeuksia tietoja verkosta ja verkkoon ladattaessa sekä tarve paikasta riippumattomille ja välittömille siirtoyhteyksille, jotka ovat samalla sekä nopeasti reagoivia että luotettavia, vaativat erittäin korkean kapasiteetin verkkoja ja laajakaistainfrastruktuuria, joka on koko Euroopassa yhä lähempänä loppukäyttäjiä.

45. katsoo, että komission olisi toteutettava toimenpiteitä, joilla jo olemassa olevista tai kehitteillä olevista, kansallisen, alueellisen tai mahdollisesti paikallisen tason pilvipalveluista tehtäisiin yhteenliitettäviä ja yhteentoimivia standardointimahdollisuuksia hyödyntäen. Komitea korostaa kuitenkin myös tarvetta toteuttaa paikallistasolla toimia, joilla edistetään pilvisovelluksia koskevien teknisten määräysten toteutumista käytännössä.

46. toteaa, että muiden kuin henkilötietojen siirrettävyyden mielekkyys edellyttää, että tässä yhteydessä otetaan laajemmin huomioon myös datan hallintaa koskevat näkökohdat, kuten avoimuus käyttäjien kannalta, hallittu pääsy dataan sekä yhteentoimivuus, jotta eri alustat voidaan liittää yhteen innovoinnin vauhdittamiseksi.

Päätelmät

47. kehottaa luomaan vahvan koordinoitun lähestymistavan, jotta voidaan arvioida datan tuotantoon liittyviä riskejä ja etenkin sellaisia riskejä, jotka haittaisivat Euroopan datavetoisen talouden kehitystä sekä rajatylittävien datapalvelujen ja -teknologioiden toimintaa sisämarkkinoilla.

48. katsoo, että tulevaisuudessa pitäisi myös huomioida tuotekehitykseen investoivien markkinatoimijoiden ja paikallis- ja alueviranomaisten legitimit edut, varmistaa näille investoinneille kohtuullinen tuotto ja edistää tätä kautta innovointia. Tulevilla ratkaisuilla pitäisi kuitenkin samalla varmistaa, että hyöty jakautuu tasapuolisesti kaikille arvoketjuihin kuuluville datan haltijoille, datan käsittelijöille ja sovellustoimittajille.

49. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on hyvät mahdollisuudet tukea innovointia ja datavetoisen talouden kilpailukykyä räätälöidyillä kysyntä- ja tarjontapuolen ratkaisuilla, joita ovat laajakaistan käyttöönotto, digitaalitalous, digitaalinen osallisuus ja sähköinen hallinto. Lisäksi ne tarjoavat koulutusmahdollisuuksia, toteuttavat EU:n rahoitusaloitteita ja helpottavat hyödyllistä yhteistyötä ja vaihtoa muiden viranomaisten kanssa myös yli valtioiden rajojen.

50. kehottaa luomaan EU:n datantuotannon järjestelmäalustan, joka on samankaltainen kuin suunnitteilla olevat sähköisen hallinnon ja laajakaistayhteyksien alustat.

51. katsoo, että EU:n kuntiin ja alueisiin olisi kiinnitettävä enemmän huomiota digitaalistrategian kestäväpohjaisessa käyttöönotossa ja EU:n datavetoisen talouden rakentamisessa. Paikallis- ja alueviranomaiset kuuluvat strategian suositusten tärkeimpään kohdeyleisöön, ja niitä tulee pitää keskeisinä liikkeellepanevinä tahoina ja kumppaneina strategian täytäntöönpanossa.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja pohdinta-asiakirja Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta”

(2018/C 054/10)

Esittelijä: Mauro D’Attis (IT, EPP), Roccafioritan (Messina) kunnanhallituksen jäsen

Viiteasiakirjat: Ehdotus – Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista

COM(2017) 251 final

Pohdinta-asiakirja EU:n sosiaalisesta ulottuvuudesta

COM(2017) 206 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 5 kappale – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Nizzassa kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa 7 päivänä joulukuuta 2000 julkaistulla Euroopan unionin perusoikeuskirjalla suojellaan ja edistetään useita Euroopan sosiaaliselle mallille olennaisia perusperiaatteita. Kyseisen perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimieli-miä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta.	Nizzassa kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa 7 päivänä joulukuuta 2000 julkaistulla Euroopan unionin perusoikeuskirjalla suojellaan ja edistetään useita Euroopan sosiaaliselle mallille olennaisia perusperiaatteita. Perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimieli-miä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta.

Perustelu

Selvennetään, että koko tekstijakso koskee perusoikeuskirjaa.

Muutosehdotus 2

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 7 kappale – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Euroopan parlamentti peräänkuulutti vakaata Euroopan sosiaalisten oikeuden pilaria, jolla vahvistetaan sosiaalisia oikeuksia ja vaikutetaan myönteisellä tavalla ihmisten elämään lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä sekä tuetaan Euroopan rakentamista 2000-luvulla. Eurooppa-neuvosto painotti, että taloudelliseen ja sosiaaliseen turvattuuteen on puututtava ensi tilassa. Se kehotti rakentamaan lupaavan tulevaisuuden kaikille, turvaamaan elämäntapamme ja luomaan paremmat mahdollisuudet nuorille. EU:n 27 jäsenvaltion, Eurooppa-neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission päämiehet ovat Rooman ohjelmassa sitoutuneet kehittämään sosiaalisen Euroopan. Kyseinen sitoumus perustuu kestävän kasvun periaatteisiin, ja sillä pyritään edistämään taloudellista ja sosiaalista kehitystä, yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä sisämarkkinoiden eheyttä rikkomatta. Työmarkkinaosapuolet ovat sitoutuneet jatkamaan ponnistelujaan sen varmistamiseksi, että Eurooppa pysyy myönteisenä toimintaympäristönä sen työntekijöille ja yrityksille.	Euroopan parlamentti peräänkuulutti vakaata Euroopan sosiaalisten oikeuden pilaria, jolla vahvistetaan sosiaalisia oikeuksia ja vaikutetaan myönteisellä tavalla ihmisten elämään lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä sekä tuetaan Euroopan rakentamista 2000-luvulla. Eurooppa-neuvosto painotti, että taloudelliseen ja sosiaaliseen turvattuuteen on puututtava ensi tilassa. Se kehotti rakentamaan lupaavan tulevaisuuden kaikille, turvaamaan elämäntapamme ja luomaan paremmat mahdollisuudet nuorille. EU:n 27 jäsenvaltion, Eurooppa-neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission päämiehet ovat Rooman ohjelmassa sitoutuneet kehittämään sosiaalisen Euroopan. Kyseinen sitoumus perustuu kestävän kasvun periaatteisiin, ja sillä pyritään edistämään taloudellista ja sosiaalista kehitystä, yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä sisämarkkinoiden eheyttä rikkomatta ja kansallisten järjestelmien monimuotoisuus ja työmarkkinaosapuolten avainasema huomioon ottaen. Työmarkkinaosapuolet ovat sitoutuneet jatkamaan ponnistelujaan sen varmistamiseksi, että Eurooppa pysyy myönteisenä toimintaympäristönä sen työntekijöille ja työnantajille.

Perustelu

Lisäys on Rooman julistukseen sisältyvien periaatteiden (kohta 3) täsmennys. Kyseisiin periaatteisiin kuuluu myös kansallisten järjestelmien monimuotoisuuden kunnioittaminen.

Muutosehdotus 3

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 7 kappale – Lisätään uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Komissio, neuvosto ja Euroopan parlamentti kunnioittavat Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin käsittelyn yhteydessä toimielinten välistä sopimusta paremmasta sääntelystä.

Perustelu

On tärkeää, että komissio noudattaa neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa tekemänsä sopimusta siitä, että sääntelyä ei tapahdu EU-tasolla, ellei se ole tarpeen.

Muutosehdotus 4

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 11 kappale – Lisätään uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisella ja Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman asteittaisella toteuttamisella on edistettävä kestävän ja osallistavan Euroopan toteuttamista, vahvistettava sosiaalisen ja alueellisen eriarvoisuuden torjuntaa ja edistettävä sosiaalisen markkinatalouden toteuttamista.</i>

Perustelu

AK korostaa sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamiseen liittyviä pitkän aikavälin tavoitteita, joilla on lujitettava yhteenkuuluvuutta Euroopassa, jossa kansalaisten sosiaaliseen ulottuvuuteen liittyvät vaatimukset otetaan paremmin huomioon.

Muutosehdotus 5

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 11 kappale – Lisätään uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari on sellaisen vahvan Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman ydin, jossa kilpailukyky ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus täydentävät toisiaan. Tässä yhteydessä on jäsenvaltioiden perinteitä ja käytänteitä noudattaen keskeistä varmistaa palkat, joiden avulla voidaan välttää työssäkäyvien köyhyys ja taata kohtuullinen elintaso ja jotka vastaavat tuottavuutta.</i>

Perustelu

AK, joka ottaa huomioon jäsenvaltioiden yksinomaisen toimivallan kyseisellä alalla, on jo painottanut sellaisen vahvan Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman merkitystä, jossa keskeisenä osatekijänä on kohtuullinen palkka ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

Muutosehdotus 6

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 12 kappale – Lisätään uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Koska nuorisotyöttömyys sekä köyhyydessä elävien tai köyhyysriskin uhkaamien henkilöiden määrä on kasvanut viime vuosina, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa on otettava huomioon tarve vähentää kestävästi köyhyyttä, edistää sosiaalista osallisuutta ja torjua nuorisotyöttömyyttä.</i>

Perustelu

AK on jo painottanut toimenpiteiden toteuttamisen merkitystä. Asia tulee toistaa ja ottaa huomioon myös pitkän aikavälin ohjelmassa, kuten kyseessä olevassa pilarissa ⁽²⁾.

Muutosehdotus 7

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 17 kappale – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin onnistuminen edellyttää unionin, sen jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten yhteistä sitoutumista ja vastuuta. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa vahvistetut periaatteet ja oikeudet olisi pantava täytäntöön sekä unionissa että jäsenvaltioissa niiden toimivallan mukaisesti ja toissijaisuusperiaatetta noudattaen.	Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin onnistuminen edellyttää unionin, sen jäsenvaltioiden, paikallis- ja alueviranomaisten ja työmarkkinaosapuolten yhteistä sitoutumista ja vastuuta. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa vahvistetut periaatteet ja oikeudet olisi pantava täytäntöön sekä unionissa että jäsenvaltioissa niiden toimivallan mukaisesti ja toissijaisuusperiaatetta noudattaen ja ottaen huomioon kansallisten järjestelmien eroavuudet ja työmarkkinaosapuolten keskeinen rooli.
	Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa varten on tarvittavat taloudelliset resurssit.

Perustelu

Koska kyse on suoraan paikallis- ja alueviranomaisten toimivaltaan kuuluvista asioista, paikallis- ja alueviranomaisten sitoutumista ja vastuuta ei voida jättää huomiotta, mutta samalla on otettava huomioon kansallisten järjestelmien erot. Lisäksi on varmistettava täytäntöönpanon edellyttämät asianmukaiset taloudelliset resurssit.

⁽²⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

Muutosehdotus 8

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 17 kappale – Lisätään uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Paikallis- ja alueviranomaisia tuetaan niiden pyrkimyksissä toteuttaa asiaankuuluvaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa, mukaan luettuna tuki sellaisten politiikkojen kehittämiseen, joilla pyritään työ- ja yksityiselämän yhteensovittamiseen sekä työmarkkinoille pääsyn edistämiseen komission hiljattain antaman ehdotuksen mukaisesti.</i>

PerusteluIlmeinen viittaus AK:n aiemmassa lausunnossaan ⁽³⁾ ilmaisemaan kantaan.**Muutosehdotus 9**

Ehdotus julistukseksi

Johdanto-osan 20 kappale – Lisätään uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus kuuluu EU:n tärkeimpiin ja laajimpiin politiikan aloihin, ja se antaa solidaarisuuden kautta oleellisen panoksen koko EU:n vahvistamiseen ja tukee merkittäväällä tavalla sosiaalisen pilarin toteuttamista.</i>

PerusteluIlmeinen viittaus AK:n aiemmassa lausunnossaan ⁽⁴⁾ ilmaisemaan kantaan.**Muutosehdotus 10**

Ehdotus julistukseksi

I luku, 1 kohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jokaisella on oikeus laadukkaaseen ja inklusiiviseen opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä.	<i>a)</i> Jokaisella on oikeus laadukkaaseen ja inklusiiviseen opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä.

⁽³⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Koheesiopolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen” (CDR 1814/2016).⁽⁴⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Koheesiopolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen” (CDR 1814/2016).

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>b) Sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevat lapset ja nuoret ovat oikeutettuja erityistoimenpiteisiin, joilla pyritään tukemaan heidän koulumenestystään ja joilla voidaan osaltaan edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia koulussa ja yhteiskunnassa.</i> <i>c) Jokaisella on oikeus laadukkaaseen työharjoitteluun ja/tai oppisopimuskoulutukseen, johon kuuluvat myös kohtuullinen palkka ja asianmukainen vakuutusturva.</i>

Perustelu

Muutosehdotuksella lisätään viittaus erityistoimenpiteisiin, joilla pyritään parantamaan niiden lasten ja nuorten koulumenestystä, jotka ovat vaarassa jäädä sopeutumatta yhteiskuntaan. Lisäksi sillä puututaan keskeiseen kysymykseen, joka koskee harjoittelijoiden ja oppisopimusoppilaiden kohtuullisia työehtoja.

Muutosehdotus 11

Ehdotus julistukseksi

I luku, 4 kohdan c alakohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Työttömillä on oikeus henkilökohtaiseen, jatkuvaan ja soveliaaseen tukeen. Pitkäaikaistyöttömillä on oikeus perusteelliseen yksilölliseen arviointiin viimeistään 18 kuukauden kuluttua työttömäksi joutumisesta.	Työttömillä on oikeus henkilökohtaiseen, jatkuvaan ja soveliaaseen tukeen, erityisesti koulutukseen, joka on mukautettu heidän osaamiseensa, omakohtaiseen ja ammatilliseen kokemukseensa, taitoihinsa ja motivaatioonsa. Pitkäaikaistyöttömillä on oikeus perusteelliseen yksilölliseen arviointiin viimeistään 18 kuukauden kuluttua työttömäksi joutumisesta.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 12

Ehdotus julistukseksi

II luku, 5 kohdan d alakohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Epävarmoihin työoloihin johtavat työsuhteet on estettävä esimerkiksi kieltämällä epätyypillisten sopimusten väärinkäyttö. Koeajan keston olisi oltava kohtuullinen.	On edistettävä kaikkia sellaisia työsuhteita, jotka tarjoavat säännellyt työolot ja kohtuullisen pituiset koeajat, ja vältettävä näin epävarmojen työsuhteiden yleistymistä.

Perustelu

"Epävarmoja työoloja" ei ole määritelty. Vaikutukset kuntiin ja alueisiin niiden toimiessa työnantajan roolissa saattaisivat olla arvaamattomat asianmukaisten palvelujen tarjoamisen kannalta, mikäli osa- ja määräaikaiset työsuhteet ja sijaisten käyttö kiellettäisiin.

Muutosehdotus 13

Ehdotus julistukseksi

II luku, 6 kohta – Lisätään 6 kohdan a alakohdan jälkeen uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Toimenpiteitä tuottavuutta vastaavien reaalipalkkojen takaamiseksi on tuettava kunkin jäsenvaltion käytänteitä kunnioittaen.</i>

Perustelu

AK on jo painottanut sellaisen vahvan Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman merkitystä, jossa keskeisenä osatekijänä on kohtuullinen palkka⁽⁵⁾. EU:lla on kyseisellä alalla toimivalta vain koordinointiin, mutta EU voi tukea tavoitteiden toteuttamista.

Muutosehdotus 14

Ehdotus julistukseksi

II luku, 6 kohdan b alakohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Työntekijöiden on saatava</i> riittävä vähimmäispalkka, <i>joka tyydyttää työntekijän ja hänen perheensä tarpeet kansallisissa taloudellisissa ja sosiaalisissa olosuhteissa</i> , ja samalla on turvattava työhön pääsy ja säilytettävä kannustimet työpaikan etsimiseen. Työssäkäyvien köyhyys on estettävä.	<i>Työntekijöille on turvattava</i> riittävä vähimmäispalkka <i>ottaen huomioon kansallisten järjestelmien monimuotoisuus ja työmarkkinaosapuolten avainasema</i> , ja samalla on turvattava työhön pääsy ja säilytettävä kannustimet työpaikan etsimiseen. Työssäkäyvien köyhyys on estettävä.

Perustelu

Perheiden tarpeet voivat olla hyvin erilaisia. Palkkoja ei pidä vahvistaa tarpeiden eikä myöskään muiden perheenjäsenten tulojen mukaan. Ratkaisevana perusteena tulee olla, että työntekijä saa palkkaa, joka vastaa vallitsevia – sekä sosiaalisia että taloudellisia – markkinaolosuhteita.

⁽⁵⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

Muutosehdotus 15

Ehdotus julistukseksi

II luku, 6 kohdan c alakohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kaikki palkat on vahvistettava avoimella ja ennustettavalla tavalla kansallisia käytäntöjä noudattaen ja työmarkkina-osapuolten itsenäisyyttä kunnioittaen.	Kaikki palkat on vahvistettava avoimella ja ennustettavalla tavalla kansallisia käytäntöjä noudattaen ja työmarkkina-osapuolten itsenäisyyttä kunnioittaen. Sukupuolten välisen palkkakuilun syntyminen on estettävä.

Perustelu

Sukupuoleen perustuvaan palkkasyrjintään tulee puuttua.

Muutosehdotus 16

Ehdotus julistukseksi

II luku, 9 kohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen Vanhemmilla ja henkilöillä, joilla on hoitovelvollisuuksia, on oikeus kohtuulliseen lomaan, joustaviin työjärjestelyihin ja hoitopalveluihin. Naisilla ja miehillä on tasavertainen oikeus erityisvapaisiin hoitovelvollisuuksiensa suorittamiseksi. Heitä on kannustettava käyttämään tällaisia vapaita tasapainoisella tavalla.	Työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen Vanhemmilla ja henkilöillä, joilla on hoitovelvollisuuksia, on oikeus kohtuulliseen lomaan, joustaviin työjärjestelyihin ja hoitopalveluihin. Naisilla ja miehillä on tasavertainen oikeus erityisvapaisiin hoitovelvollisuuksiensa suorittamiseksi. Heitä on kannustettava käyttämään tällaisia vapaita tasapainoisella tavalla. On tuettava toimenpiteitä vanhemmuuteen kannustamiseksi ja syntyvyyden lisäämiseksi ⁽⁶⁾.

Perustelu

On tärkeää ottaa huomioon perheen perustamisen esteet ja tarve tukea syntyvyyden lisäämistä Euroopassa väestönkehityksen haasteisiin vastaamiseksi, kuten AK:n aiemmin antamassa lausunnossa todetaan.

⁽⁶⁾ AK:n lausunto aiheesta "EU:n vastaus väestönkehityksen haasteeseen" (CDR 40/2016).

Muutosehdotus 17

Ehdotus julistukseksi

II luku, 10 kohta – Lisätään 10 kohdan c alakohdan jälkeen uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	d) Työntekijöillä on oikeus olla osallistumatta työhön liittyvään sähköiseen viestintään työajan ulkopuolella.

Perustelu

Teknologian kehitys hämärtää työ- ja vapaa-ajan rajaa. Tästä syystä oikeus olla tavoittamattomissa on tärkeä työntekijöille kuuluva oikeus.

Muutosehdotus 18

Ehdotus julistukseksi

III luku, 15 kohdan a alakohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) Eläkkeellä jääneillä työntekijöillä ja itsenäisillä ammatinharjoittajilla on oikeus eläkkeeseen, joka on oikeassa suhteessa heidän sosiaalivakuutusmaksujensa kanssa ja joka varmistaa kohtuullisen toimeentulon. Naisilla ja miehillä on oltava yhtäläiset mahdollisuudet eläke-oikeuksien hankkimiseen.	a) Eläkkeellä jääneillä työntekijöillä ja itsenäisillä ammatinharjoittajilla on oikeus eläkkeeseen, joka on oikeassa suhteessa heidän sosiaalivakuutusmaksujensa kanssa ja joka varmistaa kohtuullisen toimeentulon. Naisilla ja miehillä on oltava yhtäläiset mahdollisuudet eläke-oikeuksien hankkimiseen, ja sukupuolten väliseen eläkekuiluun on puututtava toimenpitein, joilla tartutaan päivittäiseen eriarvoisuuteen, joka estää naisia antamasta eläkejärjestelmiin samaa panosta kuin miehet.

Perustelu

Kompromissiratkaisu.

Muutosehdotus 19

Ehdotus julistukseksi

III luku, 19 kohta – Lisätään uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Pakolaisten ja laillisesti saapuneiden maahanmuuttajien kotouttaminen Pakolaisten, ilman huoltajaa olevien alaikäisten ja maassa laillisesti oleskelevien maahanmuuttajien tehokasta kotouttamista on tuettava, sillä se on välttämätön tehtävä nykyaikaisen ja toimivan sosiaalisen Euroopan kannalta. Tämä tulee toteuttaa muun muassa perustason ja ammatillisen koulutuksen avulla, jotta voidaan kartoittaa kyseisten henkilöiden potentiaali ja helpottaa heidän kotouttamistaan.

Perustelu

Pilarissa ei viitata lainkaan pakolaisiin, ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin tai maassa laillisesti oleskeleviin maahanmuuttajiin, joiden tehokkaaseen kotouttamiseen on sitouduttava.

Muutosehdotus 20

Ehdotus julistukseksi

III luku, 20 kohta – Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Peruspalvelujen saatavuus Jokaisella on oikeus laadukkaisiin peruspalveluihin, joita ovat esimerkiksi vesihuolto-, puhtaanapito-, energia-, liikenne- ja rahoituspalvelut sekä digitaalinen tietoliikenne. Tällaisten palvelujen saatavuuteen on tarjottava tukea niitä tarvitseville.	<i>Yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen ja peruspalvelujen saatavuus</i> <i>a) Jokaisella on oikeus laadukkaisiin ja kohtuuhintaisiin yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin, kuten sosiaalipalveluihin, sanotun rajoittamatta jäsenvaltioiden toimivaltaa hankkia, tilata ja järjestää tällaisia palveluja. Tällaisten palvelujen saatavuuteen on tarjottava tukea niitä tarvitseville.</i> <i>b) Jokaisella on oikeus laadukkaisiin ja kohtuuhintaisiin peruspalveluihin, joita ovat esimerkiksi vesihuolto-, puhtaanapito-, energia-, liikenne- ja rahoituspalvelut sekä digitaalinen tietoliikenne. Tällaisten palvelujen saatavuuteen on tarjottava tukea niitä tarvitseville.</i>

Perustelu

Yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tarjoaminen on keskeinen sosiaalisen yhteenkuuluvuuden väline.

Muutosehdotus 21

Ehdotus julistukseksi

III luku, 20 kohta – Lisätään uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Taiteen ja kulttuurin saatavuus</i> <i>Jokaisella on oikeus saada nauttia taiteesta ja kulttuurista.</i>

Perustelu

Pilarissa ei viitata lainkaan taiteen ja kulttuurin saatavuuteen. Taide ja kulttuuri ovat sosiaalisen yhteenkuuluvuuden keskeisiä osatekijöitä, ja niillä on olennainen merkitys syrjäytymisen ja köyhyyden torjunnassa. Mahdollisuus nauttia vapaasti taiteesta ja kulttuurista auttaa myös torjumaan radikalisoitumista.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. pitää tervetulleena sosiaalisen pilarin perustamista poliittisen unionin sekä talous- ja rahaliiton välttämättömänä täydennyksenä, jolla edistetään horisontaalisen sosiaalilausekkeen asianmukaista täytäntöönpanoa ⁽⁷⁾. Pilarin perustamisen avulla voidaan luoda kestävä ja osallistava Eurooppa, joka lisää kansalaistensa vaikutusmahdollisuuksia ja edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia.
2. pitää valitettavana, että vaikka komissio toteaa selvästi, että pilarin onnistuminen edellyttää unionin, sen jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten yhteistä vastuuta ⁽⁸⁾, se jättää kokonaan huomiotta paikallis- ja alueviranomaisten vastuun ja toimivaltuudet tässä asiassa.
3. painottaa jälleen sellaisen vahvan Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman merkitystä, jossa kilpailukyky ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus täydentävät toisiaan ⁽⁹⁾, jotta voidaan välttää kaikkia sosiaalisen polkumyynnin muotoja ja taata työllisyyden lisääntyminen. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen johdanto-osassa tehdystä sitoumuksesta "edistää kansojen[sa] taloudellista ja sosiaalista edistystä" ja turvata, että "taloudellinen yhdistyminen edistyy rinnakkain muiden alojen edistyksen kanssa".
4. painottaa lisäarvoa, jota paikallis- ja alueviranomaiset antavat sosiaali- ja talouspolitiikkojen laatimiseen ja toteuttamiseen ylöspäin tapahtuvan lähentymisen lisäämiseksi, ja toistaa kehotuksensa, jonka mukaan EU:n pilarilla tulee tukea paikallis- ja alueviranomaisten pyrkimyksiä toteuttaa tarkoituksenmukaista työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa ⁽¹⁰⁾.
5. on tyytyväinen komission pyrkimykseen ottaa unionin politiikkojen muotoilussa vahvemmin huomioon sosiaalipoliittiset tavoitteet ja laatia sosiaalipoliittiset (vähimmäis)standardit, joita EU ja jäsenvaltiot noudattavat kulloisenkin toimivaltansa puitteissa.
6. kehottaa jälleen koordinoimaan talous- ja sosiaalipolitiikkoja asianmukaisesti EU:n ja jäsenvaltioiden hallintotasojen välillä ⁽¹¹⁾ sekä takaamaan alueellisen ulottuvuuden paremman edustuksen ⁽¹²⁾.
7. katsoo, että sosiaalisen ulottuvuuden edistäminen auttaa lujittamaan EU-hanketta ja sitouttamaan kansalaiset uudistettuun hankkeeseen, johon he voivat samaistua entistä vahvemmin.
8. toteaa, että EU:n talous- ja sosiaalipolitiikoilla olisi lisättävä kasvun mahdollisuuksia pitkällä aikavälillä tukemalla eurooppalaisten yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä työntekijöiden osaamista.
9. huomauttaa, että sosiaalisella pilarilla on edistettävä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen sekä työttömyyden ja erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentämistä torjumalla kaikkia sosiaalisen eriarvoisuuden muotoja, myös sukupuolten välistä epätasa-arvoa ⁽¹³⁾. Tähän liittyen tulee luoda eurooppalainen työttömyysvakuutusjärjestelmä ⁽¹⁴⁾ yhtenä ensimmäisistä yhteisistä välineistä työllisyyskriisiin vastaamiseksi.
10. palauttaa mieliin, että työllisyyskriisi on johtanut laajaan pitkäaikaistyöttömyyteen ja että siihen on pureuduttava asianmukaisella aktiivisella politiikalla, johon liittyy kyseisten työntekijöiden taitojen päivitykseen tähtäävää koulutusta ja tarvittaessa rahallista tukemista.

⁽⁷⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 9 artikla.

⁽⁸⁾ COM(2017) 251 final, johdanto-osan 17 kappale.

⁽⁹⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

⁽¹⁰⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

⁽¹¹⁾ AK:n lausunto aiheesta "Talous- ja rahaliitolle vahvempi sosiaalinen ulottuvuus" (CDR 6863/2013).

⁽¹²⁾ Päätöslauselma Euroopan komission työohjelmasta 2016 (CDR-2015-5929).

⁽¹³⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

⁽¹⁴⁾ Italian hallituksen ehdotus eurooppalaisesta työttömyyskorvauksesta.

11. korostaa, että taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseen tähtäävä politiikka on yksi tärkeimmistä ja laajimmista EU-politiikoista ⁽¹⁵⁾ ja että sillä tulee olla merkittävä rooli sosiaalisen pilarin toteuttamisessa.

12. tähdentää, että sosiaaliset investoinnit ovat investointeja tulevaisuuteen eikä niitä saa nähdä pelkästään kustannuksena, joka rasittaa julkistaloutta.

13. korostaa tarvetta koordinoida strategioita ja tavoitteita, joita tulee olla sosiaalisten oikeuksien pilarin ja Euroopan sosiaalirahaston välillä.

Erityistä

14. on yhtä mieltä komission tavoitteesta, joka koskee työllisyyden lisäämistä ja oikeanlaisten edellytysten tarjoamista yrityksille laadukkaiden työpaikkojen luomiseksi EU:ssa.

15. toistaa kehotuksensa lujittaa EU:n ja talous- ja rahaliiton sosiaalista ulottuvuutta. Komitea odottaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan säädösehdotuksen mahdollistavan työntekijöiden oikeuksiin ja työvoiman liikkuvuuteen muuttuvilla työmarkkinoilla liittyvien kysymysten käsittelyn toissijaisuusperiaatetta loukkaamatta ⁽¹⁶⁾.

16. painottaa jälleen sellaisen vahvan Euroopan sosiaalisen toimintaohjelman merkitystä, jossa kilpailukyky ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus täydentävät toisiaan ⁽¹⁷⁾, jotta voidaan välttää kaikkia sosiaalisen polkumyynnin muotoja ja taata työllisyyden lisääntyminen.

17. toistaa, että kaikissa julkisen ja yksityisen sektorin toimissa on otettava huomioon alueelliset ja paikalliset erityispiirteet, väestönkehityksen haasteet sekä jatkuva korkea nuorisotyöttömyys. Komitea korostaa nuorisotyöttömyyteen liittyen, että on tärkeää ulottaa "nuorisotakuun" edut koskemaan nuoria 30 ikävuoteen asti ja tehdä järjestelmästä pysyvä osa eurooppalaista työllisyyspolitiikkaa EU:n ja jäsenvaltioiden myöntämän jatkuvan ja riittävän rahoituksen avulla ⁽¹⁸⁾.

18. huomauttaa, että nopeat ja perusteelliset muutokset, joita ovat muun muassa väestön ikääntyminen, perhe-elämän uudet mallit, digitalisointi, uudet työmuodot sekä globalisaation ja kaupungistumisen vaikutukset, edellyttävät pyrkimyksiä koulutuksen lisäämiseen ja jatkuvuuteen, taitojen mukauttamiseen ja osaamisen aktiiviseen tukemiseen, aktiivista ikääntymistä koskeviin politiikkoihin ja työ- ja perhe-elämän tasapainoon. Viimeksi mainittuun pyritään soveltuvien perhe-, koulutus- ja työllisyyspolitiikkojen avulla ⁽¹⁹⁾.

19. korostaa jälleen työmarkkinoiden – joilla on alueellinen ulottuvuus – tarpeiden ja osaamisen kohtaamisen tärkeyttä ja painottaa tältä osin paikallis- ja alueviranomaisten tärkeää roolia erityisesti koulutuksen alalla ja nuorten yrittäjyyden tukemisessa ⁽²⁰⁾.

20. kannattaakin sitä, että oikeus koulutukseen vahvistetaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa perusluonteiseksi sosiaalseksi oikeudeksi ja ihmisten perusoikeudeksi.

21. toistaa lisäksi, että valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen ja pitäen mielessä, että investointeja inhimilliseen pääomaan voitaisiin pitää sosiaalisina investointeina, olisi jäsenvaltioita autettava panemaan täytäntöön taitotakuu, jonka tavoitteena on matalan pätevyystason aikuisten työllistymismahdollisuuksien parantaminen ja täysivaltaisen yhteiskunnallisen osallistumisen edistäminen Euroopassa ⁽²¹⁾.

22. katsoo, että tasapainoisten ja säänneltyjen työmarkkinoiden takaamiseksi on tärkeää ottaa huomioon työympäristön muuttuminen (4.0), työelämän suhteet sekä työntekijöiden suojelu, mukaan luettuna oikeus olla tavoittamattomissa. Tätä varten tulee perustaa komission, neuvoston, Euroopan parlamentin ja alueiden komitean välinen pysyvä korkean tason ryhmä, jonka tehtävänä on kehittää digitalisoinnin ja uusien teknologioiden vaikutusta koskevaa pohdintaa unionin tasolla ja edistää tarvittavia talous- ja sosiaalipolitiikkoja ottaen huomioon myös alue- ja paikallistasolla tarvittavat toimet.

⁽¹⁵⁾ AK:n lausunto aiheesta "Koheesipolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen" (CDR 1814/2016).

⁽¹⁶⁾ Euroopan alueiden komitean päätöslauselma painopisteistä Euroopan komission vuoden 2018 työohjelmaa ajatellen (EUVL C 272, 2017, s. 1).

⁽¹⁷⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

⁽¹⁸⁾ AK:n lausunto nuorisotyöllisyyspaketista (CDR 789/2013).

⁽¹⁹⁾ AK:n lausunto aiheesta "EU:n vastaus väestönkehityksen haasteeseen" (CDR 40/2016).

⁽²⁰⁾ AK:n lausunto aiheesta "Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivat" (CDR 1419/2015).

⁽²¹⁾ AK:n lausunto aiheesta "Uusi osaamisohjelma Euroopalle" (COR-2016-04094).

23. korostaa, että työympäristön muuttumisen⁽²²⁾ vuoksi on välttämätöntä, että paljon liikkuvien työntekijöiden pätevyydet tunnustetaan nopeasti, yksinkertaisesti ja luotettavasti⁽²³⁾.
24. on sitä mieltä, että työn uusissa muodoissa tai yhteisiä eurooppalaisia vähimmäisvaatimuksia käyttöön otettaessa on aina otettava huomioon asianmukainen sosiaalisen suojelun taso.
25. kehottaa kiinnittämään entistä enemmän huomiota pakolaisten, ilman huoltajaa olevien alaikäisten ja laillisesti maassa oleskelevien maahanmuuttajien tehokasta kotouttamista koskevaan tavoitteeseen myös perustason ja ammatillisen koulutuksen avulla.
26. kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron kannalta merkityksellisiin säädöksiin, jotka koskevat esimerkiksi työntekijöiden vapaata liikkuvuutta EU:n sisällä, sosiaaliturvajärjestelmien koordinoitua sekä työllisyys- ja sosiaalipolitiikkoihin liittyviä EU:n varoja⁽²⁴⁾.
27. kehottaa käyttämään kansallisen tason erojen arvioinnissa tarkoituksenmukaisempia välineitä, kuten luotettavaa lisätietoa paikallis- ja aluetason sosiaalisista kysymyksistä.
28. esittää, että köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen kiinnitetään välitöntä huomiota riippumatta siitä, mistä ne aiheutuvat ja mihin väestöryhmään ne kohdistuvat, ja korostaa, että tarvitaan enemmän aloitteita perheiden tukemiseksi, sosiaalisen syrjäytymisen eri muotojen poistamiseksi pysyvästi ja rahoituksen lisäämiseksi sosiaalista suojelua varten. Komitea pitää tässä yhteydessä hyvänä käytäntönä sitä, että on otettu käyttöön perustoimeentuloturva, jonka useat paikalliset ja alueviranomaiset ovat hyväksyneet.
29. korostaa, että sosiaalisessa pilarissa tulee käsitellä sosiaalista ja muuta syrjäytymistä ja antaa tässä yhteydessä etusija vammaisia ja suurperheitä koskeville toimille.
30. pitää valitettavana, että pilarissa käsitellään asumista vain osana sosiaalipalveluja. Komitea katsoo, että asianmukaisen ja kohtuuhintaisen asunnon tarjoaminen kaikille on ennakkoodellytys, joka voi parantaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osaltaan lujittaa yhteisöjen kykyä torjua sosiaalista, taloudellista ja maantieteellistä eriytymistä.
31. huomauttaa, että on tarpeen varmistaa yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa, että saatavilla on paitsi laadukkaita ja kohtuuhintaisia peruspalveluja myös yleistä taloudellista etua koskevia palveluja, sosiaalipalvelut mukaan lukien.
32. pitää valitettavana, että pilarissa ei kiinnitetä huomiota taiteen ja kulttuurin saatavuuteen, ja toteaa, että taiteella ja kulttuurilla on olennainen merkitys sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja syrjäytymisen ja köyhyyden torjunnan kannalta⁽²⁵⁾.
33. kehottaa komissiota ja neuvostoa ottamaan käyttöön kannustimia niitä maita varten, jotka toteuttavat rakenteellisia uudistuksia saavuttaakseen Eurooppa 2020 -strategian sosiaaliset tavoitteet ja torjuakseen sosiaalista epätasapainoa.
34. painottaa, että Euroopan sosiaalisia edistysaskeleita voidaan levittää myös euroalueen ulkopuolisiin maihin⁽²⁶⁾, jotka eivät aluksi ole sosiaalisen pilarin kohdemaita, ja pyytää komissiota ja neuvostoa etsimään tähän tarkoitukseen sopivia välineitä.
35. korostaa, että on tarpeen selvittää, miten eurooppalaisilla varoilla voidaan tukea pilarin toteuttamista⁽²⁷⁾, ja että Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden tulee osoittaa riittävät resurssit pilarin tavoitteiden saavuttamiseksi.
36. kehottaa komissiota laatimaan suunnitelman tulevaisuuteen suuntautuvasta sosiaalipoliittisesta toimintaohjelmasta, johon sisältyy konkreettisia toimia.

⁽²²⁾ Eurobarometri-erityistutkimus 417, European area of skills and qualifications.

⁽²³⁾ Ammattipätevyysdirektiivin nykyaikaistaminen (2013/55/EU).

⁽²⁴⁾ Euroopan parlamentin EMPL-valiokunnan työryhmän mukaan tällä hetkellä on voimassa noin 670 EU:n säädöstä (mukaan luettuina säädökset, delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset), jotka koskevat työllisyyttä, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja sosiaalipolitiikkaa.

⁽²⁵⁾ Eurooppalainen taiteen ja kulttuurin alan liittouma.

⁽²⁶⁾ Riippumattomien ammattijärjestöjen Euroopan liitto.

⁽²⁷⁾ Euroopan sosiaalinen verkosto.

37. toistaa vaatimuksensa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa tuetaan paikallis- ja alueviranomaisten pyrkimyksiä toteuttaa asianmukaista työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa ⁽²⁸⁾).
38. on vakuuttunut siitä, että on suotavaa kehittää soveltuvat välineet saavutetun edistyksen mittaamista ja seurantaan varten ⁽²⁹⁾, ja kehottaa sisällyttämään mahdollisiin tuleviin perussopimusmuutoksiin sosiaalisen kehityksen pöytäkirjan, jonka tarkoituksena on nostaa sosiaaliset oikeudet samalle tasolle taloudellisten oikeuksien kanssa ⁽³⁰⁾.
39. korostaa tarvetta vahvistaa vapaaehtoistyön sosiaalista ja yhteiskunnallista arvoa alueen kehittämisen ja tukemisen välineenä sekä kansalaisten yhteiskunnallisen vastuun ja suoran osallistumisen kanavana.

Bryssel 10. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁸⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari" (CdR 2868/2016).

⁽²⁹⁾ <http://www.esn-eu.org/news/925/index.html>

⁽³⁰⁾ https://www.etuc.org/press/trade-unions-fight-stronger-european-pillar-social-rights#.Wb_76WepWUm

Euroopan alueiden komitean lausunto – Unionin politiikka rakennusten ja infrastruktuurin maanjärjestyskestävyyden parantamiseksi

(2018/C 054/11)

Esittelijä: Vito Santarsiero (IT, PES), Basilicatan aluevaltuuston jäsen

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. toteaa, että tuoreet tutkimukset Euroopan alueiden maanjärjestysvaarasta (ks. esimerkiksi tutkimuksen seitsemännestä puiteohjelmasta rahoitettu SHARE-hanke ⁽¹⁾) vahvistavat mm. Italian, Kreikan ja Romanian kuuluvan suurimmassa vaarassa oleviin maihin, mutta niiden mukaan myös eräillä Ranskan, Saksan, Belgian, Espanjan, Portugalin ym. maiden alueilla vallitsee keskitasoinen järjestysvaara, johon liittyy myös hyökyaalloista aiheutuva vaara.
2. toteaa, että Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioissa on paljon rakennuksia ja infrastruktuuria, jotka vaativat jatkuvaa huoltoa rakenteiden kunnossa pitämiseksi sekä ympäristön olosuhteiden ja rakennusala sääntelevien normien muuttumisen takia. Eurostatin ja BPIE:n (*Building Performance Institute Europe*) ⁽²⁾ mukaan EU27-maiden (ja Sveitsin ja Norjan) rakennuskannan noin 25 miljardin neliömetrin huoneistoalasta nelisenkymmentä prosenttia on rakennettu ennen vuotta 1960.
3. toteaa, että eräissä Etelä-Euroopan maissa, erityisesti Välimeren alueella, on sattunut lähihistoriassa erittäin tuhoisia maanjärjestyksiä, joista on koitunut vakavia sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia. Tuhot ovat olleet erityisen suuria Italiassa, missä on tapahtunut viidenkymmenen viime vuoden aikana useita maanjärjestyksiä. Uhimäärä on noussut kaikkiaan yli 5 000:een, ja taloudellista vahinkoa on aiheutunut arvioiden mukaan noin 150 miljardin euron arvosta.
4. huomauttaa tapahtuneista maanjärjestyksistä maailman mitassa tehdyn analyysin osoittavan, että uhimäärä ja tuhojen jakautuminen eivät riipu niinkään järjestyksen voimakkuudesta vaan rakennusten haavoittuvuudesta ja järjestysalueiden yhteisöjen valmistautumattomuudesta.
5. korostaa, että tarkasteltaessa maanjärjestyksen vaikutuksia paikallisiin toimintajärjestelmiin, asuinkiinteistöihin, infrastruktuuriin ja talous- ja tuotantorakenteisiin voidaan havaita alueen kasvukehityksen taantuvan ja usein suoranaisesti pysähtyvän.
6. painottaa, että rakennusten ja infrastruktuurin turvallisuuden takaaminen edellyttää näin ollen myönteistä vuorovaikutusta myös alue- ja koheesiopolitiikan sekä kaupunkien ja maaseutua koskevien Euroopan unionin kasvutavoitteiden kanssa.
7. katsoo, että unionin politiikan rakennusten ja infrastruktuurin maanjärjestyskestävyyden parantamiseksi olisi perustuttava monitasoisen hallinnon lähestymistapaan, jossa asianomaisia unioni-, valtio- ja aluetason toimivaltuuksia koordinoidaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti ja EU:n kaupunkiagendassa sovellettavaa menetelmää vastaavaa menetelmää noudattaen. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että EU-taso on suurelta osin toimivaltainen määrittämään teknisiä standardeja ja vastaavasti jäsenvaltio-, alue- tai paikallistaso on toimivaltainen erityisesti rakennuslainsäädännön sekä kaupunkisuunnittelun alalla.
8. toteaa, että EU:n on ensisijaisen tärkeää pyrkiä ennaltaehkäisemään maanjärjestystuhoja kokonaisvaltaisesti pyrkien suojelemaan kansalaisia vahingoittumiselta, varjelemaan Euroopan historiallista ja kulttuuriperintöä, rajoittamaan henkilö- ja esinevahingoista aiheutuvia kustannuksia sekä turvaamaan edellytykset alueiden ja kasvuinvestointien kehitykselle.

⁽¹⁾ www.share-eu.org

⁽²⁾ BPIE, 2011. *Europe's buildings under the microscope. A country-by-country review of the energy performance of buildings.*

9. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on ennen kaikkea poliittinen ja institutionaalinen vastuu kansalaisten suojelemisesta, koska ne ovat ensi linjan hallintotaho, jonka tehtävänä on hoitaa kriisitilannetta huolehtien pelastuspalveluista ja väestön avustamisesta, ja niillä on myös tärkeä rooli katastrofeihin valmistautumisessa sekä kehitettäessä rakenteellista ennaltaehkäisyä (interventiotimet) ja muuta kuin rakenteisiin liittyvää ennaltaehkäisyä (tiedotus).

10. tähdentää lisäksi, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat kansalaisia lähinnä olevina hallintotahoina auttaa kansalaisia tiedostamaan riskien ennaltaehkäisyä ja myös aktiivista tuhoriskin pienentämistä koskevat oikeutensa/velvollisuutensa.

TOIMET MAANJÄRISTYSTUHOJEN RISKIN PIENENTÄMISEKSI

11. katsoo, että kunnostustoimia vaativien yksityisten ja julkisten rakennusten sekä infrastruktuurin tavattoman suuren määrän vuoksi on rakennusten ja infrastruktuurin maanjäristyskestävyys määritettävä yhdenmukaisten eurooppalaisten kriteerien (kuten eurokoodien) perusteella.

12. kehottaa Euroopan komissiota edistämään yleiseurooppalaista vuoropuhelua vakuutussektorin kanssa, jotta luotaisiin taloudellisia kannustimia kunnostusprosessin aikaisten vakuutusmaksuhojennusten muodossa. Komitea katsoo, että kannattaa tutkia tarkemmin vakuutusuojajärjestelmän vahvistamisen taloudellista kestävyyttä ja odotettuja mahdollisia etuja sekä luoda edellytyksiä riskin keskinäistämislle.

13. pitää tarkoituksenmukaisena määritellä selkeästi mahdollisten maanjäristysten seuraukset ja ennen kaikkea se, millä tavoin kunnostustoimet auttavat vähentämään sosiaalisia vaikutuksia (etenkin ihmishenkien menetyksiä) ja taloudellisia vaikutuksia, sekä viestimään näistä asioista selkeästi, jotta edistettäisiin tuhojen pienentämiseen tähtäävän toiminnan kehitystä yhteisöjen paremman tietoisuuden kautta.

14. toteaa, että koska ennaltaehkäisevien kunnostustoimien potentiaalisesti suurten hyötyjen osalta ei vielä ole tarjolla täsmällisiä menetelmiä eikä tuloksia, jotka voitaisiin välittää maallikoille (hallintohenkilöstölle, kansalaisille ym.) helposti hahmotuvassa muodossa, aiheen tarkemmaksi selvittämiseksi tulee osoittaa rahoitusta sitä koskevaan tutkimustoimintaan.

15. katsoo, että olemassa olevien rakennusten maanjäristystuho-riskien pienentämiseen tähtäävien teknisten toimien ja taloudellisten panosten optimoimiseksi ja asianmukaiseksi kohdentamiseksi on perustavan tärkeää edistää olemassa olevien rakennusten haavoittuvuuden kartoitusta ja analysointia, jotka tarjoavat lähtökohdan tuleville toimille sekä mittaville julkisen ja yksityisen sektorin aloitteille. Tässä yhteydessä tulee edistää tiedonkeruukampanjoita tilastopohjaisia arviointeja varten, määritellä yhteisiä painopistealoja ja menettelytapoja ottaen huomioon alan sääntelyn kehitys sekä kehitellä kannustimia ja rahoitusmahdollisuuksia.

16. huomauttaa eräiden jäsenvaltioiden, esimerkiksi Italian, kokemusten osoittavan, että korkeaan ikään ehtineet omistajat tai loma-asuntojen omistajat eivät ole järkeviä investoimaan kunnostustöihin. Näitä ryhmiä varten pitäisi toteuttaa valistustoimia yhdessä sellaisten kannustinmuotojen käyttöönoton kanssa, jotka eivät rajoitu ainoastaan pääasiallisiin asuntoihin. Komitea kiinnittääkin huomiota siihen, että olemassa olevan rakennuskannan analysointiin ja järjestyskestävyyden parantamiseen tähtääviä toimia on kehiteltävä myös sellaisten tutkimusten ja kokemusten pohjalta, joissa yksittäisiä rakennuksia tarkastellaan ottaen huomioon niiden asema rakennuskokonaisuuksien tai taajamien haavoittuvuusarvioissa. Näin saadaan selville mahdolliset ongelmat, joilla voi olla suurempi merkitys kuin kiinteistöjen varsinaisilla käyttöedellytyksillä.

17. toteaa, että jäsenvaltioissa on jo aloitettu laaja julkisen ja yksityisen rakennuskannan kunnostaminen energiatehokkuuden parantamiseksi ja näitä toimia rahoitetaan myös EU:n rahastoista. Kyseisten toimien yhteydessä ei kuitenkaan yleensä puututa rakenteiden turvallisuuteen tai seismiseen turvallisuuteen.

18. korostaa, että tämän sijasta olisi toteutettava tehokkaita kunnostusurakoita, joiden yhteydessä pyritään integroidusti ja kestävästi kehityksen mukaisesti parantamaan samanaikaisesti ja rakenteisiin mahdollisimman vähän kajojen sekä maanjäristyskestävyyttä että energiatehokkuutta.

19. pitää perustavan tärkeänä kehittää rakenteellisten ennaltaehkäisytoimien ohella myös muuta kuin rakenteisiin liittyvää ennaltaehkäisyä, jossa tavoitteena on yleisesti ottaen edistää tietämystä maanjäristysriskistä ja erityisesti lisätä kansalaisten tietoisuutta ja aktiivisuutta.

20. katsoo, että rakenteellisilla ennaltaehkäisytoimilla voi riskin pienenemisen lisäksi olla myös myönteisiä ympäristövaikutuksia, kun rakennusten käyttöikä pitenee ja maanjäristysten jälkeisiä purkutöitä ja jälleenrakentamista tarvitaan vähemmän. Tätä tavoitetta korostetaan myös EU:n rakennustuoteasetuksessa (asetus (EU) N:o 305/2011), jossa lisättiin rakennuskohteille aiempaan säädökseen (rakennusalan tuotteita koskeva direktiivi 89/106/ETY) verrattuna uusi, seitsemäs olennainen vaatimus luonnonvarojen kestävästä käytöstä.

21. toteaa, että maanjäristyskestävyyden parantamiseen tähtäävä kunnostusohjelma on omiaan edistämään työllisyyttä ja talouskasvua erityisesti rakennusalan markkinoiden elpymistä ajatellen, vaikka ohjelma nieleekin valtavasti varoja ja aiheuttaa erityisen suuria kustannuksia alueille ja jäsenvaltioille, joiden järistysriski on suuri ja kattaa laajoja aloja.

22. pitää tärkeänä, että maanjäristyskestävyyden parantamistoimilla on EU:n laajuinen sääntelykehys, joka pohjautuu teknisiin normeihin, jotka koskevat myös olemassa olevien rakennusten kunnostamista maanjäristysten varalta siten, että pyritään kokonaisvaltaisesti varmistamaan niiden turvallisuus, vahvuus ja kestävyys.

23. katsoo, että EU-maissa eri tasoilla sovellettavien parhaiden käytänteiden, tiedon ja kokemusten vaihtoa varten tulee perustaa EU-tason foorumi.

UUDENLAINEN UNIONIN POLITIIKKA MAANJÄRISTYSTUHOJEN RISKIN PIENENTÄMISEKSI

24. ottaa jälleen esille Sendain kehystä koskevassa lausunnossa ⁽³⁾ esitetyn kannatettavan näkemyksen, jonka mukaan kaikkien uuden infrastruktuurin rakentamiseen liittyvien EU:n hankkeiden yhteydessä tulee varmistaa katastrofinkestävyys. Komitea toteaa samaan hengenvetoon, että tällainen tavoite voi joskus aiheuttaa lisäkustannuksia.

25. ehdottaa, että asianmukaisin kriteerein määritellyt alueen maanjäristysriskiä ja luonnonkatastrofiaalttiutta kuvaavat muuttujat voitaisiin ottaa huomioon yhtenä tekijänä jaettaessa ERI-rahastovaroja Euroopan alueiden kesken. Komitea korostaa, että EU:n on edellytettävä kaikelta ERI-rahastovaroilla ja millä tahansa muilla EU-varoilla rakennettavalta infrastruktuurilta katastrofinkestävyyttä.

26. ehdottaa, että EU:n lainsäädännössä voitaisiin säätää mahdollisuudesta käyttää ERI-rahastovaroja julkisten ja yksityisten kiinteistöjen sekä EU-maille strategisesti tärkeän tie- ja palveluinfrastruktuurin kunnostamiseen maanjäristysten varalta.

27. ehdottaa, että toimintasuunnitelmassa otetaan kaikkien rakennusten, myös asuinrakennusten, kunnostamisen yhteydessä huomioon, että ne ovat aina yhteydessä julkiseen tilaan ei vain turvallisena paikkana hätätilanteissa, vaan myös osana pitkän aikavälin kaupunkistrategiaa, johon sisältyy mahdollisuus siirtää väestöä julkisiin tiloihin väestönsuojelutarkoituksessa.

28. kehottaa Euroopan komissiota kehittämään jäsenvaltioiden ja tarvittaessa paikallis- ja alueviranomaisten kanssa koordinoitua Euroopan aluekehitysrahastosta annetun asetuksen (EU) N:o 1301/2013 5 artiklan 5 kohdan b alakohdan hengessä rakennusten ja infrastruktuurin maanjäristyskestävyyden parantamiseen tähtäävän toimintasuunnitelman. Komitea myös kehottaa jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia hyödyntämään tämän investointipainopisteen potentiaalia kaikilta osin operatiivisissa aluekehitysohjelmissaan.

29. kehottaa antamaan vahvan signaalin rakennusten ja infrastruktuurin maanjäristyskestävyyden parantamiseen suuntautuvien investointien edistämiseksi mm. julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön avulla. Erityiseksi painopisteeksi on syytä ottaa historiallisen ja kulttuuriperinnön suojelu, strategisesti tärkeä infrastruktuuri sekä maatalouden ja teollisuuden rakennukset ja infrastruktuuri.

30. pitää tarpeellisenä edistää investoimista tutkimus- ja innovointitoimintaan, joka liittyy rakennusten suojelemiseen maanjäristystuhoilta, mukaan luettuna laajojen tiedotus- ja valistuskampanjoiden kehittäminen.

31. kehottaa asianomaisia jäsenvaltioita ja alueita sisällyttämään olemassa olevien rakennusten maanjäristyskestävyyden parantamisen operatiivisten aluekehitysohjelmiensa ensisijaisiin tavoitteisiin ja korostaa, että rahoitusvaroja tulee kanavoida kohteisiinsa myös maanjäristystuhojen riskin ennaltaehkäisyyn asianmukaisesti kannustavien välineiden avulla.

⁽³⁾ Ks. lausunto aiheesta "Toimintasuunnitelma katastrofiriskien vähentämistä koskevasta Sendain kehuksesta 2015–2030", NAT-VI/015, esittelijä: Adam Banaszak (ECR, PL).

32. katsoo, että edellisissä kohdissa mainitut ehdotukset tulee toteuttaa ottaen huomioon kunkin maan ja/tai alueen maanjäristysvaara-alueiden kartoitukset resurssien ja tulosten optimoimiseksi. Tästä syystä komitea kehottaa edistämään tarkoituksenmukaisia tutkimuksia kartoitusten toteuttamiseksi tai olemassa olevien kartoitusten ajantasaistamiseksi.
33. katsoo, että komission esittämä toimintasuunnitelma voisi olla sopiva lisäkeino edistää olemassa olevien rakennusten maanjäristyskestävyyden parantamisen asemaa jäsenvaltioiden operatiivisten aluekehitysohjelmien painopisteinä.
34. toteaa, että yhteisten toimien toteuttaminen tällä alalla voi olla yksittäisten jäsenvaltioiden hajanaisia toimia tehokkaampaa, ja kehottaa näin ollen ryhtymään unionin laajuisiin koordinoituihin toimiin rakennusten suojelemiseksi maanjäristystuhoilta ja niiden maanjäristyskestävyyden parantamiseksi.
35. suosittelee, että Sendain kehyksen ensimmäiseen painopisteeseen liittyvien tavoitteiden mukaisesti edistetään ja tuetaan paikallis- ja valtiotason aloitteita, joiden tavoitteena on jakaa tietoa kansalaisille ja edistää siten ennaltaehkäisemisen kulttuurin leviämistä laajalle.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto – Avaruusstrategia Euroopalle

(2018/C 054/12)

Esittelijä: Andres Jaadla (EE, ALDE), Rakveren kaupunginvaltuuston jäsen**Viiteasiakirja(t):** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Avaruusstrategia Euroopalle

COM(2016) 705 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

1. Kuten asiakirjassa "Avaruusstrategia Euroopalle" todetaan, avaruus on Euroopalle tärkeä ala. Eurooppa on ollut erittäin menestyksenkäs, kun on kyse avaruusteknologiasta, ainutlaatuisista maanhavainnoinnin ja maailmanlaajuisen paikannuksen valmiuksista ja tutkimusmissioista. Avaruusteknologiasta, -datasta ja -palveluista on tullut osa Euroopan kansalaisten arkea, ja niitä on kehitettävä järjestelmällisesti eteenpäin.

2. On korostettava strategista asemaa, joka avaruudella on Euroopalle. Se lujittaa Euroopan roolia vahvana globaalina toimijana, ja siitä on hyötyä maanosan turvallisuudelle ja puolustukselle. Avaruuspolitiikka voi auttaa vauhdittamaan työpaikkojen luomista, kasvua ja investointeja Euroopassa. Investoiminen avaruuteen laajentaa tieteen ja tutkimuksen rajoja. AK kannattaa siksi vahvasti Euroopan parlamentin kehotusta⁽¹⁾ esittää kattava viestintästrategia, jossa tarkastellaan avaruusteknologioiden kansalaisille ja yrityksille tuottamaa hyötyä.

3. On löydettävä konkreettisia keinoja, joilla avaruusteknologia, -data ja -palvelut voivat tukea monia EU:n toimintapolitiikkoja ja keskeisiä poliittisia painopisteitä, joihin lukeutuvat muun muassa Euroopan talouden kilpailukyky, muuttoliikepolitiikka, ilmastonmuutokseen liittyvät toimet, digitaaliset sisämarkkinat ja luonnonvarojen kestävä hoito.

4. Euroopan alueiden komitea pitää myönteisenä, että Euroopan unioni ja Euroopan avaruusjärjestö (ESA) ovat yhdistäneet voimansa avaruusalan eurooppalaisen yhteistyön edistämiseksi allekirjoittamalla 26. lokakuuta 2016 EU:n ja ESAn yhteisen julkilausuman jaetuista visioista ja tavoitteista. ESA toimii itsenäisesti omien tavoitteidensa mukaisesti, mutta sen yhteistyö EU:n jäsenvaltioiden ja toimielinten kanssa luo synergiaa. On erittäin tervetullutta, että EU ja ESA ovat sopineet yhteisistä näkemyksistä⁽²⁾ pitkän aikavälin vision ja tavoitteiden luomiseksi, mikä tarjoaa yhteiset puitteet EU:n ja ESAn strategioiden toteuttamiseksi. On erittäin tärkeää välttää yhteistyössä päällekkäisyyksiä ja haitallista kilpailua.

5. Alueiden komitea pitää tervetulleena, että Euroopalla ja jäsenvaltioilla on Euroopan avaruusjärjestö, jolla on yli viidenkymmenen vuoden kokemus avaruusteknologioiden ja -sovellusten kehittämistä koskevien eurooppalaisten valmiuksien rakentamisessa kaikilla avaruustoiminnan aloilla. Tätä roolia on pidettävä yllä ja tehostettava entisestään alueiden sosioekonomista kehitystä ja mm. älykästä erikoistumista ajatellen.

6. Komitea on vakuuttunut siitä, että ainoa keino varmistaa EU:n avaruusstrategian pitkän aikavälin toimivuus sekä taata Euroopan avaruusalan menestys työllisyyden ja talouskasvun luojana on kaikkien jäsenvaltioiden aktiivinen osallistuminen. Tämä voidaan saavuttaa konkreettisilla ja kohdennetuilla toimenpiteillä sekä keskittymällä erityisesti kapasiteettien luomiseen ja osallistumisen lisäämiseen niiden jäsenvaltioiden kohdalla, jotka ovat vasta aloittamassa avaruusalan toimintaansa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin päätöslauselma Euroopan avaruusstrategiasta, 12. syyskuuta 2017.

⁽²⁾ http://www.esa.int/About_Us/Welcome_to_ESA/Joint_statement_on_shared_vision_and_goals_for_the_future_of_Europe_in_space_by_the_EU_and_ESA

7. Insinöörien, teknikkojen ja tutkijoiden koulutus on ratkaisevan tärkeää Euroopan teollisuuden kannalta. Osaamis- ja huippuosaamiskeskusten sekä elinikäisen oppimisen keskusten luominen auttaa laajentamaan jatkuvasti tietoa ja osaamista avaruuteen liittyvillä aloilla ja avaruustieteessä. Näin vahvistetaan samalla Euroopan työmarkkinoita ja kehitetään infrastruktuuria kokeiluja, testejä sekä uusia laskenta- ja analysointikapasiteetteja varten. Tämän on oltava Euroopan avaruusstrategian kulmakivi.

8. Nuorten osallistaminen, inspiroiminen ja motivoiminen ovat investointeja Euroopan tulevaisuuteen. Tulisi osoittaa lisää resursseja tietoisuuden parantamiseen ja sellaisten menestystarinoiden luomiseen, jotka osoittavat Euroopan kansalaisten roolin (sekä maanpäällisten että satelliittipohjaisten) monitahoisten avaruusjärjestelmien kehittämisessä. Avaruuden hyöty yhteiskunnalle näkyy viestintäteknologioissa, reaaliaikaisen tiedonvaihdon mahdollistamisessa, ympärivuorokautisissa ja teräväpiirtoisissa valvontajärjestelmissä, nopeassa reagoinnissa luonnonkatastrofeihin, maa- ja metsätalouden sekä kalastuksen ja merenkulun tukitoimissa, rajojen ja turvallisuuden valvonnan parantamisessa ja monissa muissa sovelluksissa.

9. Tarve käyttää kustannustehokkaita piensatelliitteja viestintä- ja valvontatarkoituksiin kasvaa jatkuvasti. Maanseurantaso-
velluksissa ja -palveluissa on nähtävissä piensatelliittien teknologisten mahdollisuuksien nopea kehittyminen ja uusien sovellusten syntyminen sekä maatalousmaiden seuraamiseksi ja hallinnoimiseksi että säiden ennustamiseksi erityisesti uuden tutkateknologian edistymisen myötä. Siksi myös EU:n on panostettava nimenomaan Copernicus-ohjelman ja Galileo-järjestelmän jatkuvuuteen, jottei se jää näillä markkinoilla jälkeen maailmanlaajuisesta kehityksestä.

10. Useissa keskusteluissa⁽³⁾ on nostettu esiin korkean tason kansainvälisen yhteistyön tarve talouden, yhteiskunnan ja diplomatian aloilla, jotta voidaan taata EU:n jäsenvaltioiden pääsy avaruuteen ja avaruusinfrastruktuurin turvallisuus. Tämä koskee sekä avaruusromua että tarvittavia vapaita kiertoratoja ja taajuuksien ja avaruusliikenteen hallintaa koskevia sopimuksia. Tarvitaan avaruuden hallinnointia koskevia kansainvälisiä sopimuksia. Paikallis- ja alueviranomaiset soveltuvat erinomaisesti toimimaan eri yhteisöjä (yhteiskunnalliset ryhmät, käyttäjät, elinkeino- ja tiedepiirit) yhdistävänä tahona.

11. Eurooppalaisen avaruusteollisuuden menestys ja kestäväpohjaisuus riippuvat suurten tietomäärien ja lukuisten tietolähteiden (massadatan) hyödyntämisestä ja käsittelystä. Innovatiiviset ratkaisut, uudet menettelyt, korkeampi turvallisuuden taso ja parempi kyberhyökkäysten torjunta voidaan taata vain, jos yritykset pääsevät paremmin käsiksi dataan ja tekevät inspiroivaa yhteistyötä tutkijoiden, korkeakoulujen ja julkisen sektorin kanssa.

Yleistä

12. Käsillä olevassa Euroopan avaruusstrategiaa tarkastelevassa asiakirjassa otetaan huomioon ja jossain määrin tukeudutaan alueiden komitean aiempiin avaruusaiheisiin lausuntoihin, mm. lausuntoihin ”Kohti kansalaisia hyödyttävää Euroopan unionin avaruusstrategiaa” ja ”EU:n avaruusteollisuuspolitiikka”, sekä Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunnan mietintöön avaruusvoimavaroista Euroopan turvallisuudessa ja puolustuksessa, selvitykseen avaruusmarkkinoille pääsystä Euroopassa, NEREUS-verkoston huhtikuussa 2016 julkaisemiin suosituksiin alueellisen ulottuvuuden lisäämisestä Euroopan avaruusstrategiaan ja Horisontti 2020 -puiteohjelman avaruusalan neuvoa-antavan ryhmän raporttiin *Advice on potential priorities for Research and Innovation in the work programme 2018–2020*.

13. Euroopan avaruusstrategiassa reagoidaan konkreettisesti kansainvälisiin muutoksiin avaruusallalla. Kilpailu lisääntyy jatkuvasti, mikä johtuu ns. uuden avaruuden (*New Space*) paradigmasta, joka kehittyi Yhdysvalloissa 1980-luvulla, kun alkoi syntyä yrityksiä, jotka pyrkivät ulkoavaruuteen. Digitaaliteknologia ja digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisia liiketoimintatapoja, ja suuret teknologiset muutokset mullistavat perinteiset teollisuus- ja liiketoimintamallit avaruuteen pääsemiseksi ja avaruuden hyödyntämiseksi.

⁽³⁾ High Level Forum – Space as a driver for socio-economic sustainable development, Dubai, 24. marraskuuta 2016.

14. Tarvitaan kaikkien toimielinten yhteistyötä, sillä avaruusalalle ovat luonteenomaisia pitkäkestoiset kehityssykliä. Tämä lisää markkinariskejä, sillä uusien sovellusten markkinapotentiaali on arvioitava kauan etukäteen, ja resurssit on vaikea jakaa uudelleen. Näin ollen avaruusalalla aloittelevilla yrityksillä saattaa olla vaikeuksia löytää sijoittajia, sillä markkinat ovat suhdanneherkkiä ja resursseja on hyvin vaikea mukauttaa muuttuneeseen kysyntään.

15. EU:n ja ESan on vahvistettava entisestään yhteisiä toimenpiteitä, joilla tuetaan eurooppalaisia avaruusalan tutkimus- ja kehittämistoimia jäsenvaltioissa, vakiinnutetaan innovatiivisia hankintoja, edistetään yksityissektorin investointeja ja kumppanuuksia teollisuuden kanssa sekä edistetään mini- ja nanosatelliittien kehittämistä.

16. EU:n ja ESan on laadittava yhdessä etenemissuunnitelmia tietoisuuden lisäämiseksi ja teknologian kehittämiseksi, jotta eri aloilla saavutetut tutkimus- ja kehittämistoimien tulokset voidaan ottaa tehokkaasti käyttöön. Väestönkasvun, resurssien kysynnän lisääntymisen ja ilmastonmuutoksen aiheuttamien globaalien haasteiden ratkaiseminen edellyttää sellaista tietoa planeetastamme, jota voidaan saada helposti ja tehokkaasti vain avaruusperustaisilla ratkaisuilla.

17. Komitea asettaa seuraavat erityiset painopisteet:

- Muotoillaan ennakoivasti poliittisia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan osallistaa pk-yritykset entistä vahvemmin, edistää uusien yritysten (*spin-off*, *start-up*) syntymistä ja luoda työpaikkoja avaruusteknologioita hyödyntävillä aloilla.
- Tuetaan tutkimus- ja kehittämistoimia sekä kaikkien tasojen täydennyskoulutusohjelmia tietotekniikan, luonnontieteiden, matematiikan, tekniikan ja yhteiskuntatieteiden aloilla.
- Investoidaan avaruusalalle korostaen investointirahastojen ja rahoitusvälineiden roolia, ja otetaan mukaan yksityiset sijoittajat.
- Kehitetään yhteistyötä EU:n, valtiollisten ja alueellisten viranomaisten välillä sekä teollisuuden ja käyttäjien välillä. Tässä tarvitaan Euroopan komission jäsenneulyä tukea, jotta voidaan varmistaa, että tiedonsiirtovalmiudet vastaavat kaukopaikannusteknologioista aiheutuvia nykyisiä haasteita.
- Parannetaan merkittävästi avaruusalan johtamista ja hallinnointia sekä jäsenvaltioissa että Euroopan tasolla, edistetään EU:n ja ESan välistä yhteistyötä ja asetetaan painopiste tässä yhteydessä käyttäjiin sekä alueisiin ottaen huomioon näiden valmiudet tällä alalla.
- Yhteisrahoitetaan Euroopan avaruusjärjestön yrityshautomojen perustamista alueille tavoitteena edistää avaruusalan yritystoimintaa.
- Tuetaan koulutustoimia sekä julkisia laitoksia talousammattilaisten kouluttamiseksi ottaen huomioon avaruusalan yritysten erityiset tarpeet.

Avaruustoimintaa harjoittavien alueiden rooli Euroopan avaruusstrategian täytäntöönpanossa

18. Komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan avaruusstrategiassa otetaan huomioon alueiden osallistuminen täytäntöönpanoon erityisesti Euroopan komission yhdessä Egnos- ja Galileo -ohjelmista vastaavan GNSS-viraston toteuttamien konkreettisten toimien avulla. Osoituksia tästä ovat Copernicus Relay- ja Copernicus Academy -verkostot, jotka tukevat etätunnistustietojen ja niihin perustuvien sovellusten hyödyntämisen edistämistä.

19. Alueellisella ulottuvuudella on oleellinen merkitys pyrittäessä saattamaan avaruuden tuomat hyödyt paremmin käyttäjien ulottuville ja siten asettamaan käyttäjät Euroopan avaruusstrategian keskiöön. Paikallis- ja alueviranomaisilla on tarvittavaa osaamista ja tahtoa osallistua eurooppalaisen avaruuspolitiikan toteuttamiseen, sillä se tukee myös älykkään erikoistumisen aloja monilla alueilla.

20. Komitea on tyytyväinen siihen, että NEREUS-verkoston on liittynyt useita alueita, mikä on osoitus avaruusalan merkityksen lisääntymisestä aluetalouksissa. NEREUS-verkoston tavoitteena on hyödyntää täysimääräisesti avaruusteknologian potentiaalia Euroopan alueiden eduksi niin tutkimus- ja kehittämistoiminnan kuin taloudellisen kilpailukyvyyn

kannalta, tuoda esiin avaruuspolitiikan alueellista ulottuvuutta poliittisella tasolla sekä edistää alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa eurooppalaisissa avaruusalan toiminnaissa. On korostettava NEREUS-verkostoon liittyneiden alueiden toimia. Alueyhteisöjen potentiaalia ja kokemuksia olisi hyödynnettävä yrityssektorin toimijoiden, tiedealan sekä julkisten tahojen ja kansalaisyhteiskunnan toimien mukaan ottamiseksi, jotta voidaan luoda kumppanuuksia avaruusstrategiaan liittyvien toimien toteuttamiseksi.

21. EU:n avaruuspolitiikan olisi tarjottava vahva visio avaruutta koskevan tietoisuuden lisäämisestä eurooppalaisessa yhteiskunnassa, taloudessa ja julkisessa politiikassa. Avaruuspolitiikalla olisi oltava merkittävämpi rooli Euroopan unionin muussa aluepolitiikassa. Se voisi mm. tarjota mahdollisuuksia EU:n kaupunkiagendan ja älykkäiden kaupunkiratkaisujen, älykkäiden energiajärjestelmien, kaupunkisuunnittelun, maatalouden ja ilmastopoliittisten tavoitteiden yhteydessä.

22. Alueviranomaisia, jotka toteuttavat perustavaa tehtäväänsä vauhdittaa sekä tiedettä ja teknologiaa että alueellisten yksikköjensä sosioekonomista kehitystä, tulee pitää alueellisen avaruuspolitiikan koordinaattoreina. Alueyhteisöjen potentiaalia ja kokemuksia olisi hyödynnettävä yrityssektorin toimijoiden, tiedealan sekä julkisten tahojen ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan mukaan nivomiseksi, jotta voidaan luoda kumppanuuksia avaruusstrategiaan liittyvien toimien toteuttamiseksi.

23. Euroopan avaruusjärjestö on kehittänyt yhdessä alueiden kanssa useita aloitteita, esimerkiksi ESERO-hanketta (*European Space Education Resource Office*). Näiden aloitteiden hyödyt tulisi maksimoida ja niiden kehittämiseen olisi kannustettava edelleen.

24. Komission tulisi kehittää alueellisiin yhteenliittymiin, yhteystoimistoihin, virastoihin, yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin liittyvään toimintaan kohdistuvia tukitoimia, jotta voidaan edistää avaruusperustaisten tuotteiden ja palvelujen käyttöä monialaisilla toimialoilla.

25. Lisäksi komission olisi viranomaisten toimivaltuuksia ja tarpeita silmällä pitäen laadittava avaruuspalvelujen yleishyödyllisyyden määrittämiseen tarkoitettu kriteeristö, jonka perusteella Euroopan komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset voisivat tehdä päätökset mahdollisten käyttäjien hakemuksista, jotka koskevat tuen saamista palvelujen ja sovellusten toteuttamiseen.

26. Komitea kannattaa sellaisen laaja-alaisen ja kunnianhimoisen eurooppalaisen avaruusohjelman kehittämistä ja toteuttamista, joka tukeutuu tähänastisiin saavutuksiin ja jolla edistetään ja kehitetään seuraavia painopistealoja: ympäristönseuranta, ilmastomuutoksen torjunta, turvallisuus, kilpailukyky ja avaruustutkimus.

27. Paikallis- ja alueyhteisöjen ja yritysten kaltaisten käyttäjien odotetaan jatkossakin tarvitsevan kannustimia ja tukea EU:lta ja jäsenvaltioilta. Kun otetaan huomioon avaruusalan innovatiivisuus ja sen taloudellinen merkitys, komitea kehottaa Euroopan rakennerahastoja, pankkeja ja ESan kanssa tehtävää yhteistyötä hyödyntäen etsimään uusia mahdollisuuksia rahoittaa sovellusten kehittämistä sekä niiden laaja-alaista käyttöönottoa. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettaviin investointeihin liittyviä ongelmia silmällä pitäen on edistettävä sellaisten tutkimushankkeiden rahoitusmahdollisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu tutkimus- ja kehittämislaitoksia sekä talouden toimijoita.

Panostus Euroopan suuriin avaruusohjelmiin (satelliittinavigointiohjelmat Egnos ja Galileo, ympäristön ja turvallisuuden seurantaohjelma Copernicus)

28. Komitea on vakuuttunut siitä, että EU:n on varmistettava Galileo-ohjelman operatiivisen vaiheen (muun muassa satelliittien huolto ja uusiminen sekä järjestelmän luotettavuuden, maatoiminnan ja tietojen saatavuuden varmistaminen) rahoitus. Vain näin voidaan pysyvästi taata toivottu taloudellinen vaikutus.

29. Copernicus-ohjelman operatiivinen vaihe on ratkaisevan tärkeä teknologiassa tapahtuvan uuden kehityksen taloudellisen läpimurron kannalta, mutta lukuisat käyttäjät tarvitsevat edelleen taloudellista tukea voidakseen selvittää kustannuksista siinä vaiheessa, kun uusi teknologia otetaan käyttöön.

30. Komission olisi huolehdittava siitä, että EU:n talousarviossa taataan Copernicus-infrastruktuurin toiminnan pitkän aikavälin rahoitus tulevaisuudessa. Näin voidaan varmistaa sekä rahoituksen jatkuvuus ja avoimuus että sen demokraattinen valvonta.

31. On perustettava kiireellisesti massadatakeskuksia Copernicuksen kautta saadun datan esikäsittelyä ja tallennusta varten. Mahdollisuus hyödyntää aiempaa dataa on erittäin tärkeää myös uusien palveluiden ja sovellusten kehittämiseksi tällä alalla. Sama koskee valmiuksia siirtää suuria datamääriä riittävän nopeasti sen käytön mahdollistamiseksi.

32. Komitea korostaa Galileon ja Copernicuksen kaltaisten avaruusseuranta- ja satelliittinavigointijärjestelmien merkitystä, sillä ne mahdollistavat nopean reagoinnin luonnonkatastrofeihin, kuten maanjäristyksiin, metsäpaloihin, maanvyörymiin ja tulviin. Komitea toivoo tämän heijastuvan asianmukaisesti paikallis- ja alueviranomaisille tarkoitettujen toimintaketjun loppupään palvelujen kehittämisessä. Tehokas avaruusstrategia on kestävä ja selviytymiseen tähtäävän kehityksen oleellinen tekijä, joka auttaa sekä pelastamaan henkiä että suojelemaan ympäristöä ja omaisuutta.

33. Jotta Copernicuksen ja Galileon tietoja voidaan käyttää ja niiden pohjalta kehittää uusia palveluita, lainsäädäntöön on tarpeen tehdä muutoksia, jotka varmistavat yhdenmukaisuuden muiden avaruustietojen hyödyntävien alue-, energia- ja ympäristöpolitiikan, maatalouden ja ympäristöalan seurannan toimenpiteiden kanssa. On varmistettava, että kyseisten ohjelmien kautta saatuja tietoja voidaan käyttää myös EU-tason raportoinnissa ja että tätä menetelmää voidaan soveltaa lainmukaisesti siellä, missä se on mahdollista.

Avaruusdatan kaksoiskäyttö (dual use) turvallisuus- ja puolustustarkoituksiin

34. Avaruuteen perustuvilla voimavaroilla ja palveluilla on keskeinen merkitys Euroopan turvallisuudelle ja puolustukselle, sillä ne mahdollistavat yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan johdonmukaisen täytäntöönpanon ja yhdistävät lisäksi EU-politiikan sellaisiin aloihin kuin ulkoinen toiminta, rajaturvallisuus, meriturvallisuus, ilmastotoimet, energiavarmuus, katastrofien hallinta, humanitaarinen apu ja liikenne. On vahvistettava strategista kumppanuutta avaruusohjelmia toteuttavien muiden valtioiden kanssa, jotta voidaan varmistaa Euroopan riippumattomuus kriittisen avaruusteknologian ja avaruuteen pääsyn suhteen.

Jäsenvaltioiden ja yhteiskuntaryhmien aktiivisempi mukaan ottaminen eri tehtäviin Euroopan avaruusstrategian täytäntöönpanossa

35. Kaikilla jäsenvaltioilla on oltava mahdollisuus käyttää avaruusalaan pohjautuvia palveluita, ja niiden on pystyttävä hyödyntämään uusia mahdollisuuksia talouden piristämiseksi ja tietopohjansa laajentamiseksi. Tietoisuutta siitä, miten julkisella sektorilla, mm. aluetasolla, avaruustoimintaa voidaan hyödyntää tehokkaasti monilla eri aloilla, on lisättävä tukemalla kyseisiä alueita sekä valmiuksien kehittämisellä että erilaisilla rahoitusmekanismeilla.

36. Avaruusalaan liittyviä teknologioita voidaan käyttää julkisella sektorilla esimerkiksi tietyn alueen päivittäisessä valvonnassa, luonnonvarojen (makean veden, rannikkovesien, ilmanlaadun jne.), metsien tilan ja puuvarojen arvioinnissa, maatalousmaiden käytössä ja tukijärjestelmän valvonnassa, laittoman rakentamisen varhaisessa havaitsemisessa ja sen ehkäisemisessä, aurinko- ja tuulienergian hyödyntämisessä, rakennusten lämpöeristyksen tehostamisessa ja monissa muissa tapauksissa.

37. Eurooppalaisessa yhteiskunnassa on toteutettava enemmän toimia tietoisuuden lisäämiseksi avaruuteen liittyvistä hyödyistä ja koulutettava perusteellisemmin asiantuntijoita ja virkamiehiä sekä insinöörejä ja tutkijoita yhteiskunnan tarvitseman lisäarvon kasvattamiseksi. On myös lisättävä yhteistyötä julkisten ja yksityisten organisaatioiden ja yritysten kanssa. Paikallistason aloitteiden, keskinäisen kokemustenvaihdon ja eri toiminta-alojen välisten synergioiden luomisen sekä tiedottamisen ja valistuksen olisi kuuluttava uuden avaruuspolitiikan tärkeimpiin painopisteisiin, sillä sen tavoitteena on viime kädessä vastata kansalaisten todellisiin tarpeisiin.

Konkreettisten toimien kehittäminen nuorten sukupolvien kiinnostuksen herättämiseksi koulutuksen ja valistuksen avulla

38. Avaruusstrategia tarvitsee nuorten sukupolvien vahvaa tukea ja kiinnostusta. Y-sukupolvi on kasvanut maailmassa, jossa uudet sovellukset ovat itsestäänselvyys paitsi talousasioissa myös arkikäytössä. Nuorten uusia ideoita ja visioita olisi kannustettava.

39. Euroopan uusi avaruusstrategia ei ole nykyisin tarpeeksi inspiroiva uuden sukupolven kannalta. Avaruuden olisi inspiroitava, motivoitava ja tarjottava mahdollisuuksia ihmisten elämän parantamiseksi. Avaruusstrategiassa olisi käsiteltävä perusteellisemmin koulutuksen ja yleisen tietoisuuden lisäämistä avaruustoiminnan avulla saadun tiedon ja datan yhteydessä. Avaruuteen liittyvän toiminnan ottaminen huomioon koulujen ja yliopistojen mutta myös niiden laitosten opetussuunnitelmissa, jotka esittelevät tieteen saavutuksia osana epävirallista koulutusta, edistäisi merkittävästi ihmisten huomion kiinnittämistä tähän tärkeään alaan.

Komitean jatkotoimet Euroopan avaruusstrategian tuloksellista täytäntöönpanoa varten

40. Komitea kehottaa komissiota, Euroopan parlamenttia ja neuvostoa keskustelemaan tästä strategiasta ja tukemaan sitä sekä ohjaamaan sen täytäntöönpanoa tiiviissä yhteistyössä kaupunkien ja alueiden ja kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa.

41. Jotta voidaan nostaa esiin avaruusalan merkitys aluetasolla ja hyödyntää maksimaalisesti Euroopan avaruuspolitiikan täytäntöönpanon kaupungeille ja alueille tarjoamat mahdollisuudet, AK:n ”ympäristö, ilmastonmuutos ja energia” -valiokunta järjestää avaruusalaan keskittyviä erityisiä kokouksia. Se on tarpeen etenkin, kun otetaan huomioon EU:n avaruusohjelmien väliarviointi vuonna 2017.

42. AK voi auttaa paremmin Copernicus-ohjelman täytäntöönpanossa ja soveltamisessa paikallis- ja aluetasolla, jos se voi osallistua Copernicus-ohjelman käyttäjäfoorumiin täysjäsenenä ja siis lähettää sinne virallisen edustajansa. Näin otettaisiin huomioon paikallisten käyttäjien oleellinen rooli Copernicus-ohjelman tarjoaman datan käyttöönotossa.

43. Jotta Euroopan avaruusstrategia voidaan panna tuloksellisesti täytäntöön, on edistettävä kumppanuuksia komission, jäsenvaltioiden, ESAn, EUMETSATin ja myös muiden asiaan liittyvien virastojen, sidosryhmien, toimialojen, tutkijoiden ja käyttäjäyhteisöjen välillä. Komitea voi olla tässä tarpeellinen kumppani.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto – EU:n omien varojen uudistus seuraavan, vuoden 2020 jälkeisen monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä

(2018/C 054/13)

Esittelijä: Isabelle Boudineau (FR, PES), Uuden-Akvitanian aluevaltuuston varapuheenjohtaja

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Historiallinen tilaisuus omien varojen järjestelmän uudistamiseen

1. muistuttaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 311 artiklan mukaan ”unioni huolehtii siitä, että sillä on tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat varat” ja että ”talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan unionin omin varoin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tuloja”.
2. korostaa, että EU:n vuoden 2020 jälkeisen talousarvion haasteellisenä tehtävänä on vastata muuttuviin tarpeisiin eurooppalaista lisäarvoa tuovilla aloilla: näitä ovat muun muassa tarve tehostaa puolustuspolitiikkaa ja terrorismin torjuntaa, muuttajien ja pakolaisten hallintaa, ilmastonmuutoksen torjuntaa ja väestökehitykseen liittyvien kysymysten ratkaisemista niiden muiden painopisteiden lisäksi, joita jo ennestään tuetaan monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa.
3. toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen EU:sta vaikuttaa vuoden 2020 jälkeisen talousarvion tulevaisuuteen, sillä määrärahat pienenevät noin 10 miljardia euroa vuodessa⁽¹⁾ ja seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen neuvotteluajataulusta ollaan myöhässä: neuvottelut on jo lykätty kesään 2018.
4. muistuttaa, että AK on jo ilmaissut kannattavansa omien varojen järjestelmän perusteellista uudistusta⁽²⁾.
5. suhtautuu myönteisesti omia varoja käsittelevän korkean tason työryhmän julkaisemaan loppuraporttiin (nk. Montin raportti) ja erityisesti suosituksiin, jotka koskevat eurooppalaisen lisäarvon periaatetta ja toissijaisuusperiaatetta, mutta pitää harmillisena, ettei raportissa käsitellä EU:n talousarvion kokoa suhteessa EU:n asettamiin painopisteisiin.
6. katsoo, että tämänhetkisessä poikkeuksellisessa tilanteessa, jota leimaavat useat kriisit, Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta ja Euroopan tulevaisuutta käsittelevä pohdintaprosessi, tarjoutuu tilaisuus Montin raportin suositusten pohjalta luoda visio muun muassa painopisteistä, jotka olisi rahoitettava EU:n talousarviosta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, sekä uudistaa talousarvion rahoitusjärjestelmä.
7. on tyytyväinen EU:n rahoituksen tulevaisuutta käsittelevän komission pohdinta-asiakirjan julkaisemiseen ja erityisesti sen lukuun, jossa käsitellään EU:n toimintapolitiikkojen tukemiseen tarkoitettuja tuloja. Komitea suhtautuu myönteisesti komission Euroopan parlamentille ja neuvostolle 13. syyskuuta 2017 toimittamaan aiekirjeeseen sisältyvään mainintaan toteuttaa EU:n omien varojen uudistus. AK kuitenkin toivoo, että esitetään konkreettisia ehdotuksia samanaikaisesti monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuksen kanssa tai sen osana (toukokuuhun 2018 mennessä). AK myös kehottaa sekä neuvostoa että jäsenvaltioita ottamaan omakseen tavoitteen uudistaa perusteellisesti nykyinen omien varojen järjestelmä tekemällä siitä yksinkertaisempi, tasa-arvoisempi ja avoimempi.

EU:n talousarvio ”oikeudenmukaisen vastineen” ajattelutavan vankina

8. muistuttaa, että bruttokansantulon (BKTL) pohjalta lasketut kansalliset maksusuudet ovat olleet muutamana kymmenen vuoden ajan EU:n talousarvion pääasiallinen tulonlähde⁽³⁾.
9. katsoo, että nykyinen järjestelmä ei ole paras mahdollinen etenkin siksi, että se on liian riippuvainen kansallisista rahoitusosuuksista ja ajaa hallituksia hyväksymään vain sellaiset menoyhdistelmät, joista ne saavat suurimman oletetun nettovoiton valtionkassaan. Tämä ajattelutapa johtaa siihen, ettei sisämarkkinoiden tai EU:n toimintapolitiikkojen hyötyjä

⁽¹⁾ *Brexit and the EU Budget: Threat or Opportunity?*, <http://www.delorsinstitute.eu/media/brexitbudget-haasrubio-jdi-jan17.pdf>

⁽²⁾ Lausunto CdR 2016/0009 ”Monivuotisen rahoituskehityksen välitarkistus”.

⁽³⁾ Vuoden 2017 talousarviossa 69,63 prosenttia tuloista on peräisin kansallisista rahoitusosuuksista.

oteta huomioon, vaan keskitytään ainoastaan voittosuhteeseen. Lisäksi se ruokkii jäsenvaltioiden jakoa ”nettomaksajiin” ja ”nettohyötyjiin”, vaikka jako on sikäli keinotekoinen, että laskelmassa otetaan huomioon vain julkiset varat eikä lainkaan jäsenvaltioiden reaalitalouteen kohdistuvia myönteisiä ulkoisvaikutuksia. Lähestymistavassa ei myöskään oteta huomioon kustannuksia, jotka aiheutuisivat, jos Euroopan unionia ei olisi.

10. panee merkille, että toimielinten väliset kompromissit talousarvion vuotuisessa hyväksymismenettelyssä johtavat usein talousarvion supistumiseen monivuotisessa rahoituskehityksessä asetettuihin tavoitteisiin nähden. Tämä kasvattaa eroa maksusitoumusten ja maksujen välillä ja johtaa maksukriisiin.

Uudistuksen tavoitteena avoimuuden lisääminen, yksinkertaistaminen ja vahvemmat yhteydet kansalaisiin

11. toteaa, että EU:n talousarvion ja sen rahoitusjärjestelmän rakenteellinen monimutkaisuus ja erityisesti erilaiset palautus- ja korjausmekanismit hankaloittavat EU:n toiminnan hahmottamista ja ruokkivat kansalaisten epäluottamusta unionia kohtaan. Komitea vaatii luopumista kaikista korjauksista ja palautuksista.

12. katsoo, että luottamuspula kansalaisten, jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välillä on yksi syy unionin rakenne- ja investointivarojen hallinnoinnin liialliseen monimutkaisuuteen. Jotta kansalaisten käsitys EU:sta paranisi, EU:n toimintapolitiikkoja ja etenkin koheesiopolitiikkaa tulee ehdottomasti yksinkertaistaa vuoden 2020 jälkeen.

13. muistuttaa, että jäsenvaltioiden maksuosuutta EU:n talousarviossa ei esitetä yhdenmukaisesti ja avoimesti. Vain neljä jäsenvaltiota on tähän mennessä ilmoittanut EU:n talousarvioon maksamansa rahoitusosuuden kansallisessa tilinpidossa, mutta menona eikä investointina.

Kohti aitojen omien varojen lisäystä ja ennakoitavampaa ja tasapainoisempaa talousarviota

14. katsoo, että uudistuksen päämääränä tulee olla ymmärrettävämpi, tulevaisuuteen paremmin varautunut ja tasapainoisempi talousarvio, joka tarjoaa ratkaisuja Euroopan haasteisiin ja joka pohjautuu samaan aikaan uusien omien varojen suurempaan osuuteen ja kansallisten maksuosuuksien pienentämiseen ja jossa on huolehdittu siitä, että kansalaisiin kohdistuva verotuksellinen lisärasite on mahdollisimman pieni. Tärkeimpänä tavoitteena on esittää, että omat varat jaetaan avoimemmin ja kansalaisten ymmärrettävissä olevalla tavalla ja että talousarvio on riippumattomampi ja demokraattisempi Euroopan parlamentin suuremman roolin ansiosta erityisesti, kun on kyse EU:n talousarvion tulopuolesta. Lisäksi uudistuksessa tulee turvata AK:n osallisuus ja ottaa huomioon alueellinen ulottuvuus keskusteltaessa EU:n talousarviosta.

15. katsoo, että uudistuksessa tulee käsitellä kysymystä monivuotisen rahoituskehityksen koosta. Uudistuksessa on varmistettava, että hyväksyttävä monivuotinen rahoituskehitys on johdonmukainen kaikkien EU:n asettamien painopisteiden kanssa ja näiden tavoitteiden tasalla.

16. korostaa, että vuoden 2020 jälkeinen monivuotinen rahoituskehitys tulee kohdentaa tuleviin haasteisiin, mutta siihen on myös sisällytettävä talousarvioperusteinen riskivaraus. Tämä on tärkeää, jotta voidaan säilyttää sen strateginen suunta ja suunnittelun varmuus alue- ja paikallisviranomaisten näkökulmasta ja varautua mahdollisiin kriiseihin ilman tilapäisten rahastojen perustamista monivuotisen rahoituskehityksen ulkopuolelle.

17. katsoo, että perittävien verojen ja muutamien ensisijaisten EU:n toimintapolitiikkojen välisellä yhteydellä olisi pedagoginen arvo, joka mahdollistaisi niiden hyväksymisen laajemmin. AK kehottaa säilyttämään EU:n talousarvion yleiskatteisuuden periaatteen⁽⁴⁾. Joustavampaa suhtautumista nk. kohdentamiskieltoon voitaisiin kuitenkin tutkia.

18. katsoo, että kaikkiin vuoden 2020 jälkeistä talousarviota käsitteleviin ehdotuksiin tulee sisältyä uudistuksia menopuolella EU:n uusien painopisteiden huomioon ottamiseksi, EU:n varainkäytön tehokkuuden parantamiseksi mutta myös rahoituksen käyttöasteen parantamiseksi ja tulopuolella uusien omien varojen lisäämiseksi. Näillä uudistuksilla on joka tapauksessa varmistettava riittävät määrärahat sellaisten politiikkojen jatkumiseksi, jotka ovat edistäneet osaltaan eniten Eurooppa-hanketta: yhteinen maatalous- ja elintarviketalouspolitiikka, koheesio- ja maaseudun kehittämispolitiikka sekä sosiaalinen toimintaohjelma, joka perustuu laadukkaiden työpaikkojen luomiseen EU:n kansalaisille.

19. korostaa, että uudistuksessa on otettava huomioon toissijaisuusperiaate ja eurooppalaisen lisäarvon periaate. AK pyytää, että tarkastellaan Montin raportissa ehdotettuja toissijaisuusperiaatteen toteutumisen arviointoja. On kuitenkin huolehdittava siitä, ettei toissijaisuusperiaatetta käytetä väärin EU-politiikan uudelleenkansallistamiseen ja ettei siirretä enempää varoja jäsenvaltioille, sillä tämä saattaisi heikentää niitä toimintapolitiikkoja, jotka ovat edistäneet osaltaan eniten Eurooppa-hanketta: yhteinen maatalouspolitiikka, koheesio- ja maaseudun kehittämispolitiikka sekä sosiaalinen toimintaohjelma, joka perustuu laadukkaiden työpaikkojen luomiseen EU:n kansalaisille.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/budget/financialreport/2011/overview/budget_management/index_en.html

20. korostaa riippuvuutta jäsenvaltioiden vilpittömästä yhteistyöstä kerättäessä ”perinteisiä” omia varoja kuten tullimaksuja tai tuloja, joita saadaan tuloksena torjuntatoimenpiteistä, jotka on toteutettu unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi petoksilta.

21. korostaa, että omien varojen uudistuksen yhteydessä tulee ottaa huomioon mahdollisuus luoda euroalueen jäsenvaltioille oma rahoituskapasiteetti.

22. pitää kuitenkin välttämättömänä, että kun otetaan huomioon jäsenvaltioille asetetut tiukat vaatimukset talouspolitiikan ohjauspaketin (*six-pack*), budjettikuripaketin (*two-pack*) ja finanssipoliittisen sopimuksen yhteydessä (rakenteellisen rahoitusaseman ylläpitäminen, menojen hillitseminen, julkistalouden velkasuhteen alentaminen), on jäsenvaltioilla edelleen oltava riittävästi toimintavaraa, jotta ne voivat varmistaa verolainsäädäntönsä itsenäisen määrittelyn avulla tarvittavat (kansalliset) tulot ja näin kattaa tietyiltä osin suhteettomasti kasvavat menot (esim. sosiaali- ja terveydenhuolto- ja hoiva-ala).

Näkemys Montin raportissa esitetyistä uusista omista varoista

23. kehottaa tutkimaan ja ehdottamaan uusia omia varoja ”pakettina”, johon sisältyy useita erilaisia veroja uusien omien varojen vaikutusten tasapainottamiseksi kaikkien hallintotasojen, yritysten ja kansalaisten näkökulmasta.

24. suhtautuu myönteisesti eurooppalaisen yhtiöveron vaihtoehtoon yhteisen yhdistetyn veropohjan pohjalta. AK on aiemmassa lausunnossaan korostanut yhteisen yhdistetyn veropohjan myönteisiä vaikutuksia talouskasvuun, työllisyyteen ja verotukselliseen tasa-arvoon sekä julkiseen talouteen myös paikallis- ja aluetasolla. Lisäksi AK kehottaa toimielimiä pohtimaan tämän veron täydennykseksi monikansallisiin yhtiöihin kohdistuvan veron perustamista. Komitea kannattaa komission aikomusta esittää digitaalitalouden oikeudenmukaisesta verotuksesta 21. syyskuuta 2017 antamansa tiedonannon jatkoksi keväeseen 2018 mennessä direktiiviehdotus, jossa säädetään digitaalitalouden tuottamien voittojen verotussäännöistä unionin tasolla. Komitea muistuttaa kuitenkin, että verotuksen yhdenmukaistaminen EU:n tasolla rajoittuu EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 113 artiklan nojalla siihen, mikä on tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan ja tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistamiseksi, ja että veronperintä- ja veronkanto-oikeus on edelleen tärkeä osa EU:n jäsenvaltioiden suvereeniutta.

25. katsoo, että uudistettu arvonlisävero voisi auttaa lisäämään omia varoja. Nykyisen alv:n ongelmana on liiallinen monimutkaisuus. Se olisi uudistettava korkean tason ryhmän ehdottaman järjestelmän mukaisesti soveltamalla yhtenäistä eurooppalaista veroastetta yhdenmukaistettuun ja nykyistä laajempaan pohjaan. Uudistus ei kuitenkaan saa vaikuttaa kielteisesti kansalaisiin ja vähemmän kehittyneisiin jäsenvaltioihin.

26. kannattaa finanssitransaktioveroa. Sen ansiosta jäsenvaltiot voisivat pienentää kansallista maksuosuuttaan⁽⁵⁾. Finanssitransaktioveron potentiaalia rajoittavat kuitenkin veroon sitoutuneiden jäsenvaltioiden pieni määrä ja tulojen ennakoimattomuus.

27. katsoo, että valuutan liikkeeseenlaskuun perustuvaa *seigniorage*-tuloa voitaisiin harkita omien varojen lähteenä, vaikka siihen liittyy vaihtelun riski ja se koskee vain euroalueen jäsenvaltioita.

28. katsoo, että kansalliset hiiliverot, mahdollinen Euroopan tasolla asetettava vero ja EU:n päästökauppajärjestelmään perustuva vero tarjoavat kiinnostavia etuja etenkin kannustamalla vähentämään hiilidioksidipäästöjä, edistämään Pariisin sopimusten täytäntöönpanoa ja luomaan vahvemman yhteyden EU:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ilmasto- ja ympäristöasioissa. Vero vaikuttaa kuitenkin teollisuuteen ja liikenteeseen. Tällaiset verot saattaisivat myös luoda uuden jakolinjan, joka erottaisi toisistaan taloudellisesti vähemmän kehittyneet jäsenvaltiot, joiden talous on hiili-intensivisempää, ja kehittyneemmät jäsenvaltiot, joiden taloudella on kapasiteettia ottaa käyttöön puhtaampia energiantuotantotapoja. Hiiliverojen rinnalla on lisäksi otettava käyttöön mekanismeja hyvityksen myöntämiseksi saarille ja syrjäisimmille alueille, jotka ovat täysin riippuvaisia lento- ja meriliikenteestä mutta ovat silti sitoutuneet vähentämään päästöjä.

29. katsoo, että sähköveron etuna olisi sen selkeys ja yhdenmukaisuus EU:n energiatehokkuustavoitteiden kanssa, mutta pitää riskinä sen mahdollista epäsuosiota sekä sitä, että siitä kärsivät erityisesti köyhät kotitaloudet. Sitä ei siksi pitäisi ottaa käyttöön kotitalouksissa.

⁽⁵⁾ AK:n lausunto ”Yhteinen finanssitransaktioverojärjestelmä”, CdR 332/2011.

30. ehdottaa, että polttoaineveroa ei oteta käyttöön. Kansalaisten hyväksyntäongelman lisäksi vero vaikuttaisi kielteisesti paikallistasoon, sillä se on tulonlähde tietyille alue- ja paikallisviranomaisille.

31. katsoo, että komission vuonna 2011 ehdottamaa lentoveroa⁽⁶⁾ voitaisiin harkita uudelleen, ja suosittaa sen soveltamista Euroopan sisäisiin lentoihin.

32. kehottaa komissiota tekemään yksityiskohtaisen vaikutusarvioinnin uusista omista varoista ja niiden vaikutuksista valtion ja valtiotasoa alemmien hallintotasojen talousarvioihin sekä kansalaisiin.

Vuoden 2020 jälkeisen monivuotisen rahoituskehityksen aikataulun puitteissa tehtävä uudistus

33. kehottaa komissiota esittämään vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevan lainsäädäntöehdotuksen, johon sisältyy kunnianhimoinen omien varojen uudistus. Uudistus olisi toteutettava asteittain EU:n perussopimusten puitteissa, ja kansalliset rahoitusosuudet olisi säilytettävä mutta nykyistä pienempinä.

34. panee merkille, että Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron määräajat ja Euroopan parlamentin ja komission toimikauden vaihtuminen saattavat lykätä vuoden 2020 jälkeiseen EU:n talousarvioon liittyvien ehdotusten aikataulua. Komitea kehottaa komissiota ehdottamaan monivuotisen rahoituskehityksen jatkamista EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 312 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jos viivästykset ovat huomattavia, jotta tämä ei haittaisi EU:n toimintapolitiikkojen ja etenkin koheesiopolitiikan toteuttamista.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ Financing the EU budget: Report on the operation of the own resource system, SEC(2011) 876 final.

Euroopan alueiden komitean lausunto – Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä

(2018/C 054/14)

Esittelijä: Yoomi Renström (SE, PES), Ovanåkerin kunnanvaltuuston jäsen**Viiteasiakirja:** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Lasten suojelu muuttoliikkeen yhteydessä,

COM(2017) 211 final

POLIITTISET SUOSITUKSET**Taustaa**

Muuttajalapset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Erilaisissa muuttotilanteissa olevien EU:hun saapuvien lasten määrä on lisääntynyt jyrkästi. Monet heistä saapuvat yksin, ilman aikuista huoltajaa. Vuosina 2015 ja 2016 noin 30 prosenttia kaikista turvapaikanhakijoista oli lapsia, mikä merkitsee määrän kuusinkertaistumista viimeksi kuluneiden vuosien aikana.

Komission tiedonannossa käsitellään aloja, joilla muuttajalasten suojelua voitaisiin parantaa. Suositusten lähtökohtana ovat jo olemassa olevat säännökset, prosessit ja aloitteet. Muuttajalasten määrän lisääntyminen on aiheuttanut paineita vastaanotto- ja lastensuojelujärjestelmissä. Komissio haluaa korjata pakottavimmat puutteet muuttajalasten suojelussa ja huolehtia lasten tarpeista ja oikeuksista muuttotilanteessa esittämällä joukon keskeisiä toimia, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden on toteutettava tai joiden toteuttamista niiden on parannettava asiaankuuluvien EU-viranomaisten (Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto EASO, Euroopan unionin perusoikeusvirasto FRA ja Euroopan raja- ja merivartiostovirasto Frontex) tuella.

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. pitää komission tiedonantoa tervetulleena, kun otetaan huomioon EU:ssa ja jäsenvaltioissa havaitut puutteet erilaisissa muuttotilanteissa olevien lasten suojelussa. On myönteistä, että komissio etsii keinoja parantaa täytäntöönpanoa, jotta alalla voidaan toteuttaa varhaisessa vaiheessa koordinoituja ja entistä tarkoituksenmukaisempia toimia.

2. pitää komission tavoin tärkeänä, että noudatetaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka käsittää sekä ilman huoltajaa olevat lapset että perheidensä mukana saapuvat lapset riippumatta siitä, mikä on heidän asemansa tai missä vaiheessa muuttoliikettä he ovat. Samoin on myönteistä, että komission ehdottamissa toiminna käsitellään niin lasten EU:hun suuntautuviin vaarallisiin matkoihin johtavia perussyitä ja lastensuojelujärjestelmän vahvistamista muuttoreittien varrella kuin EU:ssa tapahtuvan vastaanoton parantamista, kotouttamista, palauttamista ja perheenyhdistämistä.

3. toteaa, että lapsen perusoikeudet ilmaistaan selvästi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artiklassa. Lapsen perusoikeudet ovat laaja-alainen aihe, johon liittyy monia ulottuvuuksia, ja se on siksi sisällytettävä unionin ja jäsenvaltioiden kaikkiin keskeisiin politiikkoihin ⁽¹⁾.

4. huomauttaa, että lapsen oikeudet ovat ihmisoikeuksia, jotka ovat yleismaailmalliset, jakamattomat ja sidoksissa toisiinsa. Komitea kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita, jotka kaikki ovat ratifioineet lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen (UNCRC), huolehtimaan siitä, että yleissopimuksen määräyksiä noudatetaan. Komitea katsoo, että YK:n yleissopimusta tulee soveltaa viitekehyksenä, mikäli oikeuksia loukataan, mutta myös pyrittäessä edistämään kaikkien lasten ja nuorten kehitystä ja heidän mahdollisuuksiaan ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Alueiden komitean oma-aloinen lausunto aiheesta "Lapsen oikeuksien turvaamiseksi Euroopan unionissa tehtävä alue- ja paikallisyhteistyö" (CdR 54/2010).

⁽²⁾ Ks. alaviite 1.

5. huomauttaa, että institutionaaliset ja oikeudelliset puitteet lasten oikeuksien puolustamiseksi unionissa ovat jo olemassa. Ne muodostuvat mm. lapsen oikeuksia koskevasta YK:n yleissopimuksesta, Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja muista jäsenvaltioiden tekemistä tärkeistä kansainvälisistä sopimuksista. Haasteellisenä tehtävänä on näiden oikeusvälineiden soveltaminen käytännössä, kun otetaan huomioon suojelua tarvitsevien muuttajalasten määrän voimakas kasvu ja sen synnyttämä nykytilanne Euroopassa.

6. korostaa käsillä olevan lausunnon ja turvapaikkajärjestelmän uudistamista koskevista ehdotuksista vuonna 2016 annettujen AK:n muiden lausuntojen⁽³⁾ välistä yhteyttä ja toistaa vaatimuksensa kattavasta ja kestäväpohjaisesta EU:n strategiasta, joka perustuu solidaarisuuteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, sekä toimenpiteistä, joilla suojellaan tehokkaasti heikoimmassa asemassa olevaa ryhmää eli lapsia.

7. katsoo, että tiedonanto täydentää merkittävällä tavalla Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, ja kehottaa niitä EU:n toimielimiä, jotka osallistuvat neuvotteluihin tulevasta turvapaikkajärjestelmästä, varmistamaan, että lapsen oikeudet otetaan selvästi huomioon järjestelmän kaikissa osissa.

8. ilmaisee tyytyväisyytensä siitä, että komissio tekee konkreettisia ehdotuksia keskeisistä toimista, joilla selkeytetään EU:n ja jäsenvaltioiden vastuuta muuttajalasten suojelemisesta. Komitea korostaa, että lasten oikeuksista on huolehdittava muuttoprosessin kaikissa vaiheissa.

9. pitää myönteisenä, että komissio pyrkii yhdenmukaistamaan lasten ja nuorten vastaanottoa ja parantamaan sen tasoa kaikissa jäsenvaltioissa, mutta korostaa, että on sekä EU:n että jäsenvaltioiden tehtävä huolehtia siitä, että alue- ja paikallisyhteisöillä on asianmukaiset vastaanottoedellytykset.

10. korostaa, että muuttajalasten suojelun varmistaminen edellyttää kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden – EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden, paikallis- ja alueviranomaisten sekä kansalaisyhteiskunnan – laajaa kumppanuutta. Paikallis- ja alueviranomaisilla on kuitenkin keskeinen rooli suojelua tarvitsevien muuttajalasten käytännön arjessa, ja ne ovat myös avainasemassa koordinoitaessa toimintaa muiden toimijoiden kanssa.

11. katsoo, että tiedonannossa ei oteta huomioon paikallis- ja alueviranomaisten olosuhteita ja edellytyksiä. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten kokemusten ja edellytysten tulee toimia esitettävissä ehdotuksissa ohjenuorana. Jotta uusia toimintatapoja voidaan panna täytäntöön, on paikallis- ja alueviranomaisilla oltava mahdollisuus osallistua prosessiin jo varhaisessa vaiheessa ja alusta loppuun saakka. EU:n ja jäsenvaltioiden on tarjottava rahoituksen, lainsäädäntö- ja sääntelytoimien sekä tiedottamisen muodossa tarkoituksenmukaista tukea, joka on mukautettavissa paikallisiin olosuhteisiin.

12. katsoo, että muuttoliike- ja kehitysyhteistyöpolitiikka ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa. Kansainvälisellä, valtakunnallisella, alueellisella ja paikallistason yhteistyöllä on ratkaisevan tärkeä merkitys muuttajalasten yhteisen suojelun toteuttamiselle Agenda 2030 -asiakirjassa asetettujen kestävästä kehitystä koskevien yleistavoitteiden mukaisesti.

Lapsen edun on oltava johtava periaate

13. toteaa, että lapsen edun on lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti oltava päätöksentekoa ja toimia ohjaava periaate turvapaikkaprosessin kaikissa vaiheissa ja myös niissä tapauksissa, joissa lapsi ei hae turvapaikkaa. Lapsia ovat kaikki alle 18-vuotiaat. AK katsoo, että lapsen edun arviointi edellyttää lapsen mielipiteiden kuulemistä. Tätä varten tulee lapsen saada kaikki asiaankuuluvat tiedot sekä oikeuksistaan että turvapaikkamenettelystä. Tiedot on myös mukautettava lapsen ikään ja muihin edellytyksiin. Tämä kaikki tulee varmistaa määräämällä alaikäiselle laillinen edustaja tai tarpeen mukaan edunvalvoja.

14. panee merkille lapsen edun määrittämistä ja arviointia koskevien kriteerien puutteen ja pitää siksi myönteisenä, että komissio ja EU:n virastot aikovat tarjota ohjausta, koulutusta ja välineitä lapsen edun arviointiin.

15. katsoo, että lasten erityiseen haavoittuvuuteen on kiinnitettävä huomiota ja sen vuoksi lasten asiat on asetettava etusijalle. Jokaisen lapsen suojelutarpeista on tehtävä yksilökohtainen selvitys. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston aikomukseen laatia vuoden 2017 aikana erityisohjeita ilman huoltajaa olevia lapsia koskevista toimintasäännöistä ja heidän aineellisista vastaanotto-olosuhteistaan.

⁽³⁾ COR-2016-05807-00-00-AC ja COR-2016-03267-00-00-AC.

16. yhtyy komission jäsenvaltioille osoittamaan kehotukseen varmistaa kaikissa tilanteissa, että muuttajalasten parissa työskentelevillä henkilöillä on asianmukainen koulutus. Komitea katsoo, että koulutuksen lisäksi on rahoitettava ja tuettava kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa.

Muuttajalapset tarvitsevat suojelua

17. on samaa mieltä siitä, että muuttajalasten vahvan suojelun lähtökohtana on niihin perimmäisiin syihin puuttuminen, joiden vuoksi lapset lähtevät vaarallisille matkoille Eurooppaan. Tämä edellyttää, että onnistutaan torjumaan köyhyyttä, hätää ja elintasoeroja sekä puuttumaan pitkittyneisiin väkivaltaisiin konflikteihin. On myös tärkeää kehittää yhdennettyjä lastensuojelujärjestelmiä kolmansissa maissa.

18. toteaa, että paossa olevat lapset ovat muuttoliikkeen yhteydessä erityisen haavoittuvassa asemassa ja alttiina vaaroille, ja he ovat usein kokeneet äärimmäistä väkivaltaa tai joutuneet hyväksikäytön, ihmiskaupan, rikollisuuden tai fyysisen tai henkisen väkivallan tai seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi. Tytöt ja pojat voivat olla alttiita erilaisille vaaroille. Tytöt ovat alttiimpia seksuaaliselle ja sukupuoleen perustuvalla väkivallalla ja heitä uhkaa erityisesti pakkoavioliitto, kun taas pojat ovat esimerkiksi vaarassa ajautua rikolliseen toimintaan. Sen vuoksi on sukupuolinäkökulma otettava aina huomioon suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa toimia heidän suojelemisekseen.

19. huomauttaa, että lapsen terveyden ja oikeuksien turvaamiseksi on erityistä huomiota kiinnitettävä lapsiin, jotka saapuvat aikuisen seurassa ja joiden suhde kyseiseen aikuisen on epäselvä.

20. toteaa, että keskisen Välimeren reitillä on viimeisten kuukausien aikana kuollut ennätyksellisen paljon pakolaisia ja muuttajia, ja heistä monet ovat olleet lapsia. Komitea viittaa aiemmin esittämäänsä kantaan⁽⁴⁾ ja yhtyy UNICEFin EU:lle ja sen jäsenvaltioille osoittamaan vetoomukseen sitoutua kotiseudultaan siirtymään joutuneiden lasten suojelemiseen estämällä lasten hyväksikäyttöä ja kauppaaminen ja vahvistamalla lastensuojeluohjelmia Libyassa.

21. korostaa pitävänsä tärkeänä, että jokaiseen järjestelykeskukseen, jossa rekisteröidään lapsia ja jossa tehdään lasten henkilöllisyyttä koskevia selvityksiä, nimitetään lastensuojeluvastaava. Lastensuojeluvastaava toimii yhteyshenkilönä kaikissa lapsiin ja heidän oikeuksiinsa liittyvissä kysymyksissä.

22. katsoo, että kerättävien tietojen tulee olla vertailukelpoisia eri jäsenvaltioiden välillä sekä sukupuolen mukaan jaoteltuja. Biometrisiä tietoja kerätessä ja sormenjälkiä otettaessa on menetelmissä noudatettava lapsen etua ja otettava huomioon lapsen sukupuoli ja erityisolosuhteet. Lisäksi on tärkeää, että tilanteessa on läsnä lastensuojeluvastaava.

23. katsoo, että EU:ssa on oltava toimivat ja oikeusvarmuuden takaavat iänmääritysjärjestelmät. Lasten oikeuksien ja oikeusvarmuuden kannalta on tärkeää, että hakijan ikä määritetään prosessin varhaisessa vaiheessa. Komitea suhtautuu myönteisesti Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston aikomukseen päivittää iänmääritysohjeensa vuonna 2017, jotta menettelyn tasapuolisuus lasten kannalta vahvistuu.

24. korostaa, että yhteistyötä, seurantatoimia sekä lapsiin liittyviä toimia, joissa on eroavuuksia EU:n sisällä, on parannettava. Lapsia katoaa yhä enemmän, ja vain harvat heistä löydetään. Kadonneilla muuttajalapsilla on samat oikeudet kuin muilla lapsilla. Komitea katsoo, että lasten katoamisten vähentämiseksi tarvitaan oikeudellisesti varmaa, järjestelmällistä tapaa raportoida kaikista tapauksista, joissa lapsi on kadonnut, ja puuttua tällaisiin tapauksiin.

25. suhtautuu myönteisesti komission muuttoliikettä ja väestörakennetta koskevan tietokeskuksen aikomukseen laatia tietokanta muuttajalapsista.

Muuttajalasten asumismuodot

26. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita tukemaan erilaisten asumismuotojen kehittämistä ilman huoltajaa saapuvia lapsia varten. Mahdollisia asumismuotoja ovat esimerkiksi sijaisperheeseen sijoittaminen, asuminen erityisissä lapsille tarkoitetuissa laitoksissa tai asuminen aikuisten sukulaisten luona. Lapsen etu on selvitettävä ennen asumismuodosta päättämistä.

⁽⁴⁾ Lausuntoluonnos "Muuttoliike keskisen Välimeren reitillä", CIVEX-VI/023.

27. vastustaa kaikenlaista lasten muuttajastatukseen perustuvaa säilöönottoa. Vapaudenriiston lapselle aiheuttamien haitallisten vaikutusten vuoksi sitä on käytettävä ainoastaan viimeisenä vaihtoehtona poikkeustilanteissa, esimerkiksi jos lapsen terveys tai henki on vaarassa. Lisäksi säilöönoton on oltava mahdollisimman lyhytaikaista, eikä lasta saa koskaan majoittaa vankilanomaisiin olosuhteisiin. Toimivaltaisten viranomaisten ja/tai lastensuojeluviranomaisten on joka tapauksessa valvottava sitä kaikissa vaiheissa. Säilöönottilojen on oltava erityisesti lasten tarpeisiin mukautettuja, ja henkilöstöllä on oltava asianmukainen koulutus. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että säilöönoton vaihtoehtojen edistäminen on keskeinen kysymys lapsen oikeuksia käsittelevässä eurooppalaisessa foorumissa, joka järjestetään 6.–8. marraskuuta 2017.

Lapsen oikeus edustajaan

28. toteaa jäsenvaltioiden edunvalvontajärjestelmien eroavan toisistaan ja katsoo sen vaikeuttavan tasapuolisten edellytysten turvaamista lapsille, joille osoitetaan edustaja EU:n alueella. Jokaisella ilman huoltajaa olevalla lapsella on oikeus ammattiedustajaan, joka voi puhua lapsen puolesta ja suojella tämän etuja oikeudellisissa asioissa riippumatta siitä, hakeeko lapsi turvapaikkaa vai ei. Edunvalvoja on tärkeä henkilö, jonka tulee rakentaa keskinäistä luottamusta suhteessaan lapseen ja suojella tätä kaikenlaiselta hyväksikäytöltä. Hyvä suhde lapsen ja tämän edunvalvojan välillä edistää kotoutumista. Edunvalvoja voi myös ehkäistä lasten katoamista. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan muuttoliikeagendan tilannetta käsittelevän komission tiedonannon mukaan edunvalvojen eurooppalaisen verkoston luomisessa on edistytty EU:n tasolla nopeasti.

29. pitää tärkeänä, että toimivaltaisen tahon tai viranomaisen asettamat edunvalvojat saavat asianmukaista koulutusta tai voivat osoittaa, että heillä on tällainen koulutus. Heidän vastuulleen annettavien lasten määrän on oltava suppea. Edunvalvojen on oltava palkattuja työntekijöitä, heillä tulee olla mahdollisuus työskennellä riippumattomasti, ja jäsenvaltioiden on vastattava heidän toimintansa rahoittamisesta.

30. pitää myönteisenä aikomusta perustaa Euroopan edunvalvontaverkosto, jossa voidaan vaihtaa kokemuksia ja kehittää ohjeita.

Lapsen kotouttaminen yhteiskuntaan ja koulutuksen tarve

31. korostaa erityisesti lasten vastaanotto-olosuhteiden ja kotoutumismahdollisuuksien läheistä yhteyttä ja toteaa, etteivät menettelyt ja vastaanotto-olosuhteet saa viivästyttää tai haitata kotoutumisprosessia. Komitea korostaa, että on tärkeää käynnistää nopeasti laillisen hallinnollisen aseman saamiseen tähtäävät prosessit.

32. toteaa, että lasten varhainen kotoutuminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan tukea heidän kehitystään aikuisuuteen asti. Lapsen kotoutuminen uuteen maahan on sosiaalinen investointi, joka auttaa minimoimaan rikollisuuden ja radikalisoitumiselle altistumisen vaaroja. Huolehtimalla jo varhaisessa vaiheessa siitä, että lapset pääsevät koulutuksen ja terveydenhuollon, vapaa-ajantoiminnan ja psykososiaalisen tuen piiriin, voidaan edistää heidän kehitystään.

33. korostaa erityisesti, että nopea ja tosiasiallinen pääsy osallistavan virallisen koulutuksen, myös varhaiskasvatuksen, piiriin on yksi tärkeimmistä ja tehokkaimmista keinoista edistää lasten kotoutumista, sillä se vahvistaa kielitaitoa, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja keskinäistä ymmärtämystä.

34. korostaa, että kotoutumisprosessin helpottamiseksi on tärkeää, että traumatisoituneet lapset saavat asianmukaista psykososiaalista tukea. On myös tarjottava erityispalveluja ja pääsy seksuaali- ja lisääntymisterveydenhuollon piiriin sellaisille lapsille, jotka ovat saattaneet joutua seksuaalisen tai sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreiksi.

35. pitää tärkeänä jatkaa toimia, joilla edistetään myönteistä asennoitumista monimuotoisuuteen ja torjutaan muuttajalapsiin kohdistuvaa rasismia, muukalaisvihaa ja erityisesti vihapuhetta.

36. panee merkille, että komissio ottaa huomioon ongelmat, joita syntyy, kun ilman huoltajaa oleva alaikäinen täyttää 18 vuotta eikä häntä enää pidetä lapsena, vaikka hän edelleen tarvitsee kipeästi suojelua. Lapsia on valmistettava tähän aikuiselämään siirtymiseen antamalla neuvontaa ja tukea ja tarjoamalla mahdollisuuksia yleissivistävään ja ammatilliseen jatkokoulutukseen.

37. tähdentää kestävien ratkaisujen tärkeyttä, jotta kaikkien lasten tilanne normalisoituu ja vakiintuu pitkällä aikavälillä. On otettava huomioon kaikki mahdolliset ratkaisut: kotoutuminen, paluu lähtömaahan, uudelleensijoittaminen ja perheenyhdistäminen. On olennaisen tärkeää, että kaikissa tapauksissa tehdään perusteellinen lapsen edun määrittäminen.

EU-tason, jäsenvaltiotason ja alue- ja paikallistason näkökulma

38. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tulee ymmärtää tärkeiksi kumppaneiksi muuttajalasten suojelua koskevan EU:n strategian täytäntöönpanossa ja toteuttamisessa. Komitea kehottaa komissiota ottamaan kaikissa ehdotuksissa huomioon niiden vaikutukset paikallis- ja aluetasoon, sillä turvapaikkaa hakevien lasten vastaanotto tapahtuu juuri paikallistasolla, jossa he pääsevät erilaisten hyvinvointipalvelujen piiriin ja jossa myös alkaa varhainen kotoutuminen yhteiskuntaan.

39. kehottaa komissiota välittämään jäsenvaltioille selvää viestiä siitä, että niiden tulee hyödyntää paikallis- ja aluetason kokemusta ja tietämystä. Alue- ja paikallisviranomaisilla on lukuisia hyviä esimerkkejä ja paljon kokemusta muuttajalasten suojelemisesta ja vastaanotosta.

40. toteaa, että EU:n tarjoamat erilaiset rahoitusmahdollisuudet ja tukimuodot helpottavat ja edistävät muuttajalasten suojelua ja heidän kotoutumistaan. Komitea kehottaa komissiota parantamaan tiedottamista paikallis- ja alueviranomaisille tarjolla olevista tuki- ja rahoitusmuodoista.

41. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan tiedonannossa esitettyjen keskeisten lyhyen aikavälin toimien toteuttamista on seurattava määrätietoisesti, kokonaisvaltaisesti ja koordinoitusti EU-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla ja yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. EU:n lainsäädännön kaikkien merkityksellisten säännösten noudattamista on seurattava tiiviisti, erityisesti perusoikeuksiin liittyvien velvoitteiden ja lapsen oikeuksiin liittyvien takeiden osalta.

42. huomauttaa, että muuttajalasten vastaanottoa koskevan, EU- ja jäsenvaltiotasolla sovellettavan yhtenäisen järjestelmän ja yhteisten tavoitteiden ansiosta asiaankuuluviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tällä on ratkaiseva merkitys lapsen mahdollisuuksille kotiutua nopeasti, menestyä koulussa ja valmistautua työmarkkinoille. Jotta voitaisiin varmistaa näiden tavoitteiden toteutuminen, on komitean mielestä kaikkien jäsenvaltioiden yhdessä jaettava vastuu suojelua tarvitsevien lasten vastaanottamisesta.

43. toteaa, että lapset ovat Euroopan tulevaisuus. Väestörakenteen muutokset kasvattavat sekä ikääntyvien osuutta väestöstä että työikäisen työvoiman kysyntää. Tarvitaan lisää nuoria ihmisiä, jotta yhteiskuntamme voivat kasvaa ja kukoistaa. Komitea korostaa, että kun muuttajalasten ja -nuorten vastaanotto tapahtuu oikeanlaisissa olosuhteissa ja käytössä on hyvät kotouttamisprosessit, heille voidaan tarjota hyvät elin- ja kehitysmahdollisuudet yhteiskunnissamme. Hyvä vastaanotto ja toimiva kotouttaminen ovat sen vuoksi kauaskantoisia investointeja hyvinvointiin, demokratiaan ja ihmisoikeuksiin.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

125. TÄYSISTUNTO, 9.–11. LOKAKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto – Palvelupaketti: ”Toimiva palvelutalous EU:n kansalaisille”

(2018/C 054/15)

Esittelijä: Jean-Luc Vanraes, (BE, ALDE), Ukkelin kunnanvaltuuston jäsen

Viiteasiakirjat: Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sähköisen eurooppalaisen palvelukortin ja siihen liittyvien hallinnollisten välineiden käyttöönotosta

COM(2016) 824 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi asetuksella ... [ESC Regulation] käyttöön otettua sähköistä eurooppalaista palvelukorttia koskevasta lainsäädäntö- ja toimintakehyksestä

COM(2016) 823 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista

COM(2016) 822 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle ja alueiden komitealle ammattipalvelujen sääntelyn uudistamista koskevista suosituksista

COM(2016) 820 final

I MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU)

N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

Johdanto-osan 7 kappale

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tällä direktiivillä vahvistettavaa ilmoitusvelvollisuutta olisi sovellettava jäsenvaltioiden sääntelytoimenpiteisiin, kuten yleisluonteisiin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin tai muihin yleisluonteisiin sitoviin sääntöihin, mukaan luettuna ammattialajärjestöjen hyväksymät säännöt, joilla säännellään kollektiivisesti palvelutoiminnan aloittamista tai harjoittamista. Ilmoitusvelvollisuutta ei pitäisi toisaalta soveltaa kansallisten viranomaisten tekemiin yksittäisiin päätöksiin.	Tällä direktiivillä vahvistettavaa ilmoitusvelvollisuutta olisi sovellettava jäsenvaltioiden sääntelytoimenpiteisiin, kuten yleisluonteisiin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin tai muihin yleisluonteisiin sitoviin sääntöihin, mukaan luettuna ammattialajärjestöjen hyväksymät säännöt, joilla säännellään kollektiivisesti palvelutoiminnan aloittamista tai harjoittamista. Ilmoitusvelvollisuutta ei pitäisi toisaalta soveltaa kansallisten viranomaisten tekemiin yksittäisiin päätöksiin. <i>Tällä direktiivillä vahvistettavaa ilmoitusvelvollisuutta ei pitäisi soveltaa toimenpideluonnosten tarkistuksiin tai muutoksiin, joita lainsäädäntävaltaa käyttävät edustajistot taikka jäsenvaltio-, alue- tai paikallistason parlamentit ovat esittäneet parlamentaarisen menettelyn aikana. Tämän direktiivin kannalta ilmoitusvelvollisuus olisi katsottava täytetyksi, kun toimenpideluonnos pannaan täytäntöön ja hyväksytään lopullisesti parlamentaarisen menettelyn päätteeksi.</i>

Perustelu

Ehdotukseen ei sisälly menettelyä, jota sovellettaisiin lainsäädäntävaltaa käyttävien edustajistojen tekemiin toimenpideluonnosten tarkistuksiin tai muutoksiin.

Muutosehdotus 2

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU)

N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

Johdanto-osan 15 kappale

Poistetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Jos jäsenvaltio ei noudata velvollisuutta ilmoittaa toimenpideluonnoksesta vähintään kolme kuukautta ennen sen hyväksymistä ja/tai pidättäytyä ilmoitetun toimenpiteen hyväksymisestä tämän kauden aikana ja tapauksen mukaan varoituksen saamista seuraavien kolmen kuukauden aikana, tätä olisi pidettävä vakavana olennaisena menettelyrikkomuksena ottaen huomioon sen vaikutukset yksittäisiin henkilöihin.</i>	

Perustelu

Komission ehdotuksesta seuraa, että toimenpideluonnokset, joista ei ole ilmoitettu, eivät ole täytäntöönpanokelpoisia. Tällä on vakavia seurauksia paikallisten ja alueellisten toimenpiteiden toimeenpanoon, koska palveludirektiivin soveltamisala on hyvin laaja ja muuttuu eräiltä osin yhä edelleen Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

Muutosehdotus 3

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

3 artiklan 2 kohta

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista toimenpideluonnoksista, joilla otetaan käyttöön 4 artiklassa tarkoitettuja uusia vaatimuksia tai lupajärjestelmiä tai muutetaan olemassa olevia vaatimuksia tai lupajärjestelmiä. 2. Jos jäsenvaltio muuttaa ilmoitettua toimenpideluonnosta niin, että sen soveltamisala tai sisältö laajenee merkittävästi tai alun perin suunniteltu täytäntöönpano-aikataulu lyhenee tai vaatimukset tai lupajärjestelmät lisääntyvät tai vaatimuksista tai lupajärjestelmistä tulee rajoittavampia sijoittautumisen tai valtioiden rajat ylittävän palveluntarjonnan kannalta, sen on ilmoitettava aiemmin 1 kohdan mukaisesti ilmoitetusta muutetusta toimenpideluonnoksesta uudelleen ja sisällytettävä ilmoitukseen selitys muutosten tavoitteesta ja sisällöstä. Tällöin aiempaa ilmoitusta on pidettävä peruutettuna. 3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista toimenpideluonnoksista on ilmoitettava komissiolle vähintään kolme kuukautta ennen niiden hyväksymistä.	1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista toimenpideluonnoksista, joilla otetaan käyttöön 4 artiklassa tarkoitettuja uusia vaatimuksia tai lupajärjestelmiä tai muutetaan olemassa olevia vaatimuksia tai lupajärjestelmiä. 2. a) Jos jäsenvaltio muuttaa ilmoitettua toimenpideluonnosta niin, että sen soveltamisala tai sisältö laajenee merkittävästi tai alun perin suunniteltu täytäntöönpano-aikataulu lyhenee tai vaatimukset tai lupajärjestelmät lisääntyvät tai vaatimuksista tai lupajärjestelmistä tulee rajoittavampia sijoittautumisen tai valtioiden rajat ylittävän palveluntarjonnan kannalta, sen on ilmoitettava aiemmin 1 kohdan mukaisesti ilmoitetusta muutetusta toimenpideluonnoksesta uudelleen ja sisällytettävä ilmoitukseen selitys muutosten tavoitteesta ja sisällöstä. Tällöin aiempaa ilmoitusta on pidettävä peruutettuna. b) <i>Jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta ilmoittaa jo ilmoitettuun toimenpideluonnokseen parlamentaarisen menettelyn aikana tehdyistä muutoksista. Jäsenvaltioiden on kuitenkin ilmoitettava komissiolle nämä muutokset sisältävästä toimenpideluonnoksesta sen jälkeen, kun se on hyväksytty.</i> 3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista toimenpideluonnoksista on ilmoitettava komissiolle vähintään kolme kuukautta ennen niiden hyväksymistä.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4. Jonkin 3 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tai 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rikkomista pidetään vakavana olennaisena menettelyvirheenä, kun otetaan huomioon sen vaikutukset yksittäisiin henkilöihin. 5. Jäsenvaltioiden on osana kaikkia ilmoituksia toimitettava tietoja, jotka osoittavat, että ilmoitettu lupajärjestelmä tai vaatimus on direktiivin 2006/123/EY mukainen. Näissä tiedoissa on yksilöitävä pääasiallinen syy, joka liittyy tavoiteltuun yleiseen etuun, ja annettava syyt, joiden vuoksi ilmoitettu lupajärjestelmä tai vaatimus ei ole syrjivä kansalaisuuden tai asuinpaikan perusteella ja joiden vuoksi se on oikeasuhteinen. Näihin tietoihin on sisällyttävä arviointi, jossa osoitetaan, että vähemmän rajoittavia keinoja ei ole käytettävissä, sekä erityistä näyttöä, joka tukee ilmoituksen tehneen jäsenvaltion esittämiä perusteluja. 6. Asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava ilmoituksessa myös lainsäädäntö- tai sääntelyteksti, joka on ilmoitetun toimenpideluonnoksen perustana. 7. Asianomaisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava hyväksytystä toimenpiteestä kahden viikon kuluessa sen hyväksymisestä. 8. Tässä direktiivissä vahvistetun ilmoitusmenettelyn soveltamiseksi ja ilmoituksen tehneen jäsenvaltion, muiden jäsenvaltioiden ja komission välisen tiedonvaihdon varmistamiseksi on käytettävä asetuksella (EU) N:o 1024/2012 perustettua sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää.	4. Jonkin 3 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tai 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rikkomista pidetään vakavana olennaisena menettelyvirheenä, kun otetaan huomioon sen vaikutukset yksittäisiin henkilöihin. 5. Jäsenvaltioiden on osana kaikkia ilmoituksia toimitettava tietoja, jotka osoittavat, että ilmoitettu lupajärjestelmä tai vaatimus on direktiivin 2006/123/EY mukainen. Näissä tiedoissa on yksilöitävä pääasiallinen syy, joka liittyy tavoiteltuun yleiseen etuun, ja annettava syyt, joiden vuoksi ilmoitettu lupajärjestelmä tai vaatimus ei ole syrjivä kansalaisuuden tai asuinpaikan perusteella ja joiden vuoksi se on oikeasuhteinen. Näihin tietoihin on sisällyttävä arviointi, jossa osoitetaan, että vähemmän rajoittavia keinoja ei ole käytettävissä, sekä erityistä näyttöä, joka tukee ilmoituksen tehneen jäsenvaltion esittämiä perusteluja. 6. Asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava ilmoituksessa myös lainsäädäntö- tai sääntelyteksti, joka on ilmoitetun toimenpideluonnoksen perustana. 7. Asianomaisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava hyväksytystä toimenpiteestä kahden viikon kuluessa sen hyväksymisestä. 8. Tässä direktiivissä vahvistetun ilmoitusmenettelyn soveltamiseksi ja ilmoituksen tehneen jäsenvaltion, muiden jäsenvaltioiden ja komission välisen tiedonvaihdon varmistamiseksi on käytettävä asetuksella (EU) N:o 1024/2012 perustettua sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää.

Perustelu

Ehdotukseen ei sisälly menettelyä, jota sovellettaisiin lainsäädäntöä käyttävien edustajistojen tekemiin toimenpideluonnosten tarkistuksiin tai muutoksiin.

Muutosehdotus 4

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

3 artiklan 4 kohta

Poistetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Jonkin 3 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tai 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rikkomista pidetään vakavana olennaisena menettelyvirheenä, kun otetaan huomioon sen vaikutukset yksittäisiin henkilöihin.</i>	

Perustelu

Komission ehdotuksesta seuraa, että toimenpideluonnokset, joista ei ole ilmoitettu, eivät ole täytäntöönpanokelpoisia. Tällä on vakavia seurauksia paikallisten ja alueellisten toimenpiteiden toimeenpanoon, koska palveludirektiivin soveltamisala on hyvin laaja ja muuttuu eräiltä osin yhä edelleen Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

Ehdotettu seuraamus aiheuttaisi suurta oikeudellista epävarmuutta, sillä jopa sisällöllisesti ongelmattomat ja selvästi EU:n lainsäädännön mukaiset hankkeet olisivat toteuttamiskelvottomia jo vähäisimpienkin ilmoittamisessa tapahtuneiden muodollisten virheiden takia.

Muutosehdotus 5

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

3 artiklan 8 kohta

Lisätään 3 artiklan 8 kohdan jälkeen uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Edellä olevaa 3 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta, jos jäsenvaltion on hyvin lyhyellä varoitusaajalla kiireellisistä syistä hyväksyttävä toimenpiteitä, joilla otetaan käyttöön uusia lupajärjestelmiä tai vaatimuksia tai muutetaan nykyisiä lupajärjestelmiä vakavissa ja ennakoimattomissa tilanteissa, jotka liittyvät yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden suojeluun taikka ympäristönsuojeluun.</i>

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 6

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

5 artiklan 2 kohta

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Siitä päivästä lähtien, jona komissio ilmoittaa ilmoituksen tehneelle jäsenvaltiolle saadun ilmoituksen vaatimuksenmukaisuudesta, käynnistyy ilmoituksen tehneen jäsenvaltion, muiden jäsenvaltioiden ja komission välinen kuuleminen, jonka kesto on enintään kolme kuukautta.	Siitä päivästä lähtien, jona komissio ilmoittaa ilmoituksen tehneelle jäsenvaltiolle saadun ilmoituksen vaatimuksenmukaisuudesta, käynnistyy ilmoituksen tehneen jäsenvaltion, muiden jäsenvaltioiden ja komission välinen kuuleminen, jonka kesto on enintään kolme kuukautta. Kuuleminen ei estä ilmoituksen tehnyttä jäsenvaltiota hyväksymästä kyseessä olevia säännöksiä tai määräyksiä, mutta niitä ei voida saattaa voimaan ennen kuulemisajan päättymistä.

Perustelu

Ehdotettu lykkäävä määräaika on liian joustamaton. Se viivästyttäisi menettelyjä kohtuuttomasti. Jäsenvaltioilla tulisi siksi olla mahdollisuus hyväksyä asianomaiset toimenpiteet, mutta täytäntöönpanon tulisi olla mahdollista vasta kuulemisajan päätyttyä.

Muutosehdotus 7

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

6 artikla**Varoittaminen**

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Ennen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisajan päättymistä komissio voi varoittaa ilmoituksen tehnyttä jäsenvaltiota, että se on huolissaan siitä, että ilmoitettu toimenpideluonnos ei ole direktiivin 2006/123/EY mukainen, ja ilmoittaa aikeestaan hyväksyä 7 artiklassa tarkoitettu päätös.	1. Ennen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisajan päättymistä komissio voi varoittaa ilmoituksen tehnyttä jäsenvaltiota, että se on huolissaan siitä, että ilmoitettu toimenpideluonnos ei ole direktiivin 2006/123/EY mukainen, ja ilmoittaa aikeestaan hyväksyä 7 artiklassa tarkoitettu suositus. Varoitusilmoituksessa on mainittava syyt komission huoleen ja tarvittaessa ne muutokset toimenpideluonnokseen, jotka komission käsityksen mukaan olisivat tyydyttävä vastaus kyseiseen huoleen.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Saatuaan tällaisen varoituksen ilmoituksen tehnyt jäsenvaltio ei saa hyväksyä toimenpideluonnosta kolmeen kuukauteen kuulemisajan päättymisen jälkeen.	2. Saatuaan tällaisen varoituksen komissio käynnistää kolme kuukautta kestävä vuoropuhelun asiaankuuluvien toimivaltaisten elinten kanssa, alue- ja paikallistaso mukaan luettuna. Komission jäsenvaltiolle antama varoitus ei estä jäsenvaltiota hyväksymästä toimenpideluonnosta, mutta sitä ei voida saattaa voimaan ennen kuulemisajan päättymistä.

Perustelu

Tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltion toimivaltaiset elimet saavat komission ilmaisemat huolet kaikilta osin tietoonsa perusteineen ja että niistä keskustellaan ajoissa ja kunnolla jäsenvaltion toimivaltaisten elinten kanssa.

Muutosehdotus 8

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

COM(2016) 821 final

7 artikla

Päätös

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
7 artikla Päätös Jos komissio on antanut 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti varoituksen, se voi kolmen kuukauden kuluessa 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisajan päättymisen jälkeen hyväksyä päätöksen, jossa todetaan, että toimenpideluonnos ei ole direktiivin 2006/123/EY mukainen, ja edellyttää, että asianomainen jäsenvaltio pidättäytyy toimenpideluonnoksen hyväksymisestä tai kumoaa sen, jos toimenpide on jo hyväksytty 3 artiklan 3 kohdan tai 6 artiklan 2 kohdan vastaisesti.	7 artikla Suositus Jos komissio on antanut 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti varoituksen, se voi kolmen kuukauden kuluessa 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisajan päättymisen jälkeen hyväksyä suosituksen, joka ei ole sitova ja jossa todetaan, että toimenpideluonnos ei ole direktiivin 2006/123/EY mukainen, ja tiedottaa asianomaiselle jäsenvaltiolle aikomuksestaan nostaa kanne Euroopan unionin tuomioistuinmessä, jos toimenpide hyväksytään, ja riitauttaa toimenpiteen yhteensopivuus direktiivin 2006/123/EY kanssa.

Perustelu

Komission ehdotus päätöksestä ei ole hyväksyttävissä, koska se rajoittaisi epäasianmukaisesti lainsäätäjiä valtiollisella ja alueellisella tasolla. Esitettyjen muiden säädösehdotusten taustaa vasten voi muu kuin sitova suositus, jolla ilmoitetaan komission aikomuksesta riitauttaa toimenpiteen laillisuus, jos viimeksi mainittu hyväksytään, tarjota nykyistä paremman ilmoitusmenettelyn, joka on paitsi tehokas myös kunnioittaa valtiollisille ja alueellisille lainsäätäjille kuuluvia oikeuksia.

Muutosehdotus 9

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista

COM(2016) 822 final/1

Johdanto-osan 9 kappale

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Oikeutuksen ja oikeasuhteisuuden todistustaakka on jäsenvaltioilla. Näin ollen olisi jäsenvaltioiden käyttämien sääntelyn oikeuttamisperusteiden tukena oltava analyysi kyseisen valtion toteuttaman toimenpiteen soveltuvuudesta ja oikeasuhteisuudesta sekä erityistä näyttöä sen väitteiden tueksi.	Oikeutuksen ja oikeasuhteisuuden todistustaakka on jäsenvaltioilla. Näin ollen olisi jäsenvaltioiden käyttämien sääntelyn oikeuttamisperusteiden tukena oltava analyysi kyseisen valtion <i>asiaankuuluvien viranomaisten</i> toteuttaman toimenpiteen soveltuvuudesta ja oikeasuhteisuudesta sekä erityistä näyttöä sen väitteiden tueksi.

Perustelu

Tämä aiheuttaa ylimääräistä byrokratiaa, joka ei ole missään suhteessa mahdollisiin tuloksiin.

Muutosehdotus 10

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista

COM(2016) 822 final/1

Johdanto-osan 12 kappale

Lisätään johdanto-osan 12 kappaleen jälkeen uusi kappale.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Uusi johdanto-osan kappale <i>Toimenpiteen oikeasuhtaisuuden arvioiminen direktiivissä asetettujen perusteiden pohjalta kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten vastuulle. Nämä yksittäiset arvioinnit saattavat johtaa erilaisiin lainmuksiksiin lopputuloksiin eri jäsenvaltioissa.</i>

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 11

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista

COM(2016) 822 final/1

Johdanto-osan 18 kappale

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Toimivaltaisten viranomaisten olisi otettava asianmukaisesti huomioon sekä toimenpiteen taloudellinen vaikutus, mu-kaan lukien kustannushyötyanalyysi , jossa on huomioitu erityisesti markkinoiden kilpailuaste ja tarjotun palvelun laatu, että vaikutus oikeuteen tehdä työtä sekä henkilöiden ja palvelujen vapaaseen liikkumiseen unionissa. Tämän analyysin perusteella jäsenvaltioiden olisi varmistettava erityisesti, että säännelyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista koskevien rajoitusten laajuus on unionissa oikeassa suhteessa haluttujen tavoitteiden ja odotettujen hyötyjen tärkeyteen.	Toimivaltaisten viranomaisten olisi otettava asianmukaisesti huomioon sekä toimenpiteen taloudellinen vaikutus, jossa on huomioitu erityisesti markkinoiden kilpailuaste ja tarjotun palvelun laatu sekä vaikutus alueelliseen yhteenkuuluvuuteen , että vaikutus oikeuteen tehdä työtä sekä henkilöiden ja palvelujen vapaaseen liikkumiseen unionissa. Tämän analyysin perusteella jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava erityisesti, että säännelyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista koskevien rajoitusten laajuus on unionissa oikeassa suhteessa haluttujen tavoitteiden ja odotettujen hyötyjen tärkeyteen.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 12

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista

COM(2016) 822 final/1

Johdanto-osan 21 kappale

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Sisämarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa, että jäsenvaltiot ilmoittavat kansalaisille, edustaville järjestöille tai muille asiaankuuluville sidosryhmille ennen kuin ne toteuttavat säännelyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista rajoittavia toimenpiteitä ja että jäsenvaltiot antavat niille tilaisuuden esittää näkemyksensä.	Sisämarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat kansalaisille, alue- ja paikallisyhteisöille, työmarkkinaosapuolille , edustaville järjestöille tai muille asiaankuuluville sidosryhmille ennen kuin ne toteuttavat säännelyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista rajoittavia toimenpiteitä ja että jäsenvaltiot antavat niille tilaisuuden esittää näkemyksensä.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 13

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista

COM(2016) 822 final

6 artikla**Suhteellisuusperiaate**

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Ennen kuin jäsenvaltiot ottavat käyttöön tai muuttavat säänneltyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista rajoittavia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, niiden on arvioitava, ovatko kyseiset säännökset tarpeen, soveltuvatko ne halutun tavoitteen saavuttamisen takaamiseen ja ylittäväkö ne sen, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi. 2. Kun asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset arvioivat kyseisten säännösten tarpeellisuutta ja suhteellisuutta, niiden on erityisesti otettava huomioon seuraavat tekijät: a) haluttuihin yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin liittyvien riskien luonne ja varsinkin kuluttajille, ammattihenkilöille tai kolmansille osapuolille aiheutuvien riskien luonne; b) säännöksen soveltuvuus varsinkin sen kannalta, miten asianmukainen se on halutun tavoitteen saavuttamiseksi sekä ilmentääkö se aidosti kyseistä tavoitetta johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla ja puututaanko sillä havaittuihin riskeihin samalla tavalla kuin vastaavanlaisissa toiminnoissa; c) säännöksen tarpeellisuus varsinkin sen kannalta, ovatko voimassa olevat erityiset tai luonteeltaan yleisemmät säännöt, kuten tuoteturvallisuus- tai kuluttajansuojalan-säädäntö, riittämättömiä saavuttamaan haluttu tavoite; d) tiettyyn ammattiin kuuluvien tai tietylle ammatille varattujen toimintojen soveltamisalan ja vaadittavan ammattipätevyyden välinen yhteys; e) tehtävien monimutkaisuuden ja tietyn vaadittavan ammattipätevyyden välinen yhteys, erityisesti vaadittavan koulutuksen tai kokemuksen tasoon, luonteeseen ja kestoon liittyen, sekä mahdolliset muut tavat hankkia ammattipätevyys;	1. Ennen kuin jäsenvaltiot ottavat käyttöön tai muuttavat säänneltyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista rajoittavia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, niiden on arvioitava, ovatko kyseiset säännökset tarpeen, soveltuvatko ne halutun tavoitteen saavuttamisen takaamiseen ja ylittäväkö ne sen, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi. 2. Kun asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset arvioivat kyseisten säännösten tarpeellisuutta ja suhteellisuutta, niiden on erityisesti otettava huomioon seuraavat tekijät: a) haluttuihin yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin liittyvien riskien luonne ja varsinkin palvelujen vastaanottajille, kuten kuluttajille ja muille palveluja vastaanottaville ei-ammattilaisille, ammattihenkilöille, työmarkkinaosa-puolille, paikallis- ja alueviranomaisille tai kolmansille osapuolille aiheutuvien riskien luonne; b) säännöksen soveltuvuus varsinkin sen kannalta, miten asianmukainen se on halutun tavoitteen saavuttamiseksi sekä ilmentääkö se aidosti kyseistä tavoitetta johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla ja puututaanko sillä havaittuihin riskeihin samalla tavalla kuin vastaavanlaisissa toiminnoissa; c) säännöksen tarpeellisuus varsinkin sen kannalta, ovatko voimassa olevat erityiset tai luonteeltaan yleisemmät säännöt, kuten tuoteturvallisuus- tai kuluttajansuojalan-säädäntö, riittämättömiä saavuttamaan haluttu tavoite; d) tiettyyn ammattiin kuuluvien tai tietylle ammatille varattujen toimintojen soveltamisalan ja vaadittavan ammattipätevyyden välinen yhteys; e) tehtävien monimutkaisuuden ja tietyn vaadittavan ammattipätevyyden välinen yhteys, erityisesti vaadittavan koulutuksen tai kokemuksen tasoon, luonteeseen ja kestoon liittyen, sekä mahdolliset muut tavat hankkia ammattipätevyys;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
f) tietyn ammattipätevyyden haltijoille varattujen ammatti-toimintojen soveltamisala erityisesti siihen liittyen, voidaan tietyille ammattiteille varatut toiminnot jakaa muiden ammattien kanssa vai ei ja tämän syyt; g) säännellyn ammatin harjoittamiseen liittyvän autonomian aste sekä järjestäytymiseen ja valvontaan liittyvien järjestelyjen vaikutus halutun tavoitteen saavuttamiseen varsinkin silloin, kun säänneltyyn ammattiin liittyviä toimintoja harjoitetaan asianmukaisesti pätevöityneen ammattihenkilön valvonnassa ja vastuussa; h) tieteellinen ja teknologinen kehitys, joka voi vähentää eroja ammattihenkilöiden ja kuluttajien tietämyksen tasossa; i) toimenpiteen taloudellinen vaikutus varsinkin markkinoiden kilpailuaste ja tarjotun palvelun laatu huomioon ottaen sekä vaikutus henkilöiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen unionissa; j) mahdollisuus käyttää vähemmän rajoittavia tapoja yleisen etuun liittyvän tavoitteen saavuttamiseksi; k) rajoitusten kumulatiivinen vaikutus sekä ammattiin pääsyyn että ammatin harjoittamiseen ja erityisesti se, kuinka nämä molemmat vaatimukset edistävät saman yleiseen etuun liittyvän tavoitteen saavuttamista, ja se, ovatko ne tarpeen samaan yleiseen etuun liittyvän tavoitteen saavuttamiseksi.	f) tietyn ammattipätevyyden haltijoille varattujen ammatti-toimintojen soveltamisala erityisesti siihen liittyen, voidaan tietyille ammattiteille varatut toiminnot jakaa muiden ammattien kanssa vai ei ja tämän syyt; g) säännellyn ammatin harjoittamiseen liittyvän autonomian aste sekä järjestäytymiseen ja valvontaan liittyvien järjestelyjen vaikutus halutun tavoitteen saavuttamiseen varsinkin silloin, kun säänneltyyn ammattiin liittyviä toimintoja harjoitetaan asianmukaisesti pätevöityneen ammattihenkilön valvonnassa ja vastuussa; h) tieteellinen ja teknologinen kehitys, joka voi vähentää eroja ammattihenkilöiden ja kuluttajien tietämyksen tasossa; i) toimenpiteen taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus varsinkin markkinoiden kilpailuaste ja tarjotun palvelun laatu huomioon ottaen sekä vaikutus henkilöiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen unionissa; j) mahdollisuus käyttää vähemmän rajoittavia tapoja yleisen etuun liittyvän tavoitteen saavuttamiseksi; k) k) rajoitusten kumulatiivinen vaikutus sekä ammattiin pääsyyn että ammatin harjoittamiseen.
3. Kun 2 kohdan j alakohtaa sovellettaessa toimenpiteet ovat perusteltuja kuluttajasuojaan liittyvistä syistä ja kun havaitut riskit koskevat vain ammattihenkilön ja kuluttajan välistä suhdetta ilman kielteistä vaikutusta kolmansiin osapuoliin, asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava erityisesti, voidaanko tavoite saavuttaa suojatulla ammattinimikkeellä toimintoja varaamatta.	Säännösten tarpeellisuutta ja suhteellisuutta arvioidessaan toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava 2 kohdan a–k alakohtassa tarkoitettuja perusteita harkitulla tavalla ottaen huomioon kuhunkin yksittäiseen tapaukseen liittyvät erityiset olosuhteet. Kun nämä katsovat, että jokin tietty arviointiperuste ei ole merkityksellinen, nämä voivat sulkea sen arvioinnin ulkopuolelle mutta näiden on perusteltava tämä poissulkeminen. 3. Kun 2 kohdan j alakohtaa sovellettaessa toimenpiteet ovat perusteltuja kuluttajasuojaan liittyvistä syistä ja kun havaitut riskit koskevat vain ammattihenkilön ja kuluttajan välistä suhdetta ilman kielteistä vaikutusta kolmansiin osapuoliin, asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava erityisesti, voidaanko tavoite saavuttaa suojatulla ammattinimikkeellä toimintoja varaamatta.
4. Kun 2 kohdan k alakohtaa sovelletaan, asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten on erityisesti arvioitava kaikkien seuraavien vaatimusten asettamisen kumulatiivista vaikutusta: a) varatut toiminnot suojattujen ammattinimikkeiden ohella;	4. Kun 2 kohdan k alakohtaa sovelletaan, asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten on erityisesti arvioitava kaikkien seuraavien vaatimusten asettamisen kumulatiivista vaikutusta: a) varatut toiminnot suojattujen ammattinimikkeiden ohella;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
b) jatkuvaa ammatillista kehittämistä koskevat vaatimukset;	b) ammattikunnan järjestäytymiseen, ammattietiikkaan ja ammatilliseen valvontaan liittyvät säännöt;
c) ammattikunnan järjestäytymiseen, ammattietiikkaan ja ammatilliseen valvontaan liittyvät säännöt;	c) pakollinen liiton jäsenyys ja rekisteröinti- tai hyväksyntäjärjestelmät erityisesti silloin, kun nämä vaatimukset edellyttävät tiettyä ammattipätevyyttä;
d) pakollinen liiton jäsenyys ja rekisteröinti- tai hyväksyntäjärjestelmät erityisesti silloin, kun nämä vaatimukset edellyttävät tiettyä ammattipätevyyttä;	d) määrälliset rajoitukset, etenkin vaatimukset, joilla rajoitetaan ammatinharjoittamislupien lukumäärää tai vahvistetaan vähimmäis- tai enimmäismäärä tietyn ammattipätevyyden omaaville työntekijöille, johtajille tai edustajille;
e) määrälliset rajoitukset, etenkin vaatimukset, joilla rajoitetaan ammatinharjoittamislupien lukumäärää tai vahvistetaan vähimmäis- tai enimmäismäärä tietyn ammattipätevyyden omaaville työntekijöille, johtajille tai edustajille;	e) erityiset oikeudelliset muotovaatimukset tai yrityksen osakkeenomistukseen tai johtamiseen liittyvät vaatimukset, siinä määrin kuin kyseiset vaatimukset liittyvät suoraan säännellyn ammatin harjoittamiseen;
f) erityiset oikeudelliset muotovaatimukset tai yrityksen osakkeenomistukseen tai johtamiseen liittyvät vaatimukset, siinä määrin kuin kyseiset vaatimukset liittyvät suoraan säännellyn ammatin harjoittamiseen;	f) alueelliset rajoitukset erityisesti silloin, kun ammattia säännellään eri tavalla jäsenvaltion eri osissa;
g) alueelliset rajoitukset erityisesti silloin, kun ammattia säännellään eri tavalla jäsenvaltion eri osissa;	g) vaatimukset, joilla rajoitetaan säännellyn ammatin harjoittamista yhdessä tai yhteistyöhankkeen osana, sekä esteettömyyssäännöt;
h) vaatimukset, joilla rajoitetaan säännellyn ammatin harjoittamista yhdessä tai yhteistyöhankkeen osana, sekä esteettömyyssäännöt;	h) vakuutusturvaa tai muuta henkilökohtaista tai kollektiivista ammatillista vastuuta koskevat vaatimukset;
i) vakuutusturvaa tai muuta henkilökohtaista tai kollektiivista ammatillista vastuuta koskevat vaatimukset;	i) kielitaitovaatimukset siinä määrin kuin ne ovat tarpeen jonkin ammatin harjoittamiseksi.
j) kielitaitovaatimukset siinä määrin kuin ne ovat tarpeen jonkin ammatin harjoittamiseksi.	

Perustelu

6 artiklan sisältämää arviointiperusteiden luetteloa on syytä pitää viitteellisenä, koska kaikki valintaperusteet eivät ole sovellettavissa tai yhtä merkittäviä kussakin yksittäisessä tapauksessa ja koska yleispätevyyttä tavoitteleva toimintamalli olisi liian pitkälle menevä ja kuormittaisi jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia tarpeettomasti.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Palvelujen sisämarkkinoiden kiireellisen loppuunsaattamisen merkitys

1. korostaa sisämarkkinoiden merkitystä, kun ajatellaan talouskasvun vauhdittamista, investointien lisäämistä, elintason kohottamista ja työpaikkojen luomista alueilla ja kunnissa kaikkialla EU:ssa.

2. tähdentää tarvetta saattaa tavaroiden ja palveluiden sisämarkkinat kiireellisesti päätökseen, kuten sisämarkkinastrategiassa esitetään, ja toteaa, että lukuisat jäljellä olevista taloudellisista esteistä ovat palvelujen alalla.

3. painottaa, että palvelut ovat Euroopan talouden tärkeä osatekijä, johon perustuu noin 70 % sekä BKT:sta että työpaikoista. Komitea kuitenkin huomauttaa, että EU:n palvelualalle on ominaista hidas tuottavuuden kasvu ja laimea kilpailu, mikä jarruttaa alan potentiaalin kehitystä. Komitea tähdentää, että poistamalla rajatylittävän palvelutarjonnan esteet, jotka johtuvat maakohtaisten sääntöjen ja menettelyjen eroavuuksista, luotaisiin palveluntarjoajille ja asiakkaille suuremmat mahdollisuudet hyödyntää sisämarkkinoiden potentiaali kaikilta osin. Komitea kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan lisätoimenpiteitä, joilla vauhditetaan palvelualan tuottavuuden kehitystä, lisätään yritysten välistä kilpailua ja poistetaan rajatylittävää palvelutarjontaa rajoittavat lainsäädännölliset ja menettelylliset esteet.

4. korostaa, että palvelut ovat tärkeä välituote taloudessa ja että kilpailukykyiset palvelut, eritoten yrityspalvelut, ovat ratkaisevan tärkeitä sellaisten muiden alojen, kuten valmistusteollisuuden, tuottavuudelle ja hintakilpailukyvyille, joiden merkitys alue- ja paikallistaloudessa on keskeinen.

5. huomauttaa, että nyt kun on kulunut kymmenen vuotta palveludirektiivin antamisesta, sen potentiaali palvelujen vapaan liikkuvuuden edistämiseksi ei ole täysin toteutunut ja että lukuisilla palvelusektoreilla palveluntarjoajat joutuvat yhä kohtaamaan mitä moninaisimpia esteitä, kun nämä pyrkivät asettautumaan toiseen jäsenvaltioon tai tarjoamaan palveluitaan väliaikaisesti yli rajojen. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan lisätoimenpiteitä näiden haittatekijöiden poistamiseksi. Se toteaa, että arvioiden mukaan EU:n BKT voisi kasvaa 1,7 prosenttia, mikäli rajatylittävän palvelukaupan ja -investointien esteisiin puututtaisiin palveludirektiivin jo nykyisellään tarjoamia puitteita hyödyntäen.

6. on tyytyväinen komission pyrkimykseen poistaa palvelujen liikkuvuutta haittaavia perusteettomia byrokraattisia esteitä ja katsoo, että esitetyt ehdotukset voivat edistää palvelujen todellisten sisämarkkinoiden luomista, mikä tehostaisi myös talouskasvua, investointeja ja työllisyyttä Euroopan alueilla ja kunnissa. Komitea painottaa kuitenkin, että palvelupakettia sovellettaessa on noudatettava suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteita.

7. tähdentää, että paketin eri komponentit kytkeytyvät toisiinsa ja että ne on nähtävä yhden ja saman kokonaisuuden osina, jolloin kunkin ehdotuksen ansioita tulee arvioida tuossa yhteydessä.

8. katsoo, että ilmoitusmenettelyä koskevaa ehdotusta olisi mitä todennäköisimmin muutettava, kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-320/16, Uber France SAS. Julkisasiamies antoi asiassa ennakkoratkaisuehdotuksensa 4. heinäkuuta 2017 ja totesi, että "jäsenvaltiot voivat kieltää ja tehdä rangaistavaksi UberPopin kaltaisen kuljetustoiminnan lainvastaisen harjoittamisen tarvitsematta ilmoittaa lakiehdotusta etukäteen komissiolle".

Sähköinen palvelukortti

9. toteaa, että palveludirektiivissä edellytetään jäsenvaltioiden raivaavan hallinnollisia rajoitteita, jotka estävät palveluntarjoajia harjoittamasta toimintaa yli rajojen, ja että se ei ole tältä osin ollut täysin tuloksekas.

10. pitää uutta sähköistä palvelukorttia hyödyllisenä panoksena edistettäessä palveluntarjoajien liikkuvuutta, mutta pyytää selvittämään, missä määrin uusi sähköinen palvelukortti yhdistyy jo olemassa oleviin järjestelmiin, kuten sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään (IMI) ja eurooppalaiseen ammattikorttiin. Komitea uskoo, että sähköinen palvelukortti voi auttaa vähentämään rajatylittäviä palveluja tarjoavien kohtaamia hallintokiemuroita ja -kustannuksia. Tämä koskee erityisesti pk-yrityksiä, jotka muodostavat alue- ja paikallistalouksien perustan, koska ne tuntevat hallinnon monimutkaisuuden vaikutukset voimakkaimmin rajatylittävää toimintaa harjoittaessaan.

11. vastustaa kuitenkin menettelyä koskevan päävastuun siirtämistä kotijäsenvaltion viranomaisille, sillä se on ristiriidassa palveludirektiivissä hallitsevasti sovellettavan vastaanottajajäsenvaltion periaatteen kanssa. Sähköinen palvelukortti ei totisesti saa estää tai haitata valvontaa, joka vastaanottavan jäsenvaltion asiaankuuluvien viranomaisten on kohdistettava sen alueella suoritettavaan taloudelliseen toimintaan. Komission ehdotus sähköisestä palvelukortista antaisi palveluntarjoajille mahdollisuuden käyttää välittäjätahona ainoastaan kotijäsenvaltiota ja yhdenmukaistaisi tiedonvaihdon alkuperämaaperiaatteen pohjalta.

12. pohtii, miten ehdotus sähköisestä eurooppalaisesta palvelukortista vaikuttaa käytössä oleviin alakohtaisiin sosiaalisiin henkilökortteihin, joita jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset tai työmarkkinaosapuolet ovat ottaneet käyttöön.

13. panee merkille, että ehdotuksessa ei täsmennetä, mitä seikkoja alkuperäjäsenvaltion tulisi arvioida vahvistaakseen, että palveluntarjoaja on laillisesti sijoittautunut sen alueelle, vaikka direktiivissä 2014/67/EU luetellaan tosiseikkoja, joiden perusteella määritetään, harjoittaako yritys aidosti merkittävää toimintaa kyseisessä jäsenvaltiossa.

14. muistuttaa tässä yhteydessä, että lähetettäviin työntekijöihin liittyvien esitettävien A1-asiakirjojen myöntäminen on jo tuonut esiin mahdollisia sudenkuoppia, jotka liittyvät siihen, että saapuvia palveluntarjoajia koskevien tietojen oikeellisuuden vahvistamisessa ollaan riippuvaisia yksinomaan alkuperäjäsenvaltiosta, erityisesti kun on kyse näennäisistä itsenäisistä ammatinharjoittajista. Työntekijöiden lähettämisestä annetun direktiivin 96/71/EY muutosehdotukseen liittyvässä vaikutusarvioinnissa todetaankin tältä osin, ettei esitettävien A1-asiakirjojen sisältämien tietojen paikkansapitävyyttä voida taata muun muassa siksi, ettei lähetävissä maissa ole tehty kattavaa viranomaisvalvontaa⁽¹⁾.

15. panee merkille, että osa sähköisen palvelukortin ominaisuuksista, kuten nk. yhden kerran periaate tietojen toimittamisessa, rajoittamaton voimassaoloaika, jäsenvaltioiden velvoite käyttää sähköiseen palvelukorttiin sisältyviä tietoja voimatta pyytää todistetta tietojen paikkansapitävyydestä myöhemmässä vaiheessa sekä rajoittavat kumoamismenettelyt, jotka saattavat edellyttää tuomioistuimen lopullista päätöstä, voivat haitata kansallisen lainsäädännön noudattamisen valvontaa sekä työntekijöiden ja kuluttajien oikeuksien toteutumista.

16. toteaa, että sähköiseen eurooppalaiseen palvelukorttiin on tarkoitus sisällyttää tietoa vakuutusturvasta. Koska kortti kuitenkin on voimassa toistaiseksi, voidaan olettaa, että tiedot on toimitettava vain kerran. Tämä saattaa heikentää vastaanottavan jäsenvaltion tekemien tarkastusten ja valvonnan tehokkuutta.

17. korostaa, että sähköinen palvelukortti olisi käytettävissä paitsi niille, jotka tarjoavat palveluja yli rajojen väliaikaisesti, myös niille, jotka tarjoavat palveluja perustamalla sivuliikkeen, toimipisteen tai toimiston toiseen jäsenvaltioon.

18. pitää tärkeänä, että vaikka jäsenvaltiot velvoitetaan asettamaan sähköinen kortti saataville, sen käyttö on palveluntarjoajille vapaaehtoista, olivatpa nämä sitten itsenäisiä ammatinharjoittajia tai yhtiöitä.

19. toteaa, että koska kyse on vapaaehtoisesta välineestä, sähköisen palvelukortin omaksuminen käyttöön tulee riippumaan sen palveluntarjoajille suomasta ilmeisestä lisäarvosta sekä jäsenvaltioiden elinkeinoelämän ja asiaankuuluvien viranomaisten – myös alue- ja paikallistasolla – tekemistä ponnistuksista sähköisestä kortista ja sen eduista valistamiseksi mahdollisimman laajamittaisesti.

20. suhtautuu kriittisesti hiljaisen hyväksynnän periaatteen soveltamiseen tapauksissa, jolloin vastaanottavan jäsenvaltion viranomaiset eivät ole vastanneet sähköistä korttia koskevaan palveluntarjoajan hakemukseen säädetyissä määräaajoissa. Tällainen hyväksymisolettama olisi poistettava kokonaan, tai ainakin olisi säädettävä asianmukaisista määräaajoista asian tarkistamiseksi ja käsittelemiseksi.

21. pahoittelee, ettei säädösehdotukseen sisälly sellaisia sähköisen palvelukortin tärkeitä näkökohtia kuin vakioituun hakulomakkeeseen vaadittavat tiedot ja hakemuksen tueksi edellytettävät asiakirjat vaan että ne on tarkoitus yksilöidä komission antamissa delegoiduissa säädöksissä. Komitea huomauttaa, että tämän seurauksena alue- ja paikallisviranomaiset saattavat menettää sananvaltansa näihin tärkeisiin kysymyksiin. Se pyytää, että Euroopan alueiden komitea saa kaikki näihin delegoituihin säädöksiin liittyvät asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijat, Euroopan parlamentti ja neuvosto saavat ne ja että se pääsee osallistumaan komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa käsitellään asiaankuuluvien delegoitujen säädösten laatimista, jotta se voi esittää kaikki tarpeelliset kommenttinsa hyvissä ajoin.

22. toteaa, että sähköisen kortin soveltamisala rajataan ensi vaiheessa yrityspalveluihin ja rakennuspalveluihin, sektoreihin, joilla on erityinen taloudellinen merkitys mutta joilla rajatylittävä kauppa ja investoinnit ovat suppeita ja tuottavuuden kasvu kehnoa ja jotka näin ollen voisivat hyötyä rajatylittävän kilpailun lisääntymisestä.

⁽¹⁾ SWD(2016) 52, s. 8.

23. korostaa, että sähköisen palvelukortin järjestelmän toimivuus tulee riippumaan jäsenvaltioiden yhteistyöstä, johon käytetään sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää (IMI), johon kuuluu alue- ja paikallisviranomaisia, ja että tämä edellyttää viranomaisten parantavan foorumin hyödyntämistä ja lisäinvestointien tekemistä sen kehittämiseksi. Kun otetaan huomioon, että myös palvelupaketin muiden tärkeiden osatekijöiden, erityisesti ilmoitusmenettelyn, toteuttaminen riippuu tietojenvaihtojärjestelmän toimivuudesta, komitea kehottaa komissiota esittämään toimintasuunnitelman foorumin mukauttamiseksi tukemaan tarvittavia menettelyjä.

24. kehottaa komissiota varmistamaan, että sähköisen palvelukortin käsittelyjärjestelmä noudattaa jäsenvaltioissa jo olemassa olevia sähköisiä järjestelmiä, sekä helpottamaan yhteentoimivuutta niiden kanssa.

25. kehottaa Euroopan komissiota laajentamaan sähköisen palvelukortin soveltamisalaa edelleen, jotta se olisi tulevaisuudessa käytettävissä mahdollisimman monilla aloilla ja myös mikro- ja pienyrityksille sekä innovatiivisille ja nopeasti kasvaville yrityksille.

26. kannattaa periaatetta, että palveluntarjoajilta peritään maksu heille myönnetystä sähköisestä palvelukortista, kunhan maksut eivät ole tasoltaan kohtuuttomat. Komitea suosittaa, että komissio tarkkailee jäsenvaltioiden perimien maksujen tasoa huolellisesti ja raportoi asiasta, koska maksut voisivat olla tärkeä määräävä tekijä, kun ajatellaan sähköisen kortin omaksumista käyttöön vapaaehtoisena välineenä.

27. pitää palveluntarjoajien näkökulmasta vahvana sähköisen palvelukortin ominaisuutena säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltioiden viranomaiset eivät saa vaatia sähköisen kortin haltijaa toimittamaan tietoja, jotka jo sisältyvät sähköiseen korttiin, myöskään niiden menettelyjen osalta, jotka liittyvät hankintasopimuksen, suunnittelukilpailun tai käyttöoikeussopimuksen tekemiseen, tytäryhtiöiden perustamiseen tai sivuliikkeiden rekisteröimiseen yhtiöoikeuden mukaisesti sekä palveluntarjoajan rekisteröimiseen pakollisiin sosiaalivakuutusjärjestelmiin, koska tämä supistaa hallinnollisten määräysten noudattamisesta palveluntarjoajille aiheutuvia kustannuksia yleensä ja niin ollen tekee kortista näille houkuttavan ja rohkaisee omaksumaan sen käyttöön.

28. painottaa, että tällä voi olla käytännöllisiä vaikutuksia organisatorisiin ja sähköisiin menettelyihin esimerkiksi alue- ja paikallisviranomaisten järjestämien julkisten hankintojen yhteydessä ja että voidaan tarvita siirtymäkausia järjestelmien mukauttamiseen jouhevasti uusia vaatimuksia vastaaviksi.

29. kannattaa säännöksiä, joilla helpotetaan niiden hallinnollisten muodollisuuksien täyttämistä, jotka liittyvät henkilöstön lähettämiseen työhön muiden jäsenvaltioiden alueelle, samoin kuin säännöksiä, joilla helpotetaan vakuutusten saamista valtioiden rajojen yli tarjottaville palveluille, koska myös ne tekevät sähköisestä kortista houkuttavamman palveluntarjoajille ja rohkaisevat omaksumaan sen käyttöön.

30. korostaa, että puheena oleva lainsäädäntö, joka on yhdenmukainen palveludirektiivin säännösten kanssa, ei vaikuta yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen määrittämiseen tai järjestämiseen eivätkä muut kuin taloudelliset yleishyödylliset palvelut – palvelut, joita monesti tarjotaan paikallis- ja aluetasolla – kuulu sen soveltamisalaan eikä se vaikuta työoikeuteen eikä palvelussuhteen ehtoihin.

31. kehottaa komissiota ottamaan käyttöön sähköisen palvelukortin tehokkaita valvontajärjestelmiä, jotta voidaan välttää vilpillistä kilpailua ja petollista toimintaa. Tiukasti sovellettuina tällaisilla tarkastuksilla, jotka eivät perustu vain sähköisten tietojen valvontaan, voitaisiin vähentää mahdollista sosiaalista polkumyyntiä ja pimeää työtä.

32. toteaa, että on kyseenalaista, ovatko sähköisen palvelukortin käyttöönoton palveluntarjoajille tuomat hyödyt ja käyttöönotosta jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, myös alue- ja paikallistasolla, aiheutuva hallinnollinen taakka tasapainossa keskenään. Näin myös siksi, että kaikissa jäsenvaltioissa on jo nyt keskitettyjä asiointipisteitä rajatylittävään palveluntarjontaan liittyvien mahdollisten kysymysten ja ongelmien käsittelemiseksi ja jäsenvaltioiden viranomaiset voivat vaihtaa tietoja IMIn kautta. Komitea pitää lisäksi valitettavana, ettei ehdotuksessa mainita selvästi, mitä palveluntarjoajien hallinnollisia velvoitteita sähköisen kortin haltijoiden ei enää tarvitse täyttää. Tältä pohjalta komitea pitää sähköistä palvelukorttia suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta ongelmallisena.

Ilmoittamismenettely luonnosvaiheessa olevasta jäsenvaltioiden palvelulainsäädännöstä ilmoittamisen parantamiseksi

33. kannattaa periaatteita, että tiettyjen kansallisten sääntöjen, joilla rajoitetaan sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta, olisi oltava syrjimättömiä kansalaisuuden tai asuinpaikan suhteen, oikeasuhteisia ja perusteltuja yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä.

34. kannattaa toimenpiteitä palvelujen ilmoittamismenettelyn parantamiseksi, koska palveludirektiivin soveltamisesta saadut kokemukset osoittavat, että nykyinen menettely on tehoton, koska ilmoittamisvelvoitteen laajuus on epäselvä, jäsenvaltiot menettelevät velvoitteen suhteen näin ollen eri tavoin eivätkä ilmoitukset ole sidosryhmien saatavilla.

35. katsoo, että kaikenlaisissa uudistuksissa tulisi kunnioittaa jäsenvaltioiden oikeutta säännellä palveluita omalla alueellaan, kunhan valtiot noudattavat palveludirektiivissä säädettyjä periaatteita.

36. toteaa, että Euroopan komission esiin tuomat ongelmat, kuten se, ettei kaikista sääntelytoimenpiteistä ilmoiteta kaikilta osin, voitaisiin välttää myös parantamalla nykyistä palveludirektiivin mukaista ilmoitusjärjestelmää. Uuden, toteutukseltaan työlämmän ja jäsenvaltioiden, myös alue- ja paikallistason, lainsäätäjien kannalta rajoittavamman ilmoitusmenettelyn tuoma lisäarvo on syytä kyseenalaistaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden pohjalta.

37. on tyytyväinen sen selventämiseen, mitkä nimenomaiset toimenpiteet jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan ja mitä tietoja niiden täytyy siinä yhteydessä toimittaa.

38. kannattaa avoimuuden lisäämistä mutta katsoo, että tarvitaan selväsanaisempi maininta niistä erityisistä kommentointimahdollisuuksista, jotka sidosryhmille tarjotaan kuulemisjakson mittaan.

39. kehottaa jättämään luonteeltaan puhtaasti paikalliset säädökset direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

40. katsoo, että kuulemisen ei tulisi estää jäsenvaltiota hyväksymästä kyseessä olevaa toimenpidettä.

41. on sitä mieltä, että komission 6 artiklan 1 kohdan nojalla antamassa varoituksessa tulisi mainita yksityiskohtaisesti syyt, miksi komissio pitää kulloistakin toimenpideluonnosta yhteensopimattomana palveludirektiivin kanssa, ja mahdolliset ehdotukset muutoksiksi toimenpideluonnokseen, jotka olisivat omiaan hälventämään komission huolet. Komitea ehdottaa, että direktiiviluonnosta muutetaan tässä tarkoituksessa.

42. katsoo, että komissio tulisi velvoittaa käynnistämään varoituksen annettuaan vuoropuhelu asiaankuuluvien toimivaltaisten elinten kanssa, alue- ja paikallistaso mukaan luettuna.

43. on huolissaan, että 7 artiklassa tehty ehdotus päätöksestä rajoittaisi valtio-, alue- ja paikallistason lainsäätäjien vapautta epäasianmukaisesti. Komitea katsoo, että se tulisi korvata suosituksella, joka ei ole sitova ja joka ei estäisi valtiollisia ja alueellisia lainlaatijoita viemästä lainsäätämismenettelyä päätökseen ottaen komission antama suositus huomioon. Komitea kiinnittää huomiota siihen, että komissiolla on oikeus riitauttaa lainsäädännön antamisen laillisuus Euroopan unionin tuomioistuimessa ja että tämä on merkittävä mahdollinen seuraamus, jonka valtiolliset ja alueelliset lainlaatijat, jotka ovat saaneet komissiolta yhteensopimattomuuteen liittyvän varoitusilmoituksen/suosituksen, varmasti ottaisivat huomioon.

44. katsoo, että direktiiviluonnoksen selvennykset ilmoitusvelvoitteen alaisista toimenpiteistä ja siinä yhteydessä toimitettavista tiedoista yhdessä konsultoinnin parantamisen, varoituskäytännön ja komission yhteensopimattomuudesta antamaa suositusta koskevan säännöksen kanssa lienevät riittävät sellaisen ilmoitusmenettelyn kehittämisestä, joka on paitsi tehokas mutta kunnioittaa myös valtiollisille ja alueellisille lainsäätäjille kuuluvia oikeuksia.

45. ehdottaa, että komissio laatii arviot odottamastaan sille saapuvien ilmoitusten vuotuisen lukumäärän kasvusta uuden ilmoitusmenettelyn johdosta, jotta se pystyy tarvittaessa laatimaan suunnitelmat riittävien valmiuksien varaamiseksi siinä tarkoituksessa, että odotettavissa olevaan volyyymiin voidaan vastata tehokkaasti lainsäädäntöehdotuksissa säädettyjen määräaikaisten puitteissa.

Suhteellisuustesti (itsenäisten ammatinharjoittajien palveluja koskevien kansallisten sääntöjen suhteellisuusarviointi)

46. korostaa, että itsenäisten ammatinharjoittajien tarjoamilla palveluilla on suuri taloudellinen merkitys: niiden osuus EU:ssa työllistetyistä on 22 prosenttia eli 47 miljoonaa työpaikkaa.

47. tähdentää, että itsenäisen ammatinharjoittamisen sääntely on jäsenvaltioille kuuluva oikeus ja että on jäsenvaltioiden asia – tapahtuipa tämä sitten valtiollisella, alue- tai paikallistasolla – päättää, säännelläänkö tiettyä ammattia ja miten se tapahtuu syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatteita kunnioittaen.

48. toteaa, että itsenäisten ammatinharjoittajien palvelujen sääntely voi olla julkisen vallan harjoittamaa ja ammatillisten elinten itsesääntelyä ja että useissa tapauksissa sääntely tapahtuu jäsenvaltioissa alueellisilla ja paikallisilla tasoilla, minkä vuoksi tilanne on hyvin monisärmäinen ja eriytynyt. Tässä tilanteessa jäsenvaltioiden on täytettävä velvoitteensa huolehtia suhteellisuuden arvioimisesta myös mitä tulee kaikkien välittömästi osallisten sidosryhmien mahdollisuuksiin olla mukana.

49. toteaa, että itsenäisen ammatinharjoittamisen sääntelyn valvonnassa on eroavuuksia eri puolilla EU:ta ja että tämä vaikuttaa kielteisesti palvelujen tarjoamiseen ja itsenäisten ammatinharjoittajien liikkuvuuteen. Komitean mielestä on syytä saada aikaan yhtenäisempi oikeuskehys EU:n tasolle, jotta voidaan arvioida suhteellisuusperiaatteen toteutumista niissä uusissa tai muutetuissa vaatimuksissa, jotka koskevat oikeutta ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia ja jatkaa sitä, ja ottaa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon tässä yhteydessä.

50. pitää tärkeänä, että ehdotuksessa jätetään jäsenvaltioille ja niiden toimivaltaisille elimille alue- ja paikallistasolla päätösvalta siitä, mitä säännellä ja miten. Pitäisi kuitenkin huolehtia siitä, että nämä päätökset perustuvat tosiseikkoihin ja että niitä tehtäessä noudatetaan avointa ja objektiivista arviointia, jota sovelletaan yhtäläisesti kaikissa jäsenvaltioissa ja jossa otetaan huomioon määritetyt yleisen edun mukaiset tavoitteet.

51. katsoo, että 6 artiklan sisältämää arviointiperusteiden luetteloa olisi syytä pitää viitteellisenä, koska kaikki valintaperusteet eivät ole sovellettavissa tai yhtä merkittäviä kussakin yksittäisessä tapauksessa. Komitea katsoo, että vaikka suhteellisuutta on arvioitava perinpohjaisesti, objektiivisesti ja tosiasioiden pohjalta, on siinä noudatettava yhdenmukaisuutta, koska yleispätevyttä tavoitteleva toimintamalli voisi monissa tapauksissa olla tarpeettoman kuormittava. Lisäksi 6 artiklassa esitetyt vaatimukset ovat kohtuuttoman laajoja ja monimutkaisia.

52. on tyytyväinen säännökseen, jolla sidosryhmille annetaan mahdollisuus esittää näkemyksensä uusista säänneltyihin ammatteihin pääsyä tai niiden harjoittamista rajoittavista laeista, asetuksista tai hallinnollisista määräyksistä, ja katsoo, että avoimuus ja kaikkien asianomaisten osapuolten aktiivinen mukanaolo ovat moitteettoman sääntelyn olennainen tae.

53. toteaa, että uudet suhteellisuussäännöt, jotka käsittelevät lakien, asetusten ja hallinnollisten määräyksien valvontaa ja perinpohjaisten, objektiivisten ja tosiasioihin perustuvien suhteellisuustestien suorittamista myös riippumattomien valvontaelinten ja laajojen sidosryhmätahojen myötävaikutuksella, kasvattavat jäsenvaltioiden viranomaisten työtaakkaa ja kustannuksia, alue- ja paikallistaso mukaan luettuna. Tämä koskee erityisesti 4 artiklaa, jonka mukaan paitsi uuden ammatteja koskevan sääntelyn käyttöönotto myös kaiken ammatteja koskevan sääntelyn muuttaminen edellyttää suhteellisuusarvioinnin tekemistä, mitä on pidettävä kohtuuttomana.

Ohjeistus, jonka tarkoituksena on säänneltyjen ammattien uudistaminen ja niiden lukumäärän supistaminen

54. panee merkille komission pyrkimyksen varmistaa, että ammattien sääntely vastaa tarkoitustaan, kun se kannustaa jäsenvaltioita tarkistamaan, ovatko niiden asettamat ammatteja koskevat vaatimukset välttämättömiä kansallisten toimintapoliittisten tavoitteiden täyttämiseksi.

55. on hyvillään ohjeistuksesta, joka koskee kansallisia uudistuksia ammattien sääntelyssä, sillä ne voisivat olla erittäin hyödyllisiä auttaessaan jäsenvaltioita mukauttamaan sääntelykehysään sellaisten ammattien osalta, joilla on merkittävää kasvu- ja työllistämispotentiaalia, esimerkkeinä arkkitehdit, lakimiehet, tilintarkastajat, patenttiasiamiehet, kiinteistövälittäjät ja matkaoppaat.

56. toteaa, että ohjeistus on tarkoitettu täydentämään eurooppalaisen ohjausjakson arviointeja, ja katsoo, että sen yhdentäminen eurooppalaiseen ohjausjaksoon voi olla hyvä ratkaisu.

Näkökohtia toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden toteutumisesta

57. katsoo, että erät palvelupakettiin kuuluviin ehdotuksiin liittyvät näkökohdat herättävät tärkeitä toissijaisuusperiaatteeseen ja suhteellisuusperiaatteeseen liittyviä kysymyksiä.⁽²⁾ Komitea toteaa, että useat kansalliset ja alueelliset parlamentit ovat antaneet perusteltuja lausuntoja, joissa kiinnitetään huomiota toissijaisuusperiaatteeseen ja suhteellisuusperiaatteeseen liittyviin ongelmiin. On mm. esitetty huolta mahdollisesta puuttumisesta kansallisiin lainsäädäntämenettelyihin.

Vaikutukset hallinnollisen rasituksen ja hallinnollisten valmiuksien näkökulmasta

58. on huolissaan siitä, että sähköistä palvelukorttia, ilmoittamismenettelyä ja suhteellisuustestiä koskevat ehdotukset lisäävät jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnollista rasitusta, alue- ja paikallisviranomaiset mukaan luettuina, ja että tästä on seurauksensa hallinnollisia valmiuksia ja varainhoitoa ajatellen.

Bryssel 11. lokakuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁾ Useat kansalliset ja alueelliset parlamentit ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että direktiiveissä ehdotetut ilmoittamismenettelyä ja suhteellisuustestiä tarkoittavat toimet menevät pidemmälle kuin mitä valittu oikeusperusta sallii. Useat kansalliset ja alueelliset parlamentit ovat antaneet perusteltuja lausuntoja, joissa kiinnitetään huomiota toissijaisuusperiaatteeseen liittyviin ongelmiin ilmoittamismenettelyn yhteydessä, koska komissio ja toiset jäsenvaltiot voisivat mahdollisesti puuttua kansallisiin lainsäädäntämenettelyihin. Ongelmallinen on myös suhteellisuustesti, jonka suhteen ehdotetut toimenpiteet ylittävät ilmoitetun oikeusperustan salliman ja siten kajoavat jäsenvaltioiden toimivaltaan ja ovat tarpeettomia. Lisäksi sähköinen palvelukortti on pulmallinen, koska sen käyttöönotto ehdotetussa muodossa ei luo riittävästi lisäarvoa. Mitä tulee suhteellisuusperiaatteeseen, useat kansalliset ja alueelliset parlamentit pitävät suhteellisuustestiä koskevaa direktiiviä tarpeettomana ja lievempiä suosituksia soveliaampina. Ne katsovat, että perusteluettelo on liiallinen ja että ehdotuksessa ei jätetä kyläksi tilaa tehdä kansallisen tason päätöksiä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Sähköisen palvelukortin osalta parlamentit katsovat, että työtaakka mutkikkaan menettelyn noudattamisen takaamiseksi tulee todennäköisesti kasvamaan merkittävästi, ja pitävät aikamääriä suhteettoman tiukkoina. Ne toteavat, että ehdotetut säännöt johtaisivat alkuperämaaperiaatteen käyttöönottoon, että sähköisiä palvelukortteja voitaisiin myöntää suorittamatta tarkistuksia, koska arviointeihin käytettävissä olevat aikamäärät ovat lyhyitä, ja että ehdotuksissa mennään pidemmälle kuin mikä on välttämätöntä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI